

Evaluatie pilot landelijk instrumentarium jeugdstrafrechterketen

Situatie tot 15 januari 2011

Oberon Nauta
Lotte Loef

Evaluatie pilot landelijk instrumentarium jeugdstrafrechtketen

Situatie tot 15 januari 2011

Amsterdam, 12 maart 2011

Oberon Nauta
Lotte Loef

Met medewerking van:
Marga van Aalst
Nelleke Hilhorst

Colofon

Besteladres:
DSP-groep, Van Diemenstraat 374, 1013 CR Amsterdam
T 020 – 625 75 37 www.dsp-groep.nl

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het WODC van het ministerie van Justitie.

© 2011 WODC, ministerie van Justitie. Auteursrecht voorbehouden.

Inhoudsopgave

Lijst met afkortingen	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	11
1.1 Het LIJ	11
1.2 Achtergrond	13
2 Onderzoeksverantwoording	16
2.1 Inleiding	16
2.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	16
2.3 Afbakening doelgroep en pilotregio's	17
2.4 Gehanteerde methoden van onderzoek	18
3 Formele beschrijving LIJ	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Procesgang LIJ	21
4 Verschil initiële opzet en formele opzet	34
4.1 Inleiding	34
4.2 Uitgangspunten Landelijk Kader Jeugdstrafrechtketen	34
4.3 Preselectiefase	35
4.4 Selectiefase	36
4.5 Interventiefase	37
4.6 Doorontwikkeling LIJ in overleg met ontwikkelgroep	38
5 Het LIJ in de praktijk	39
5.1 Inleiding	39
5.2 Informatie uitwisseling LIJ	39
5.3 Programma integriteit procesgang LIJ	40
5.4 Programma-integriteit werkprocessen	47
5.5 Tijdsinvestering	53
5.6 Doorontwikkeling LIJ	56
5.7 Samenvatting	57
6 Gebruikersoordeel	61
6.1 Inleiding	61
6.2 Gebruikersoordeel politie	61
6.3 Gebruikersoordeel Halt	62
6.4 Gebruikersoordeel Jeugdreclassering Bureau Jeugdzorg	63
6.5 Gebruikersoordeel Jeugdreclassering William Schrikker Groep	66
6.6 Gebruikersoordeel Raad voor de Kinderbescherming	66
6.7 Gebruikersoordeel NIFP	67
6.8 Gebruikersoordeel Openbaar Ministerie	68
6.9 Gebruikersoordeel Rechter	70
6.10 Gebruikersoordeel justitiële jeugdinrichting	71
6.11 Samenvatting	71
7 Hiaten en knelpunten	72
7.1 Inleiding	72

7.2	Generieke hiaten	73
7.3	Omissies en knelpunten werkproces Politie	80
7.4	Omissies in het werkproces Raad	81
7.5	Omissies en knelpunten in het werkproces van de jeugdreclassering	84
7.6	Omissies en knelpunten in het werkproces van de justitiële jeugdinstelling	84
7.7	Omissies en knelpunten in het werkproces van Halt	85
7.8	Omissies en knelpunten in het werkproces Openbaar Ministerie	86
7.9	Omissies en knelpunten overige partijen	87
7.10	Onverwachte veranderingen	87
8	Conclusies	89
8.1	Inleiding	89
8.2	Kanttekening bij de onderzoeksbevindingen	89
8.3	Algemene conclusie	90
8.4	Conclusies per onderzoeksvraag	90
	Bijlagen	
Bijlage 1	Kerndeel preselectie	100
Bijlage 2	Kerndeel selectie	101
1	<i>Aanleiding voor het onderzoek</i>	103
2	<i>Werkwijze</i>	103
3	<i>Beschikbare informatie over de jeugdige</i>	104
4	<i>Verloop van het onderzoek</i>	105
5	<i>Situatie van de jeugdige</i>	105
6	<i>Bespreking van het delict</i>	105
7	<i>Inschatting risico</i>	106
8	<i>Zorgen over de ontwikkeling</i>	110
9	<i>Hulpverlening en begeleiding</i>	111
10	<i>Keuze gedragsinterventie(s)</i>	112

Lijst met afkortingen

Afkorting	Betekenis	Betreffende organisatie (indien van toepassing)
AuraH	registratiesysteem van Halt Nederland	- Halt
BARO	Basis Raadsonderzoek	- Raad voor de Kinderbescherming
BJZ	Bureau Jeugdzorg	
BVH	Basisvoorziening Handhaving	- Politie
BooG	Beslissingsondersteuning onderzoek Geestvermogens	- NIFP
DRP	Dynamisch Risicoprofiel	- LIJ
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie	- Politie/gemeente
HASI	Hayes Ability Screening Index	- RvdK
HID	Hoe Ik Denk (vragenlijst)	- Justitiële Jeugdinrichting
HKS	Herkenningsdienssystemen	- Politie
IBS	in bewaring stelling	- Rechterlijke macht
IVS	in verzekering stelling	- Rechterlijke macht
JCO	Justitieel Casus Overleg	- Rechterlijke macht/ RvdK
JCO-S	JCO-Support	- politie, OM en RvdK
LIJ	Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen	
LOF	Landelijk Overdracht Formulier	- Politie
LVB	Lichte Verstandelijke Beperking	- zorgpartners
MAYSI	The Massachusetts Youth Screening Instrument	- Justitiële Jeugdinrichting
NIFP	Nederlands Instituut voor Forensische psychiatrie en psychologie	
OM	Openbaar Ministerie	
OvJ	Officier van Justitie	- Rechterlijke macht
PVM	Proces-verbaal Minderjarigen	- Politie
RC	Rechter-commissaris	- Rechterlijke macht
RvdK/Raad	Raad voor de Kinderbescherming	
SAVRY	Structured Assessment of Violence Risk in Youth	- Justitiële Jeugdinrichting
SDQ	Strengths and Difficulties Questionnaire	- Justitiële Jeugdinrichting/ Raad voor de Kinderbescherming
SPsy	Screeningsinstrument Psychische Stoornissen	- Raad voor de Kinderbescherming
USO	Uitgebreid Strafonderzoek	- Raad voor de Kinderbescherming
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum	

Samenvatting

Inleiding

In de periode 15 oktober 2010 tot en met februari 2011 heeft in district 9 en district 10 van de politieregio Rotterdam-Rijnmond en district Heuvelrug en district Binnensticht van de politieregio Utrecht de pilot voor het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ) plaatsgevonden.

Hoofddoelen van het LIJ zijn recidive onder delinquente jongeren terugdringen en voor hen gezonde opgroei- en opvoedomstandigheden bevorderen. Deze doelen worden binnen het LIJ bereikt door de 'Wat Werkt'-beginselen systematisch in de werkwijze van de hele keten te verankeren, en selectie-, screenings- en diagnostische instrumenten in te zetten die het mogelijk maken voor de ketenpartners verder te bouwen op de informatie die al eerder in de keten verzameld werd.

Kort samengevat komt het LIJ erop neer dat de betrokken ketenpartners in de verschillende fasen van het strafproces de jongere selecteren, screenen en diagnosticeren, en de rechterlijke macht informeren over de uitkomsten, ten behoeve van haar besluitvorming.

Aan het begin van het strafproces vult de politie voor iedere jongere die wordt aangehouden het kerndeel preselectie in. Dit instrument wordt gebaseerd op statische informatie uit onder andere het (strafrechtelijke) verleden van de jongere en berekent de kans op recidive. Voldoet de jongere aan de Halt-criteria dan wordt hij doorverwezen naar Bureau Halt waar vervolgens het Halt-signaleringsinstrument wordt afgenomen. Wordt de jongere door het Openbaar Ministerie vervolgd dan neemt de Raad, ongeacht de uitkomsten van het kerndeel preselectie, het selectie-instrument 2A af. Afhankelijk van de score op het zogenaamde dynamische risicoprofiel, of wanneer de officier de inbewaringstelling vordert, wordt het selectie-instrument 2B afgenomen.

Het instrument 2A heeft tot doel om, voor de jongeren die worden vervolgd, het recidiverisico nader te onderzoeken op basis van een beperkt aantal sterk voorspellende dynamische criminogene factoren. Het selectie-instrument 2B heeft tot doel alle criminogene factoren te beschrijven en het niveau van de criminogene behoefte vast te stellen. Beide selectie-instrumenten zijn bedoeld om ook de zorgsignalen van de jongere te identificeren.

Ook de jeugdreclassering (Bureau Jeugdzorg en de William Schrikker Groep) kan het instrument 2B afnemen of updaten. Zij doen dit wanneer een aangehouden jongere al onder toezicht van hen staat. Voor het invullen van 2B maken zij naast gesprekken met de jongere en diens ouders ook gebruik van de informatie die door de Raad in het kader van 2A is verzameld.

In opdracht van Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum (WODC) heeft DSP-groep een procesevaluatie verricht die tot doel had vast te stellen op welke wijze de formele opzet van het LIJ in de praktijk navolging krijgt en welke wijzigingen (*organisatorisch en inhoudelijk*) aangewezen

lijken alvorens de pilot landelijk uit te rollen.

Voor de evaluatie zijn verschillende methoden van onderzoek gebruikt. Zo vonden 41 interviews plaats met vertegenwoordigers van de bij het LIJ betrokken ketenpartners en werd tijdschrijfonderzoek verricht bij de politie, de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en Bureau Halt. Ook werd analyse verricht op een registratiesysteem (LIJ-monitor) van het projectteam van de pilot waarin verschillende gegevens van alle pilotzaken geregistreerd worden. Daarnaast werden diverse documenten bestudeerd.

Beperkingen van het onderzoek

Doel van de pilots was niet alleen de werking en het gebruik van het LIJ in de praktijk vast te stellen, maar ook om het instrumentarium verder te kunnen ontwikkelen. Dat laatste is van invloed geweest op de procesevaluatie. Doorgaans wordt de programma-integriteit van een project getoetst door de praktijk te vergelijken met de formele beschrijving van de opzet van het programma. Bij de LIJ-pilots deed zich het probleem voor dat de formele opzet bij aanvang van de pilot nog niet volledig vaststond. Om toch de programma-integriteit van het LIJ te kunnen beoordelen, is bij deze evaluatie, in overleg met de begeleidingscommissie, de keuze gemaakt om de praktische uitvoering van het LIJ af te zetten tegen de formele werkwijze zoals deze in september 2010 voorafgaand aan de start van de tweede pilot beschreven was in de handleidingen en beschrijvingen van de werkprocessen.

Deze keuze had echter wel tot gevolg dat binnen de evaluatie afwijkingen in de praktijk van de formele opzet niet zonder meer konden worden toegeschreven aan een tekort aan programma-integriteit. Er kon immers ook sprake zijn van een doorontwikkelde manier van werken sinds september 2010.

Dit probleem is ten dele opgelost door een beoordelingskader te hanteren. Met het beoordelingskader is per afwijking vastgesteld in hoeverre deze al dan niet afbreuk deed aan de rechtzekerheid, de doelmatigheid en/of de rechtsgelijkheid. In zoverre de afwijking afbreuk deed aan één van deze drie beginselen, werd de afwijking beschouwd als een omissie van het LIJ. Echter niet voor alle afwijkingen kon worden vastgesteld of deze afbreuk deden aan de formele opzet, omdat voor de beantwoording van deze vraag een effectevaluatie nodig is. Een effectevaluatie van het LIJ zal pas later plaatsvinden.

Onderzoeksbevindingen

Programma-integriteit

De procesevaluatie laat zien dat de richtlijnen van het LIJ grotendeels worden opgevolgd. Daar waar wel sprake was van afwijking bleek de achterliggende reden vaak goed te verdedigen. Zo wordt bijvoorbeeld afgezien van een onderzoek wanneer de Officier van Justitie besluit tot het seponeren van de zaak of een transactie aanbiedt waardoor geen verdere bemoeienis van de Raad meer nodig is. Soms wordt echter juist wel onderzoek gedaan terwijl de beslisregels dit niet voorschrijven. Het gaat dan bijvoorbeeld om de situatie dat een jongere in werkelijkheid meer antecedenten heeft dan in de preselectie zijn meegewogen. Dit deed zich bijvoorbeeld voor wanneer

voor een jongere één proces-verbaal werd opgemaakt dat betrekking had op meerdere feiten.

De procesevaluatie legde echter ook een aantal situaties bloot waarbij geen goede redenen voor handen waren de richtlijnen niet op te volgen. Zo werd soms in weerwil van de beslisregels toch een (volledige) 2B afgenomen omdat de afspraken onvoldoende bekend waren bij de raadsonderzoekers.

Voorts blijkt dat de Raad soms onderzoek verricht in zaken waarvoor volgens de afspraken de jeugdreclassering 2B zou moeten afnemen.

Uit de evaluatie blijkt dat degenen die de verschillende modules afnemen degenen zijn die in de formele opzet van het LIJ ook beoogd worden. Alleen bij de politie wordt het invullen van het kerndeel preselectie niet belegd bij de kwaliteitscontroleur maar bij andere functionarissen. Deze functiewisseling lijkt echter niet in strijd met de uitgangspunten van het LIJ, omdat andere functionarissen ook goed in staat zijn het LIJ toe te passen.

Tot slot moet worden opgemerkt dat een aantal werkprocessen ook ten tijde van de pilot nog in ontwikkeling was. Medio maart 2011 bleek de definitieve taakverdeling tussen Raad en jeugdreclassering nog onderwerp van bespreking.

Bereik van de doelgroep

Binnen de pilots werd het overgrote deel van de beoogde doelgroep bereikt. Dat wil zeggen dat bij bijna alle jongeren, die woonden en werden aangehouden in de districten die deelnamen aan de pilot, de verschillende van toepassing zijnde instrumenten werden afgenomen. Op deze regels werd een beperkt aantal uitzonderingen geconstateerd. Zo bleek de Raad niet in staat in de weekeinden consequent het LIJ af te nemen bij jongeren aan wie zij in het kader van een IVS vroeghulp verleenden. Reden hiervoor is dat niet alle leden van de weekendpiketdienst getraind waren in het gebruik van het nieuwe diagnostische instrumentarium. Evenmin werden niet alle jongeren, die binnen de pilot in bewaring zijn gesteld, vanwege logistieke problemen, in de daartoe geëigende situaties door de Raad of de jeugdreclassering bevraagd.

De overige categorieën jongeren in de pilot (en dat is in aantal de overgrote meerderheid van de zaken) wordt wel bereikt met het LIJ.

Bij de jongeren die worden bereikt met het LIJ wordt in ongeveer een kwart van de zaken een andere module afgenomen dan de uitkomsten van het dynamisch risicoprofiel of de beslisregels voorschrijven. De afwijkingen zijn doorgaans goed gemotiveerd en dragen bij aan een doelmatige hantering van het LIJ. Het gaat daarbij ondermeer om zaken waarin de officier van justitie besluit tot seponeren van een zaak waardoor aanvullend onderzoek niet meer nodig is. Het gaat ook om zaken waarvan tijdens het justitieel casusoverleg in tegenstelling tot de uitkomsten van het onderzoek 2A ernstige zorgen werden geconstateerd, zodat alsnog besloten werd tot aanvullend onderzoek.

Samenwerking

Het LIJ heeft ondermeer tot doel de informatieverzameling tussen de ketenpartners doelgerichter en efficiënter te maken. Uit de procesevaluatie blijkt echter dat de samenwerking tussen de ketenpartners in de voorgaande ja-

ren al naar tevredenheid was en dat het LIJ deze goede samenwerking nauwelijks beïnvloed heeft. Qua informatieoverdracht heeft het LIJ wel duidelijk tot een verbetering geleid. Zo zorgen de eenduidigheid in het instrumentarium en de technische infrastructuur van het LIJ ervoor dat binnen de pilot diagnostische informatie efficiënt binnen de keten doorgegeven wordt. Hierdoor kunnen ketenpartners eenvoudiger dan vroeger gebruik maken van gegevens die eerder in de keten verzameld werden. Uitzondering op deze situatie vormt Bureau Halt die geen toegang heeft tot de digitale infrastructuur van het LIJ.

Tijdsinvestering

De tijdsinvestering verschilt per ketenpartner en per module. Voor de politie werd op basis van tijdschrijfonderzoek 8'55 minuten berekend voor het invullen van het kerndeel preselectie.

Omdat beoogd wordt deze bevraging verder te automatiseren neemt de tijdsinvestering vermoedelijk (fors) af. De tijdsinvestering blijft echter netto omdat het kerndeel preselectie geen andere politieactiviteit vervangt en zodoende volledig als meerwerk moet worden beschouwd.

Afgaand op de uitkomsten van tijdschrijfonderzoek dat eerder in 2010 werd verricht en interviews met raadsonderzoekers, levert het gebruik van 2A door de Raad in de pilot vermoedelijk geen tijdswinst op ten opzichte van de BARO. Er lijkt eerder sprake van een lichte toename van de tijdsinvestering.

Voor 2B kon niet op basis van tijdschrijven worden vastgesteld of sprake is van een veranderde tijdsinvestering, omdat geen tijdschrijfregistraties voor Uitgebreide Strafonderzoek (USO) hebben plaatsgevonden. De geïnterviewde raadsonderzoekers oordelen echter dat de voor 2B benodigde tijd beduidend minder is dan de voor de USO benodigde tijd.

Uit de procesevaluatie blijkt echter ook dat 2B wordt toegepast in situaties waar in het verleden vaak volstaan werd met de afname van een reguliere BARO. In die situatie is duidelijk sprake van een flinke toename van de tijdsinvestering.

De tijdsinvestering van Bureau Halt in de afname van het Halt-signaleringsinstrument bedraagt ongeveer een half uur. Door de Haltmedewerkers wordt deze investering niet als een zware belasting beschouwd.

De tijdsinvestering van de jeugdreclassering is, vanwege het geringe aantal zaken, binnen deze evaluatie niet vastgesteld met behulp van tijdschrijfregistratie. In de interviews hebben de jeugdreclasserders echter naar voren gebracht dat zij verwachten dat de module 2B een forse tijdsinvestering vergt, zeker wanneer deze wordt vergeleken met de oude situatie waarin zij werkten met de afname van 'Washington Prescreen'.

Overlap tussen de modules van het instrumentarium

Het LIJ kent voor de verschillende fasen van het strafproces verschillende modules (kerndeel preselectie, 2A en 2B). De informatie die in de selectiefase door de politie wordt verzameld, is grotendeels afkomstig uit de politionele registratiesystemen (BVH en HKS) en het GBA. Het gaat hier om niet-multi-interpretabele feiten. In de selectiefase wordt in aanvulling op de informatie uit het strafrechtelijke verleden van de jongere nieuwe informatie verzameld over diens leefomstandigheden. Daarvoor wordt gebruik gemaakt

van verschillende informanten (kind, ouders, school) vragenlijsten en informatie uit bestaande dossiers waarin de jongere opgenomen is.

Tussen de modules bestaat in formele zin overlap. In zowel het kerndeel preselectie en in de selectiemodules (2A en 2B) zijn de persoonsgegevens van de jongere en de uitkomsten van de risicotaxatie van het kerndeel preselectie opgenomen. Deze overlap van informatie is echter zeer gering. Bovendien hoeft deze informatie bij de modules in de selectiefase niet opnieuw verzameld te worden, maar wordt deze in de selectiemodules overgenomen uit de preselectie.

Ook tussen module 2A en 2B bestaat formeel overlap. Module 2B is namelijk een uitgebreide 2A module en bevat zodoende naast aanvullende gegevens dezelfde informatie als 2A. De facto bestaat deze overlap echter niet omdat de informatie uit 2A bij vervolgfname van 2B niet opnieuw verzameld en/of uitgevraagd hoeft te worden. Als voorafgaand aan de afname van module 2B nog geen 2A is afgenomen, wordt wel een volledige informatieverzameling uitgevoerd.

Naast overlap tussen de LIJ modules kan ook overlap bestaan met andere risicotaxatie-instrumenten die binnen de strafrechtketen worden gehanteerd. Van een dergelijke overlap is sprake bij 2B en de SAVRY. De SAVRY wordt in het kader van YOUTURN afgenomen en is bedoeld als hulpmiddel voor professionele beoordelaars bij het inschatten van (en het doen van uitspraken over) het geweldsrisico bij jongeren. Afname van het risicotaxatie-instrument vindt in beginsel plaats wanneer een jongere langer dan 6 weken in een justitiële jeugdinstelling (JJI) verblijft. Omdat beide instrumenten ten dele dezelfde onderwerpen kennen, ten dele eenzelfde doel beogen en niet noodzakelijkerwijs volgtijdelijk worden afgenomen, lijkt hier sprake van feitelijke overlap.

Ook wordt zowel in het kader van YOUTURN als 2B de SDQ-vragenlijst afgenomen. Dankzij nieuwe werkafspraken wordt echter gebruik gemaakt van de resultaten van de partij die als eerste de SDQ afnam. Van dubbelwerk is zodoende geen sprake.

Gebruikersoordeel

Binnen de procesevaluatie is de betrokken ketenpartners gevraagd naar hun ervaringen met het LIJ en hun oordeel over de meerwaarde van het instrumentarium ten opzichte van de oude situatie. Uit het onderzoek blijkt dat de ervaring per ketenpartner verschilt en soms ook per ketenpartner per pilotregio. In algemene zin bleek echter dat de politie het LIJ niet ervoer als een ondersteuning van haar primaire proces maar wel de meerwaarde voor de ketensamenwerking onderkende. De Raad oordeelde overwegend positief over het LIJ terwijl de jeugdreclassering sterk wisselend oordeelde. Bureau Halt en de JJI-en oordeelden gemiddeld genomen positief over het LIJ. Het NIFP deed slechts heel beperkt ervaring op met het LIJ, maar oordeelde wisselend.

Het oordeel van het OM verschilde per pilotregio, waarbij het oordeel in Rotterdam beduidend minder positief was dan in Utrecht. Met name de overkoepelende doelstelling van het LIJ (terugdringen recidive) werd door één van de respondenten van het OM in eerstgenoemde pilotregio te ambitieus bevonden.

Van de zijde van jeugdrechters werd het LIJ neutraal tot positief beoordeeld. Men was van mening dat de rapportages die het LIJ oplevert goed geschikt zijn om de afdoening op te baseren. Of het LIJ ook daadwerkelijk een verbetering was ten opzichte van de oude situatie zou volgens de geïnterviewde rechters moeten blijken uit een effectevaluatie.

Kwaliteit adviezen besluiten

Hoewel wisselend geoordeeld wordt over de meerwaarde voor het eigen werkproces, zijn de ketenpartners overwegend van mening dat het LIJ in beginsel leidt tot adviezen en beslissingen die meer wetenschappelijk onderbouwd zijn. De ketenpartners die een onderzoek- en adviesrol spelen (Raad en jeugdreclassering) vinden het LIJ hierin duidelijk een verbetering ten opzichte van de oude werkwijzen.

De beslissende ketenpartners (OM en rechtbank) ervaren deze meerwaarde ook, maar benadrukken dat het definitieve oordeel pas in de toekomst geveld kan worden.

Onverwachte effecten en veranderingen

Het aantal onbedoelde effecten van het LIJ is relatief beperkt gebleven. Wel heeft de pilot duidelijk gemaakt dat verschillende werkprocessen binnen de jeugdstrafrechtketen onderling niet goed afgestemd zijn. Sommige daarvan worden op dit moment aangepakt, andere blijken lastiger te wijzigen en kunnen uitsluitend via commitment van de hoogste bestuurslaag worden bijgesteld.

Bijstellingen opzet LIJ

Binnen de procesevaluatie is onderzocht of en zo ja welke bijstellingen van het LIJ op dit moment aangewezen lijken alvorens de pilot landelijk uit te rollen. Deze inventarisatie leverde een lijst met technische en procesmatige onvolkomenheden op die aan het projectteam van het LIJ zijn overhandigd.

DSP-groep doet in deze rapportage verslag van de procesevaluatie van de tweede pilot Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ). De evaluatie werd uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum (WODC). Het veldwerk vond plaats in periode november 2010 – 15 januari 2011.

1 Inleiding

1.1 Het LIJ

Het LIJ heeft tot doel de recidive onder delinquente jongeren terug te dringen en voor hen gezonde opgroei- en opvoedomstandigheden te bevorderen. Deze doelen worden bereikt door de 'Wat Werkt' beginselen systematisch in de werkwijze van de hele keten te verankeren, en gevalideerde diagnostische instrumenten in te zetten die het mogelijk maken voor de ketenpartners verder te bouwen op de informatie die al eerder in de keten verzameld werd. Bovendien beoogt het LIJ delinquente jongeren naar erkende gedragsinterventies door te leiden.

Op dit moment is het LIJ nog niet gevalideerd. Wel ligt aan het instrumentarium uitgebreide wetenschappelijke onderbouwing ten grondslag. Validatie van het instrumentarium zal in een later stadium van het LIJ plaatsvinden.

Het LIJ kent een aantal samenhangende instrumenten die door verschillende ketenpartners in verschillende fasen van het strafproces kunnen worden gebruikt. Het gaat om het kerndeel preselectie, instrument 2A en instrument 2B. Daarnaast is er het Halt-signaleringsinstrument. De Justitiële Jeugdinstellingen gebruiken een aantal eigen instrumenten, zoals de SDQ, MAI-SY-2, HID, TVA en SAVRY die weliswaar van betekenis zijn voor het LIJ maar daar geen expliciet onderdeel van uitmaken. In tabel 1.1 is weergegeven welke ketenpartners betrokken zijn bij het instrumentarium en welke rol zij hierin hebben.

Tabel 1.1 Belangrijkste actoren in het LIJ en hun rol

Organisatie	Rol	Instrument
Politie	Invullen	Preselectie
Halt	Ontvangen	Preselectie
	Invullen	Halt Signaleringsinstrument
Raad voor de Kinderbescherming	Ontvangen	Preselectie, Halt sign.
	Invullen	2A en (beperkt) 2B
Jeugdreclassering	Ontvangen	2A en/of (beperkt) 2B
	Actualiseren	2B
Justitiële Jeugdinstelling	Ontvangen	2A en (beperkt) 2B
	Invullen	Aanvullende instrumenten SDQ ¹ , MAYSI-2 ² , SAVRY ³ , etc.
	Informant aan Raad of jeugdreclassering	2B
Openbaar Ministerie (mede als deelnemer aan het JCO ⁴)	Ontvangen/opdracht geven	Preselectie, 2A en (beperkt) 2B, Halt sign.
Rechter	Ontvangen/opdracht geven	Preselectie, 2A en (beperkt) 2B
NIFP	Ontvangen	2A en 2B

In hoofdstuk 3 van deze rapportage wordt het LIJ in detail besproken in deze inleiding schetsen we op hoofdlijnen de inhoud het gebruik van de drie diagnostische instrumenten.

Preselectie

De politie voert het zogenaamde preselectie-instrument uit bij alle jeugdigen die worden verhoord naar aanleiding van een verdenking van het plegen van een delict en van wie het voornemen bestaat om het proces-verbaal naar het OM te zenden. Het kerndeel preselectie bestaat uit een aantal vragen over de achtergrondkenmerken van de jongere, zijn of haar justitieverleden en eventuele eerdere Halt-afdoeningen. De politie beperkt zich tot waarneembare, niet multi-interpretabele feiten. Het instrument leidt tot een score 'laag', 'midden' of 'hoog' op algemene recidiverisico (ARR) en maakt ook een inschatting van het risico op geweld tegen personen (RGP). Zie voor een voorbeeld hiervan bijlage 1.

Halt signaleringsinstrument

Indien een jeugdige voldoet aan de Halt-criteria en het betreft een Haltwaardig feit, dan krijgt de jongere een Halt-aanbod. Als de jongere instemt met het aanbod dan neemt Halt vervolgens het Halt-signaleringsinstrument af. Doel van dit instrument is om vast te stellen of doorverwijzing naar hulp-

Noot 1 Strengths and Difficulties Questionnaire.

Noot 2 Massachusetts Youth Screening Instrument

Noot 3 Structured Assessment of Violence Risk in Youth

Noot 4 Justitieel Casus Overleg. Dit is een overleg dat in beginsel wordt gevoerd tussen vertegenwoordigers van de (primaire) ketenpartners: Politie, OM en Raad voor de Kinderbescherming. Het casuoverleg is erop gericht, de kwaliteit van de afdoeningsbeslissing te verbeteren. In het overleg wordt door de ketenpartners relevante informatie bijeengebracht, op grond waarvan door de officier van justitie zo mogelijk *in het overleg* een afdoeningsbeslissing wordt genomen. Het gaat daarbij om lokale achtergrondinformatie van de politie, rapportage van de Raad voor de Kinderbescherming (beschermingsmaatregelen, eerdere bemoeienis met het gezin waartoe de verdachte behoort, informatie uit de casusregie), justitiële gegevens via het OM: documentatie, cliëntvolgsysteem Bron: *Aanwijzing effectieve afdoening strafzaken jeugdigen*, Staatscourant 2009, 80.

verlening nodig is en om eventueel een bijzonder traject binnen Halt in te zetten.

Instrument 2A

De Raad voor de Kinderbescherming neemt instrument 2A af. In instrument 2A wordt de informatie uit de preselectie aangevuld met informatie over andere statische en ook dynamische factoren met betrekking tot de psychosociale achtergrond van de jeugdige, zoals dagbesteding, gezinssituatie, vrienden, houding en gedrag. Zie voor een voorbeeld van instrument 2A bijlage 2. Instrument 2A leidt tot een hernieuwde berekening van de scores 'laag', 'midden' of 'hoog' voor het ARR en het RGP. In de berekening telt de informatie uit instrument 1 mee. Met behulp van instrument 2A wordt ook het 'dynamisch risicoprofiel' (DRP) in kaart gebracht. Het dynamisch risicoprofiel geeft een overzicht van de dynamische risico- en beschermende factoren die van invloed zijn op de kans dat de jeugdige opnieuw met politie en justitie in aanraking komt. Per domein wordt een signaalscore berekend die de ernst van de risicofactoren - en daarmee het verband met de kans op recidive - uitdrukt (zie voor een voorbeeld van het DRP bijlage 2). Tot slot heeft instrument 2A oog voor eventuele zorgsignalen waaronder signalen van psychische problemen. Voor dit laatste kan als onderdeel van instrument 2A de Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) aangevuld met vragen uit de Screeningsinstrument Psychische Stoornissen (SPsy) afgenomen worden.

Instrument 2B

Bij een midden of hoog dynamisch risicoprofiel wordt instrument 2B ingezet. Met instrument 2B kan aanvullende informatie verzameld worden over de verschillende domeinen waarover met instrument 2A reeds informatie verzameld is. Op basis van het dynamisch risicoprofiel, berekend met instrument 2A, wordt bepaald of men alle domeinen afneemt of slechts een aantal domeinen. Instrument 2B is een uitbreiding van 2A waardoor een meer omvattend beeld ontstaat van de mate waarin verschillende factoren van invloed zijn op mogelijke recidive.

Instrument 2B wordt afgenomen door de Raad of de jeugdreclassering. Voor de Raad geldt dat instrument 2B gebruikt wordt om een advies te formuleren aan de rechtbank ten aanzien van het vervolgtraject. Indien een interventie gericht op gedragsbeïnvloeding geadviseerd wordt, moet ook de mogelijke invulling aangegeven worden. De jeugdreclassering zet instrument 2B in ten behoeve van het opstellen van een Plan van Aanpak en ten behoeve van een tussen- of eindevaluatie. Instrument 2B fungeert op die manier als hulpmiddel om de begeleiding of behandeling vorm te geven. Bij een herafname van 2B worden eventuele veranderingen in het dynamisch risicoprofiel en in de risico- en beschermende factoren zichtbaar.

1.2 Achtergrond

Het ontstaan van het LIJ is terug te voeren op het programma 'Jeugd terecht' dat in 2006 constateerde dat de effectiviteit en efficiëntie van de gegevensverzameling in de Jeugdstrafrechtketen voor verbetering vatbaar waren, om te komen tot een passende reactie op delinquent gedrag voor minderjarigen. In opvolging van deze constatering is in 2007, in opdracht van de programmaleider Jeugd terecht', het Landelijk Kader Jeugdstrafrechtketen geschreven. Het Landelijk Kader Jeugdstrafrechtketen zet uiteen

aan welke eisen de te verzamelen informatie in de jeugdstrafrechtketen zou moeten voldoen en op welke wijze deze informatie in de keten opgebouwd zou moeten worden.

Vervolgens heeft het Topberaad Jeugdcriminaliteit dit kader als gemeenschappelijk uitgangspunt vastgesteld voor het instrumentarium in de jeugdstrafrechtketen. Dit Topberaad is een landelijk strategisch overleg voor de aanpak van jeugdcriminaliteit. Het Topberaad maakte deel uit van de ketenbrede organisatiestructuur van Jeugd Terecht dat vijf jaar geleden is afgerond, maar het Topberaad blijft als strategisch overleg behouden. Dit Beraad staat onder leiding van de Directeur-Generaal Preventie, Jeugd en Sancties van het ministerie van Veiligheid en Justitie. De volgende relevante uitvoerende organisaties zijn op het hoogste niveau vertegenwoordigd: de Raad voor de Kinderbescherming, Halt Nederland, Bureau Jeugdzorg, de politie, het OM, de Raad voor de Rechtspraak en het ministerie van Veiligheid en Justitie (DJJ en DJI).

Eind 2007 heeft het Topberaad Jeugd beslist om op basis van een aantal bestaande instrumenten van de ketenpartners een in de keten samenhangend instrumentarium te ontwikkelen. Hiervoor is begin 2008 het project Ontwikkeling Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen ingesteld. Vervolgens is in 2008 een groep wetenschappers belast met het ontwikkelen van het Landelijk Instrumentarium. Dit heeft in maart 2009 geresulteerd in een rapport waarin de opzet van de diagnostische instrumenten beschreven werd, tezamen met de door de ketenpartners te volgen procedures.

Aansluitend zijn in april en mei 2009 voor de beoogde hanteerders van de signalerings- en selectie-instrumenten handleidingen en trainingen ontwikkeld. Om het LIJ door te ontwikkelen is vervolgens eind mei 2009 gestart met een prepilot in Rotterdam district 10. Deze prepilot werd in oktober 2009 uitgebreid tot een volwaardige pilot waarin ook Utrecht district Heuvelrug ging participeren. Doel van deze pilot was om vast te stellen of en zo ja onder welke voorwaarde de nieuwe werkwijze landelijk uitgerold kon worden.

Procesevaluatie tweede pilot

De pilot is in 2010 door DSP-groep geëvalueerd⁵. Mede op basis van de uitkomsten van deze procesevaluatie is vastgesteld dat de beslissing over de landelijke uitrol van het LIJ nog niet opportuun was en een verlenging van de pilot voor de hand lag.

In de verlengde pilotperiode, waaraan in deze rapportage wordt gerefereerd als 'de tweede pilot', is een groot aantal kinderziektes van het LIJ verholpen en is het instrumentarium doorontwikkeld. Naast doorontwikkeling is het pilotgebied ook uitgebreid. Naast het politiedistrict 10 in Rotterdam is district 9 toegevoegd aan de pilot aldaar en in de Utrechtse pilot is naast politiedistrict Heuvelrug het district Binnensticht toegevoegd. Ook is de William Schrikker Groep toegevoegd als ketenpartner. Zij geeft uitvoering aan de jeugdreclasseringstaak voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking (LVB).

Met deze stappen is getracht een praktijk te creëren waarin het LIJ meer uitgekristalliseerd is, minder last heeft van kinderziektes en beter evalueer-

Noot 5 Nauta, O., & Loef, L. *Evaluatie pilot landelijk instrumentarium jeugdstrafrechtketen. Situatie tot 30 april 2010*. DSP-groep in opdracht van WODC, september 2010.

baar zou zijn dan in de vorige pilot. Zodoende kan het Topberaad de beslissing tot het al dan niet landelijk uitrollen van het landelijk instrumentarium beter gefundeerd nemen.

Geen vergelijking eerste en tweede pilot

De opzet van de tweede procesevaluatie is grotendeels identiek aan de eerste procesevaluatie. Ten behoeve van de leesbaarheid is echter niet gekozen voor een update maar voor een zelfstandig rapport waarin wordt beschreven hoe het LIJ in zijn meest actuele vorm in de praktijk functioneert en gewaardeerd wordt. Het eerste onderzoeksrapport hoeft zodoende niet als achtergrond bij het huidige rapport gelezen te worden. Omdat de vergelijking tussen de eerste en tweede pilot verder niet aan bod komt in deze rapportage, moet nog wel het volgende worden opgemerkt:

- Veel van de knelpunten die in de eerste pilot werden geconstateerd zijn in de tweede pilot niet meer aanwezig.
- Veel van de onvolledigheden in de programma-integriteit komen in de tweede pilot niet meer voor doordat de programmabeschrijving is aangepast aan de praktijk.
- Het gebruikersoordeel is positiever geworden.

Kanttekening bij de evaluatie

Doel van de procesevaluatie van de tweede pilot was vast te stellen op welke wijze de formele opzet van het LIJ in de praktijk navolging krijgt en welke wijzigingen (*organisatorisch en inhoudelijk*) aangewezen lijken alvorens de pilot landelijk in te voeren. Een complicerende factor hierbij is echter dat ook bij de start van de tweede pilot geen sprake was van een eindproduct, omdat zowel de diagnostische instrumenten als de beschreven procedures van het LIJ tijdens de loop van deze pilot nog niet doorontwikkeld waren. Het toetsen van de programma-integriteit van de uitvoering van het LIJ werd hierdoor bemoeilijkt. Om toch de programma-integriteit van het LIJ te kunnen beoordelen is bij deze evaluatie de keuze gemaakt om de praktische uitvoering van het LIJ af te zetten tegen de formele werkwijze, zoals deze in september 2010 voorafgaand aan de start van de tweede pilot beschreven was in de handleidingen en beschrijvingen van de werkprocessen.

Opbouw van de rapportage

In het volgende hoofdstuk worden de doelstelling, probleemstelling en onderzoeksvragen beschreven en wordt de aanpak van het onderzoek verantwoord. In het derde hoofdstuk wordt de formele opzet van het LIJ beschreven. In hoofdstuk vier wordt vastgesteld in welke opzichten de formele opzet van het LIJ afwijkt van hetgeen de ontwikkelgroep in maart 2009 voor ogen stond. In het vijfde hoofdstuk wordt de programma-integriteit van het LIJ getoetst en vastgesteld op welke punten de praktijk de richtlijnen van het Landelijk Instrumentarium navolgt. In het zesde hoofdstuk staat het gebruikersoordeel centraal, terwijl in het zevende hoofdstuk de hiaten worden belicht. In het achtste hoofdstuk worden de belangrijkste conclusies van de procesevaluatie gegeven.

2 Onderzoeksverantwoording

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de probleemstelling en onderzoeksvragen weergegeven en wordt uiteengezet welke methoden van onderzoek zijn gehanteerd voor de beantwoording daarvan. Hierbij worden de onderzoeksmethoden van huidige procesevaluatie beschreven. Voor de verantwoording van de procesevaluatie van de eerste pilot, waaraan in de rapportage op verschillende plaatsen wordt gerefereerd, wordt verwezen naar de onderzoeksrapportage⁶.

2.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Aan de procesevaluatie van het LIJ heeft een startnotitie van het WODC ten grondslag gelegen. In deze startnotitie is een meervoudige probleemstelling geformuleerd:

- Bevorderen de instrumenten het bijeen brengen van de benodigde informatie ter beoordeling van de jeugdige delinquent?
- Bevorderen de instrumenten het op maat aanbieden van de sanctie aan de jeugdige delinquent?
- Bevorderen de instrumenten de samenwerking tussen de ketenpartners?
- Welke partner neemt op welk moment welke beslissingen?
- Welke knelpunten doen zich in de praktijk van het LIJ voor?

Deze meervoudige probleemstelling is door het WODC uitgewerkt in de volgende onderzoeksvragen:

1 *Vragen betreffende het instrumentarium*

- 1.1 Zijn de onderscheiden modules voldoende toegesneden op de beslissingen waar de modules voor bedoeld zijn?
- 1.2 In hoeverre wordt in de praktijk gewerkt volgens de instructies en procedures van het landelijk instrumentarium?
- 1.3 In hoeverre stellen de verschillende modules van het landelijk instrumentarium eisen aan (de professionaliteit van) degenen die ze hantieren?
- 1.4 Zijn degenen die de verschillende modules afnemen de beoogde personen?
- 1.5 In hoeverre sluit het deskundigheidsniveau van de toepassers aan bij de eisen die het landelijk instrumentarium stelt?
- 1.6 Is er sprake van overlap tussen de verschillende modules? In welk opzicht?
- 1.7 Is er sprake van hiaten in het landelijk instrumentarium? Zo ja, wat ontbreekt?

Noot 6 Nauta, O., & Loef, L. (2010). *Evaluatie pilot landelijk instrumentarium jeugdstrafrechtketen. Situatie tot 30 april 2010*. DSP-groep in opdracht van WODC.

- 2 *Vragen betreffende de samenwerking*
  - 2.1 Vindt informatieoverdracht tussen de ketenpartners plaats op de wijze zoals door het landelijk instrumentarium wordt beoogd?
  - 2.2 In hoeverre draagt de informatieoverdracht bij aan de samenwerking tussen de ketenpartners?
  - 2.3 Zijn voor de informatie-uitwisseling bijzondere informatiesystemen ontwikkeld?
  - 2.4 Dragen deze systemen bij tot de informatie-uitwisseling tussen de ketenpartners?

- 3 *Vragen betreffende de doelgroep*
  - 3.1 Wordt de volledige doelgroep met het landelijk instrumentarium bereikt?
  - 3.2 Worden bij de bereikte jongeren alle modules toegepast die het landelijk instrumentarium voorschrijft?
  - 3.3 Treedt uitval op? Zo ja, bij wie, in welk stadium? Wat is daarvan de reden?

- 4 *Vragen betreffende de tijdsinvestering*
  - 4.1 Hoeveel tijd kost het werken volgens de nieuwe landelijke aanpak in vergelijking met voorheen?

- 5 *Vragen betreffende de ervaringen*
  - 5.1 In hoeverre ervaren de diverse ketenpartners het werken met landelijk instrumentarium als een ondersteuning bij het primair proces?
  - 5.2 Welke wijzigingen (*organisatorisch en inhoudelijk*) lijken nodig alvorens het project landelijk in te voeren?

- 6 *Vragen betreffende de kwaliteit van de adviezen en beslissingen*
  - 6.1 Is de informatie in de verschillende fasen van het strafproces voor de ketenpartners voldoende om als basis voor een beslissing te kunnen dienen?
  - 6.2 Zijn de adviezen en beslissingen meer dan voorheen (wetenschappelijk) onderbouwd met behulp van informatie over o.a. recidivekansen, schadekansen, veranderbare criminogene factoren, motivatie en zorgbehoefte van de betrokken jongeren?
  - 6.3 Hoe staat het met de opvolging van de adviezen?

- 7 *Vragen ten aanzien van veranderingen*
  - 7.1 Leidt het gebruik van het landelijk instrumentarium tot andere onverwachte veranderingen? Worden er bijvoorbeeld door het consciëntieuzer registreren meer jongeren naar Halt gestuurd dan voorheen?

2.3 Afbakening doelgroep en pilotregio's

Van oktober 2009 tot maart 2010 vond de eerste pilot van het LIJ plaats in twee regio's: district 10 van de politieregio Rotterdam-Rijnmond en district Heuvelrug van de politieregio Utrecht.

In de tweede pilot, die heeft geduurd van september 2010 tot maart 2011, werden regio's uitgebreid met district 9 van de politieregio Rotterdam-Rijnmond en district Binnensticht van de politieregio Utrecht.

Alle jongeren, woonachtig in één van de vier districten, die gedurende de looptijd van de pilots werden aangehouden voor een strafbaar feit gepleegd in hun woondistrict, behoorden tot de doelgroep van de pilot. Dit inclusiecriteria heeft echter voor participerende justitiële jeugdinrichtingen (de Hartelborgt en de Heuvelrug) een beperkte instroom tot gevolg gehad. Reden hiervoor is dat de inbewaringstelling niet noodzakelijk geschiedt in de inrichting van het district/de regio waar de jongere woonachtig is. Een deel van de jongeren werd zodoende geplaatst in andere inrichtingen, waardoor het toch al geringe percentage van de jongeren dat binnen de pilot in bewaring werd gesteld verder afnam.

2.4 Gehanteerde methoden van onderzoek

Voor het beantwoorden van bovenstaande onderzoeksvragen zijn verschillende methoden van onderzoek gebruikt. In deze paragraaf lichten we deze methoden kort toe.

Documentenanalyse

Voor de procesevaluatie zijn verschillende documenten geanalyseerd. Het betreft:

- Alle handleidingen voor de verschillende ketenpartners vanaf 7 september 2007.
- Alle procesbeschrijvingen van het projectteam voor de ketenpartners.
- De nieuwsflitsen van het projectteam.
- Landelijk Kader Instrumentarium Jeugdstrafrecht (2007). Adviesbureau Van Montfoort in opdracht van het Ministerie van Justitie / Directoraat-generaal Preventie Jeugd en Sancties / Jeugd terecht.

Interviews

Voor het onderzoek zijn 41 semi-gestructureerde interviews afgenomen, verdeeld over de volgende organisaties:

Tabel 2.1 Respondent naar organisatie

Organisatie	Aantal interviews
Bureau Jeugdzorg Rotterdam	1
Bureau Jeugdzorg Utrecht	4
Halt Rotterdam	1
Halt Utrecht	2
justitiële jeugdinrichting de Hartelborgt Rotterdam	2
justitiële jeugdinrichting de Heuvelrug Utrecht	1
NIFP Rotterdam	1
NIFP Utrecht	1
Openbaar Ministerie Rotterdam	2
Openbaar Ministerie Utrecht	2
PI research	1
Politie Rotterdam-Rijnmond	2
Politie Utrecht	1
Projectteam LIJ (projectleider)	2
Raad voor de Kinderbescherming Rotterdam	6
Raad voor de Kinderbescherming Utrecht	4
Rechtbank Rotterdam	1
Rechtbank Utrecht	1
William Schrikkergroep Rotterdam	3
William Schrikkergroep Utrecht	3
Totaal	41

Voor de interviews zijn per functiegroep (bijvoorbeeld raadsonderzoekers, jeugdreclasseerders, Halt medewerkers) aparte vragenlijsten opgesteld die door de begeleidingscommissie zijn aangevuld en geaccordeerd. Hierin werd expliciet gevraagd naar de knelpunten en afwijkingen van het proces die bij de vorige evaluatie werden geconstateerd, als ook naar de veranderingen in de werkwijze die sinds de vorige evaluatie werden doorgevoerd.

Analyse LIJ-monitor

Door het projectteam van het LIJ wordt voor iedere pilotzaak een groot aantal gegevens geregistreerd in de LIJ-monitor. Iedere zaak die instroomt in de pilot wordt geregistreerd in een Excel-document en vervolgens tijdens het gehele ketenproces gevolgd. Hierbij worden ondermeer het afgenomen instrumentarium, de uitkomsten daarvan, de genomen beslissingen en allerlei bijzonderheden van de betreffende zaak geregistreerd. Voor deze rapportage is op verzoek van DSP-groep door het projectteam LIJ analyse verricht op de LIJ-monitor. De uitkomsten daarvan zijn beschikbaar gesteld aan DSP-groep.

Verdiepend onderzoek afwijkende zaken

In sommige gevallen wijken de uitvoerders van het LIJ af van de beslisregels aangaande afname van instrument 2A en 2B.

Om de redenen te achterhalen van afwijkend handelen, heeft DSP-groep twee interviews afgenomen met de casusregisseurs van beide pilots. Hierin werden zaken voorgelegd waarin tegen de beslisregels in was gehandeld en werden achterliggende redenen en overwegingen besproken.

Tijdschrijfonderzoek

Voor het vaststellen van de tijdsinvestering is bij drie ketenpartners tijdgeschreven.

De politie heeft op eigen initiatief tijdgeschreven tijdens de eerste en tweede pilotperiode.

De Raad voor de Kinderbescherming heeft tijdens de eerste pilot tijdgeschreven. Zoals blijkt uit tabel 2.2 is niet alleen voor LIJ-zaken (2A en 2B) tijdgeschreven maar ook voor reguliere BARO-zaken. Deze reguliere zaken zijn gebruikt om de tijdsinvestering van het LIJ mee te vergelijken, zodat duidelijk werd in hoeverre het LIJ minder tijd vergt dan de oude situatie.

Tabel 2.2 Tijdschrijfregistraties uitgesplitst naar type onderzoek

Type onderzoek	Totaal
2A	25
2A tijdens vroeghulp (IVS)	6
2B	18
Baro ⁷	17
Baro tijdens vroeghulp (IVS)	5
Eindtotaal	71

Noot 7 De BARO (Basis Raadsonderzoek) wordt door de RvdK gebruikt om jeugdige verdachten te screenen waar vervolgens een rapportage over wordt geschreven. Hierdoor wordt een beeld geschetst over de zorgfactoren die een rol spelen binnen de ontwikkeling van de jongere, wat aanknopingspunten biedt voor verdere hulpverlening. Het instrument moet eerder worden beschouwd als een instrument voor behoeftetaxatie dan als een instrument voor risicotaxatie. Het staat bijvoorbeeld geen gevolgtrekkingen over delictrecidive toe.

Ook Halt heeft tijdens de eerste pilot tijdgeschreven. In de periode april–juni 2010 werd voor totaal 21 zaken een tijdschrijfregistratie ingevuld (12 in Rotterdam en 9 in Utrecht). In tegenstelling tot de Raad voor de Kinderbescherming kon voor het Halt-signaleringsinstrument geen controlemeting worden verricht, omdat Bureau Halt landelijk is overgegaan op het signaleringsinstrument.

Voor de overige toepassers van het LIJ (justitiële jeugdinrichting en jeugdreclassering) is geen tijdschrijfonderzoek verricht. De caseload bij deze ketenpartners was dusdanig laag dat geen zinvolle berekeningen konden worden gemaakt. Bovendien was de exacte invulling van het werkproces van beide organisaties tijdens de looptijd van pilot nog aan verandering onderhevig, waardoor de validiteit van de uitkomsten ter discussie kwamen te staan.

3 Formele beschrijving LIJ

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de formele opzet van het landelijk instrumentarium van de jeugdstrafrechtkenen (LIJ). Dat wil zeggen dat een beschrijving wordt gegeven van de procedures en werkafspraken zoals die in het *Ketenwerkproces JSR – LIJ⁸* zijn vastgelegd. De derde, definitieve versie van dit werkproces komt in de loop van 2011 gereed.

Voor het eerste deel van de jeugdstrafrechtketen met de partners politie, Openbaar Ministerie (OM), Raad en Halt wordt het LIJ ingepast in het landelijk vastgestelde 'Ketenprocesmodel JSR/PVM/JCO' dat in 2011 landelijk ingevoerd is. Dit werkproces beschrijft de manier van samenwerking tussen de ketenpartners in het eerste deel van de jeugdstrafrechtketen, namelijk tot en met het JCO.

Voor een beschrijving van het LIJ en de verschillende instrumenten hier binnen wordt verwezen naar paragraaf 1.1. Ook wordt in tabel 1.1 een overzicht gegeven van de partijen die bij het LIJ betrokken zijn. Nu in de tweede pilot ook de William Schrikker Groep, die uitvoering geeft aan de jeugdreclassering bij licht verstandelijk beperkten, aangesloten is, zijn alle belangrijkste ketenpartners opgenomen in de LIJ-pilot.

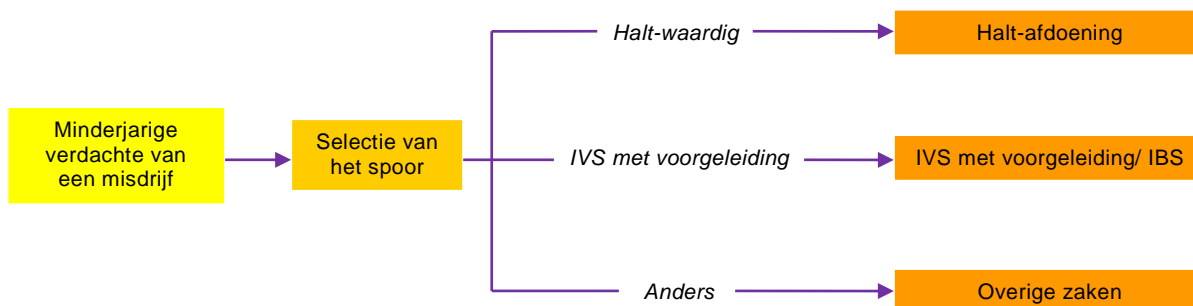
3.2 Procesgang LIJ

In deze paragraaf wordt een beschrijving gegeven van de routes die gevolgd moeten worden bij gebruik van het landelijk instrumentarium. Op basis van het ketenwerkproces van november 2010 zijn drie hoofdsporen te onderscheiden waaronder de meeste zaken binnen het jeugdstrafrecht gevat kunnen worden. Iedere route start met invullen van het kerndeel preselectie door de politie, nadat door de politie het Proces Verbaal voor Minderjarigen (PVM) is opgemaakt. Vervolgens kunnen de volgende keuzes worden gemaakt:

- 1 Spoor Halt afdoening. Alle Halt-waardige zaken (zie kader pagina 19) worden door de politie naar Halt doorverwezen
- 2 Spoor in verzekering stelling met voorgeleiding en in bewaring stelling (IBS). Dit betreft alle jongeren die in verzekering worden gesteld (IVS) en in bewaring worden gesteld (IBS).
- 3 Spoor overige zaken. Dit betreft alle jongeren die niet onder de vorige sporen vallen. Dit betreft zowel jongeren die niet in verzekering zijn gesteld, als jongeren die wel in verzekering werden gesteld maar die heengezonden worden of bij wie de vordering tot in bewaring stelling wordt afgewezen.

Noot 8 Wondergem, B.C.M. (2010). *Ketenwerkproces JSR – LIJ⁸ - 2^e fase pilot. Basisversie*. Gebruik van het landelijk instrumentarium Jeugdstrafrechtkenen in de tweede fase van de pilot. Bureau Lentenaar, in opdracht van Programma Aanpak Jeugd.

Figuur 3.1 Drie hoofdsporen van het LIJ.

Bron: Ketenwerkproces JSR – LIJ, november 2010

Alvorens deze drie hoofdsporen in het vervolg van deze paragraaf worden beschreven, beschrijven we eerst de wijze waarop de politie jeugdige verdachten 'afhandelen' door middel van het LIJ. Binnen deze stap vindt ook de 'selectie van het spoor' plaats, zoals in figuur 3.1 wordt weergegeven.

3.2.1 Gebruik LIJ bij 'afhandelen jeugdige verdachte'

Als een jeugdige in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, die verdacht wordt van het plegen van een misdrijf, in aanraking komt met de politie (zie stap 1), start het werkproces. Voor al deze jongeren van wie verwacht wordt dat een proces-verbaal wordt ingezonden naar het OM of wanneer wordt verwacht dat de zaak wordt doorverwezen naar Halt, wordt door de politie de preselectie opgemaakt. Dit wordt gedaan door de kwaliteitscontroleur van de politie.

Het toepassen van de preselectie verloopt in vier stappen (zie figuur 3.2) waarbij kleine verschillen bestaan tussen de regio Utrecht en Rotterdam:

- 1 *Rotterdam*: Via een automatische zoekvraag, komen de casussen bij wie een eerste verhoor is geweest, en een proces-verbaal minderjarigen (PVM) is opgemaakt, naar boven. De kwaliteitscontroleur ontvangt deze casussen dagelijks.
Utrecht: Bij het aanmaken van het landelijk overdrachtsformulier (LOF) door een verbalisant, wordt automatisch een signaal aan de kwaliteitscontroleur gegenereerd voor het opmaken van de preselectie.
- 2 De kwaliteitscontroleur selecteert in JCO-preselect de verdachte en de zaak, waarna de preselectie deels automatisch, deels handmatig wordt ingevuld. JCO-Preselect is een aparte module in het JCO-Support computersysteem ten behoeve van het invullen en bewaren van het kerndeel preselectie⁹.
- 3 Aan de hand van de automatisch ingelezen data, voert de kwaliteitscontroleur indien nodig nog een handmatige verificatie uit van de juistheid van de data.
- 4 De preselectie wordt vervolgens door de kwaliteitscontroleur 'verstrek't'¹⁰.

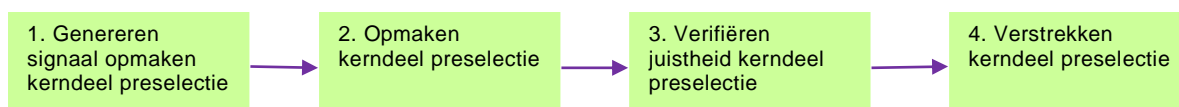
Noot 9 JCO-Support is het ondersteunend ICT systeem van het Justitieel Casusoverleg (JCO). In het JCO Support worden jeugdigen tot 25 jaar geregistreerd, die in aanraking zijn gekomen met de politie, het Openbaar Ministerie of de Raad voor de Kinderbescherming. De applicatie geeft de gebruikers een goed inzicht in de behandelstatus van een jeugdige en de tussen partijen gemaakte afspraken worden in het systeem vastgelegd.

Noot 10 Met 'verstrekken' wordt hier bedoeld 'het overdragen van informatie aan een andere partij'. Dit kan zowel actief gebeuren, als passief, waarbij de ontvangende partij de betreffende informatie

Dit gebeurt binnen 7 dagen na eerste verhoor. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen verstrekking aan:

- Halt: Bij Halt-waardige zaken (zie kader pagina 19) wordt in het kader van de overdracht aan Halt een kopie van preselectie verstrekt. Dit gebeurt vanuit het systeem JCO-preselect, dat automatisch een mail naar een vooraf ingesteld Halt mailadres verstuurd, nadat de kwaliteitscontroleur heeft aangegeven dat het een Halt-waardige zaak betreft. De preselectie wordt als PDF document verzonden.
- Raad: Bij boven Halt-waardige zaken wordt de ingevulde preselectie aan de Raad verstrekt. Dit gebeurt doordat het automatisch opvraagbaar wordt (in JCO-preselect) voor de casusregisseur van de Raad.

Figuur 3.2 Stappen voor het toepassen van kerndeel preselectie

Bron: Ketenwerkproces JSR – LIJ, november 2010

Het kerndeel preselectie wordt door de politie bewaard in JCO-preselect.

IVS met voorgeleiding

Het is mogelijk dat op het moment dat een jongere in verzekering wordt gesteld het LOF (Utrecht) of PVM (Rotterdam) nog niet is opgemaakt en er zodoende geen preselectie beschikbaar is.

De Raad voert in deze zaken toch vroeghulp uit, waarbij hij instrument 2A toepast inclusief SDQ/SPsy¹¹. De Raad neemt idealiter het gehele Screeningsinstrument Psychische Stoornissen uit, hetgeen bestaat uit de SDQ en enkele aanvullende vragen. Voor dit instrument is de output van de preselectie echter nodig. Indien een IVS uitmondt in voorgeleiding voor de rechter-commissaris dient daarom de uitkomst van de preselectie binnen 3 dagen na in verzekering stelling, doch uiterlijk één uur voor de voorgeleiding ter beschikking te komen voor de Raad, zodat deze de preselectie-uitkomst kan meenemen in instrument 2A dat wordt ingevuld voor het advies aan de rechter-commissaris.

Bij deze versnelde overdracht zijn voor stap 1 de volgende werkafspraken gemaakt:

- *Utrecht*: De casusregisseur van de Raad of de raadsonderzoeker neemt na ontvangst van de melding IVS contact op met de kwaliteitscontroleur van de politie met verzoek om de preselectie op te maken.
- *Rotterdam*: De verbalisant belt, indien hij/zij verwacht dat er een voorgeleiding komt, met de kwaliteitscontroleur. De kwaliteitscontroleur maakt dan de preselectie op, maar sluit deze nog niet af. Dit kan pas na het 'niemand-weg-zonder-overleg' waarin definitief wordt beslist of het komt tot voorgeleiding. De raadsonderzoeker mailt de kwaliteitscontroleur wanneer de preselectie nog niet beschikbaar is.

zelf kan ophalen op een bekende locatie of uit een bekend systeem.

Noot 11

In de praktijk blijkt soms alleen de SDQ te worden afgenomen, bijvoorbeeld vanwege tijdgebrek of gebrekkige kennis van de Nederlandse taal bij ouders (SDQ is vertaald in andere talen). In dit rapport wordt naar de afname van de SPsy dan wel SDQ gerefereerd als SDQ/SPsy.

Wanneer een in verzekering stelling niet uitmondt in een voorgeleiding, bestaat – naast de Kalsbeeknormen voor de doorlooptijden in het jeugdstrafrecht – geen hoge tijdsdruk voor de politie om de uitkomst van de preselectie aan de leveren bij de Raad.

3.2.2 Spoor Halt-afdoening

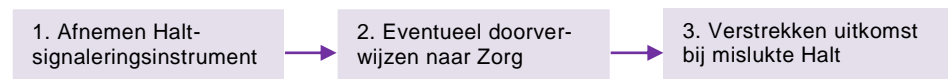
Wanneer jongeren door de politie naar Halt worden doorgestuurd wordt altijd het preselectie-instrument afgenomen. De uitkomst hiervan wordt verstrekt aan Halt.

Kader: Halt criteria

- 1 De jongere is tussen de 12 en 18 jaar.
  - 2 De jongere heeft een zogenaamd Halt waardig delict gepleegd.
  - 3 De jongere bekent het gepleegde feit.
  - 4 De jongere stemt in met verwijzing naar Halt.
  - 5 De jongere heeft niet eerder door het OM voor een misdrijf een transactie aangeboden gekregen.
  - 6 De jongere is niet al eens door de kinderrechter voor een misdrijf veroordeeld.
  - 7 De van een misdrijf verdachte jongere, heeft niet al eens voor een misdrijf een Halt-afdoening verricht.
- Te allen tijde geldt dat maximaal drie keer naar Halt kan worden verwezen.

Stap 1: Halt-medewerkers nemen vervolgens het Halt-signalerings instrument af, waarbij ze gebruik maken van de mail met de PDF-versie van de preselectie.

Figuur 3.3 Stappen voor gebruik Halt signaleringsinstrument

Bron: Ketenwerkproces JSR – LIJ, november 2010

Het Halt-signaleringsinstrument wordt gebruikt om vast te stellen:

- of er contra-indicaties zijn voor het inzetten van een Halt-afdoening¹²;
- of er een bijzonder traject¹³ met de jongere doorlopen zal worden;
- of doorverwijzing naar andere hulpverlening nodig is.

Stap 2: Op basis van de uitkomsten van het Halt-signaleringsinstrument met betrekking tot de zorgbehoefte beoordeelt de Halt medewerker of de jongere doorverwezen zal worden naar een Centrum voor Jeugd en Gezin of een Bureau Jeugdzorg (BJZ). Welke partijen beschikbaar zijn voor doorverwijzing door Halt is afhankelijk van de lokale situatie. Bij doorverwijzing naar Bureau Jeugdzorg zal de uitkomst van het Halt- signaleringsinstrument worden verstrekt. Het verstrekken gebeurt bij voorkeur door middel van een

Noot 12 Bij ernstige psychische problemen is er contra-indicatie voor een Halt-afdoening volgens het ketenwerkproces. Er is echter nog discussie over dit punt, omdat in beginsel ieder jongere recht heeft bij een eerste delict, onder bepaalde voorwaarden, een Halt-afdoening aangeboden te krijgen.

Noot 13 Bijzondere trajecten voor 'alcohol' en 'spijbelen' zijn op moment in ontwikkeling.

zogenaamde 'warme overdracht', waarbij de overdracht van een cliënt aan de hulpverlenende instantie door middel van persoonlijk contact plaatsvindt. Bij doorverwijzing naar Bureau Jeugdzorg wordt de uitkomst van het Halt-signaleringsinstrument ook in de Verwijsindex Risicjongeren¹⁴ opgenomen.

Over doorverwijzing zijn de volgende werkafspraken gemaakt:

- *Utrecht*: de Halt-medewerker vat de uitkomsten van het Halt-signaleringsinstrument samen op het aanmeldingsformulier voor Bureau Jeugdzorg dat per post wordt verstuurd. Bijzonderheden worden toegelicht aan de behandelmedewerker van BZJ.
- *Rotterdam*: dezelfde werkwijze als hierboven, echter de aanmelding wordt gedaan bij Pak Je Kans.

De uitkomst van het Halt-signaleringsinstrument met betrekking tot de recidiverisico wordt door Halt niet verder gebruikt.

Stap 3: Bij het afronden van een Halt-afdoening, meldt Halt dit bij de kwaliteitscontroleur van politie. Bij een mislukte Halt-zaak wordt de uitkomst van het Halt-signaleringsinstrument opgenomen in het afloopbericht.

De medewerker van de politie die deelneemt aan het JCO brengt de informatie van de mislukte Halt-zaak in het JCO in. Het (negatieve) afloopbericht gaat mee met het dossier naar het OM en Raad.

In de toekomst (na implementatie van het ketenproces) zal de kwaliteitscontroleur het negatieve afloopbericht doorsturen als bijlage bij het PVM-JCO aan het OM, om de zaak te agenderen op het JCO.

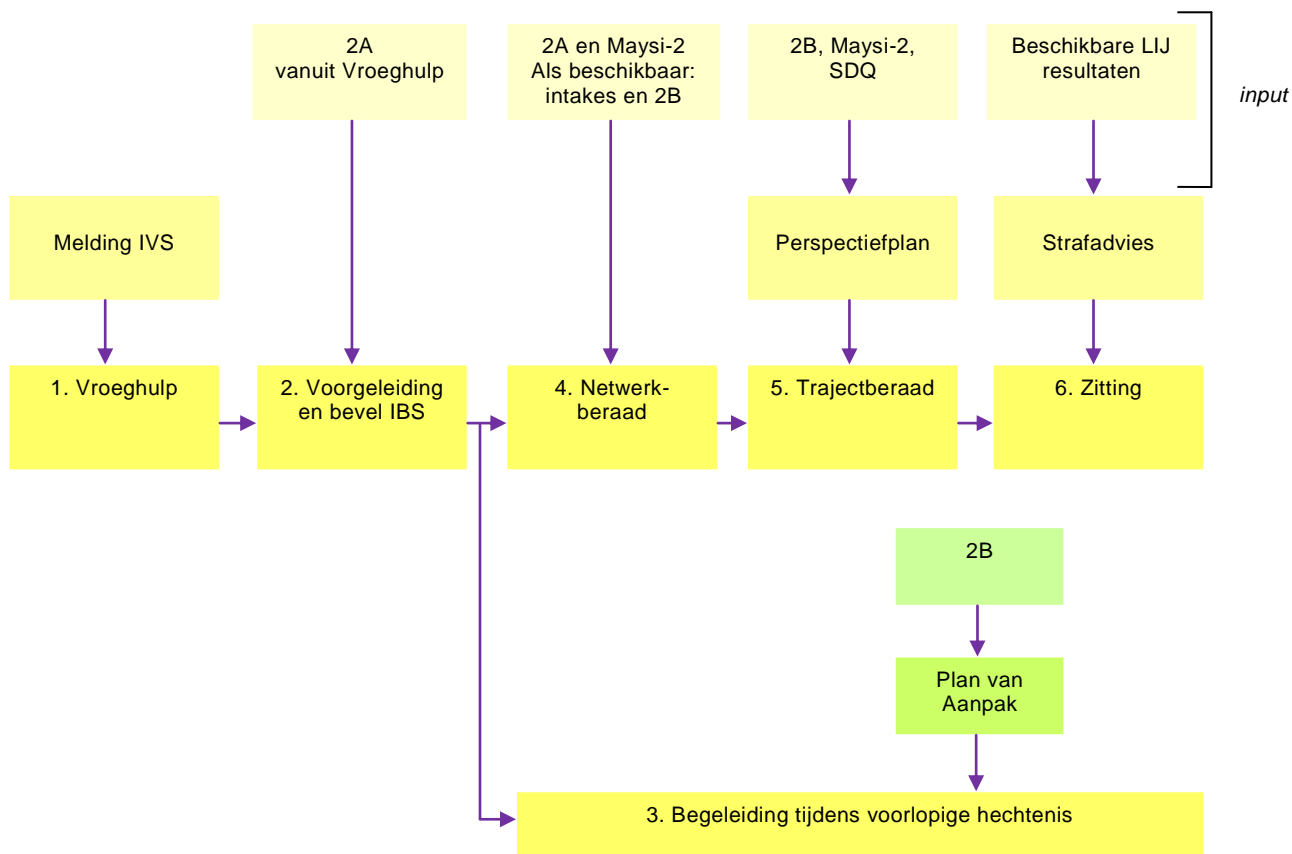
3.2.3 Spoor IVS met voorgeleiding

Wanneer een jongere in verzekering is gesteld wordt door de politie eveneens het preselectie-instrument afgenomen. Echter ongeacht de uitkomst hiervan, wordt vervolgonderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming gedaan.

De Raad ontvangt een Melding IVS van de politie, waarna een aantal stappen volgt (zie figuur 3.4).

Noot 14 De Verwijsindex Risicjongeren is een digitaal systeem dat risicosignalen van hulpverleners over jongeren (tot 23 jaar) bij elkaar brengt. Door de meldingen in de verwijsindex weten hulpverleners sneller of een kind ook bekend is bij een collega, zodat zij kunnen overleggen over de beste aanpak. Dankzij de verwijsindex blijft iedere jongere in beeld en kunnen hulpverleners elkaar informeren en hun activiteiten met elkaar afstemmen.

Figuur 3.4 Hoofdstappen in spoor IVS met voorgeleiding

Bron: Ketenwerkproces JSR – LIJ, november 2010

Stap 1: Binnen 24 uur na ontvangst van de melding IVS bezoekt een medewerker van de Raad de jeugdige op het politiebureau (Vroeghulp). Hierbij wordt instrument 2A afgenomen, dat wordt ingevoerd in de LIJ-applicatie¹⁵. Ook de uitkomsten van de preselectie worden daarin verwerkt.

Het raadsrapport (met daarin uitkomsten van 2A) wordt bij voorgeleiding binnen 3 kalenderdagen beschikbaar gesteld aan het OM. Het rapport wordt per fax aan het OM verstrekt en het Kabinet RC. Ook wordt het door de administratie van de Raad in JD-Online gezet.

Stap 2: In het traject tot en met voorgeleiding zijn twee scenario's mogelijk:

- 1 De jeugdige wordt uit de in verzekeringstelling heengezonden/rechter-commissaris wijst vordering IBS af.
- 2 Rechter-commissaris beveelt de voorlopige hechtenis, al dan niet met schorsing.

Scenario 1: heenzending of afwijzing vordering IBS

Het vervolg van het traject verloopt volgens het Spoor Overige zaken vanaf het punt dat afname van instrument 2A gedaan is (zie paragraaf 1.2.4).

Noot 15 Computersysteem waarin instrumenten 2A worden ingevuld, gescoord en bewaard. Dit systeem is toegankelijk voor de Raad, jeugdreclassering en justitiële jeugdinrichting.

Scenario 2: Bevel voorlopige hechtenis

De jongere wordt geplaatst in een justitiële jeugdinrichting (Utrecht: Eikenstein. Rotterdam: Hartelborgt). Hier wordt een aantal instrumenten ingezet in het kader van het LIJ:

- Binnen 24 uur na opname wordt MAYSI-2 door een gedragsdeskundige van de justitiële jeugdinrichting afgenomen.
- Binnen 4 dagen – de reguliere termijn is 10 dagen¹⁶ – na opname wordt SDQ door een gedragsdeskundige afgenomen. Dit gebeurt alleen als deze nog niet door de Raad is afgenomen als onderdeel van 2A¹⁷.

In het kader van YOUTURN¹⁸ worden vervolgens informatie verzameld door midden van intake en instrumenten/vragenlijsten:

- Binnen 24 uur na opname: medische intake
- Binnen 10 dagen na opname: Hoe ik denk (HID)
- Binnen 10 dagen na opname: intake groepsleider, school en individueel traject begeleider

Registratie van alle ingevulde instrumenten gebeurt in losse digitale bestanden.

Stap 2b (ten behoeve van het overzicht niet weergegeven in figuur 4): Tussen dag 4 en dag 10 na IBS in de justitiële jeugdinrichting neemt de Raad of de jeugdreclassering van Bureau Jeugdzorg of William Schrikker Groep instrument 2B volledig af. De jeugdreclassering van zowel Bureau Jeugdzorg als de William Schrikker Groep kan instrument 2B afnemen. Omwille van de leesbaarheid van de tekst wordt hier in het vervolg van de tekst aan gerefereerd als 'jeugdreclassering'.

Hiervoor gelden de volgende werkafspraken:

Utrecht:

- Bij jongeren die geen lopende begeleiding hebben bij de jeugdreclassering, voert de Raad instrument 2B uit. De jeugdreclassering kan geraadpleegd worden als informatie indien jongeren vanuit een eerder traject bekend is (mits dit niet te lang geleden is).
- Over afname van 2B bij jongeren die wel lopende begeleiding hebben bij de jeugdreclassering, zijn werkafspraken nog onder discussie.

Rotterdam:

- Bij jongeren die geen lopende begeleiding hebben bij de jeugdreclassering, voert de Raad instrument 2B uit. Als de jeugdreclasseringbegeleiding gaat lopend tijdens deze periode, neemt jeugdreclassering zelf 2B af of actualiseert deze. Hierover vindt overleg plaats met de Raad.
- Bij jongeren die wel een lopende begeleiding bij de jeugdreclassering hebben, voert jeugdreclassering 2B uit.

Noot 16 De termijn is echter aangepast zodat gestreefd kan worden naar beschikbaarheid van de SDQ alvorens instrument 2B wordt afgenomen in de justitiële jeugdinrichting.

Noot 17 Volgens het nieuwe werkproces kan de Raad bij afname van 2A ervoor kiezen om de SPsy af te nemen, een vernieuwde, uitgebreide versie van de SDQ.

Noot 18 Vanaf 2010 werken alle justitiële jeugdinrichtingen met de basismethodiek YOUTURN. Deze methodiek is een integratie en uitbreiding van twee methodieken waar justitiële jeugdinrichtingen al langer goede ervaringen mee hebben: het Sociaal Competentie Model en EQUIP. Meer informatie over YOUTURN is te vinden op ww.dji.nl.

Degene die 2B gaat uitvoeren, neemt allereerst kennis van de informatie die door de justitiële jeugdinrichting verzameld is. Het betreft hier de MAYSI-2, indien beschikbaar de SDQ en verdere beschikbare YOUTURN informatie.

Hiervoor gelden de volgende werkafspraken:

- Voor de LIJ jongeren wordt een contactpersoon bij de justitiële jeugdinrichting afgesproken, zodat voor de uitvoerder van 2B helder is bij wie navraag kan worden gedaan.
- *Utrecht:* De contactpersoon zorgt voor digitalisering van over te dragen informatie en inbreng in ICT-Nazorg¹⁹. De CR van de Raad en contactpersoon van de jeugdreclassering van Bureau Jeugdzorg hebben toegang tot ICT-Nazorg, en kunnen de informatie uit het systeem ter beschikking stellen aan de raadsonderzoeker of jeugdreclasserder. Als de William Schrikker Groep (William Schrikker Groep) instrument 2B moet invullen, wordt een mail namens de LIJ contactpersoon van de justitiële jeugdinrichting naar de inhoudelijk manager van de William Schrikker Groep gestuurd.
- *Rotterdam:* In deze regio wordt nog geen gebruik gemaakt van ICT-Nazorg. De afgesproken werkwijze verloopt in vier stappen:
  - 1 De casusregisseur van de Raad mailt per dag naar de contactpersoon uit de justitiële jeugdinrichting welke jeugdigen uit de pilot worden voorgeleid, zodat justitiële jeugdinrichting zich voor kan bereiden op eventuele instroom van pilot-jongeren.
  - 2 Bij een uitspraak 'niet schorsen' maakt de raadsonderzoeker een afspraak met de groepsleiding van de justitiële jeugdinrichting voor een bezoek.
  - 3 De raadsonderzoeker of jeugdreclasserder mailt de contactpersoon wanneer hij/zij komt.
  - 4 De contactpersoon zorgt ervoor dat het pakket met informatie bij de groepsleiding ligt voor het bezoek van de raadsonderzoeker of jeugdreclasserder.

Registratie en overdracht informatie

De 2B rapportage inclusief de vragenlijst is beschikbaar via de LIJ-applicatie voor de Raad, jeugdreclassering en justitiële jeugdinrichting. De ondertekende 2B rapportage wordt beschikbaar gesteld aan de justitiële jeugdinrichting, Openbaar Ministerie, rechtbank en Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en psychologie (NIFP). De Raad doet dit door de rapportage te scannen en op te nemen in JD-Online²⁰. De jeugdreclassering verstuurt de rapportage aan voornoemde ketenpartners per post of fax.

Stap 3: Ongeacht de uitkomsten van 2B schakelt de Raad bij IBS de jeugdreclassering in voor begeleiding in het kader van Toezicht en Begeleiding (T&B). Hierbij draagt de Raad de rapportage (inclusief 2B) aan de jeugdreclassering over. Als de Raad verdieping van het 2B-onderzoek wenselijk acht, kan hij dit meegeven aan de jeugdreclassering. Tijdens de begeleiding kan de jeugdreclasserder hier dan specifiek op letten en de ontbrekende informatie in de update van 2B verwerken.

Noot 19 ICT-nazorg is een digitaal systeem dat ondersteuning biedt aan de netwerk- en trajectberaden die worden gevoerd in het land, ten behoeve van het organiseren van nazorg voor jongeren die uitstromen uit een justitiële jeugdinrichting.

Noot 20 Digitaal systeem van justitie waarin justitiële dossiers van personen toegankelijk zijn.

Stap 4: Binnen 4 dagen na de IBS wordt een jongere in het netwerkberaad besproken door de Raad, de justitiële jeugdinrichting en jeugdreclassering. Hierbij wordt de 2A rapportage gebruikt en indien beschikbaar ook 2B.

Over het delen van informatie voor het netwerkberaad gelden de volgende werkafspraken:

- *Utrecht:* Het delen van informatie over jongeren die in bewaring zijn gesteld verloopt digitaal via ICT-Nazorg. Er worden daarom geen fysieke bijeenkomsten meer gehouden.
- *Rotterdam:* Omdat nog geen gebruik wordt gemaakt van ICT-Nazorg, neemt de contactpersoon van de justitiële jeugdinrichting de beschikbare informatie mee naar het netwerkberaad.

Binnen 3 weken na IBS maakt de justitiële jeugdinrichting het perspectiefplan, waarvoor alle beschikbare informatie (waaronder 2B) als input wordt gebruikt.

Daarnaast maakt de jeugdreclassering binnen 6 weken een plan van aanpak (PvA) voor de begeleiding. Ook zij gebruiken hierbij de input van de justitiële jeugdinrichting alsook de 2B rapportage. Als de beschikbare 2B door de Raad is opgemaakt, actualiseert de jeugdreclassering deze voor het schrijven van het PvA.

Stap 5: In het eerste trajectberaad worden doelen en werkwijze van PvA van jeugdreclassering en het perspectiefplan van de justitiële jeugdinrichting besproken. Voor jongeren die langer dan 6 weken in de justitiële jeugdinrichting verblijven, stelt de justitiële jeugdinrichting binnen 12 weken een tweede perspectiefplan op. De meest recente 2B wordt gebruikt als input en ook neemt de gedragsdeskundige de SAVRY af en de groepsleiding de Hoe ik Denk vragenlijst (HID) en Taken en Vaardigheden Adolescenten Vragenlijst (TVA). Het tweede perspectiefplan wordt minimaals eens per 4 maanden geactualiseerd, waarbij steeds de meest recente 2B als input wordt gebruikt.

Zijstap NIFP: De Raad, het OM en de RC kunnen – mede op basis van uitkomsten 2A of 2B – van oordeel zijn dat aanvullende persoonlijkheidsonderzoek wenselijk is. Deze opdracht wordt aan het NIFP verstrekt. Het NIFP kan via JD-Online het 2A of 2B rapport raadplegen en deze verstrekken aan de psycholoog en/of psychiater die het onderzoek uitvoert. Zelf voert het NIFP het instrument niet uit.

Stap 6: Voor de zitting stelt de Raad een strafadvies op²¹ en verstrekt dit voor de zitting aan het OM en de rechtbank. Als de jeugdreclassering recentelijk een 2B rapportage heeft opgemaakt, stelt ze deze beschikbaar aan de Raad in de vorm van een pre-advies. De Raad gebruikt dit pre-advies bij het opstellen van een strafadvies, evenals informatie vanuit de justitiële jeugdinrichting.

Noot 21 Formeel gezien is dit een rol van de Raad. In de praktijk wordt dit advies soms door de jeugdreclassering uitgebracht vanuit pragmatische overwegingen. In de pilot is dit echter niet de afspraak.

Route bij schorsing

De voorlopige hechtenis kan op ieder moment geschorst worden door de RC of raadkamer. De jeugdreclassering kan dan de opdracht krijgen tot het verlenen van begeleiding in het kader van Hulp en Steun. In dit geval is het doel om bij schorsing alle over de jongere bekende informatie over te dragen aan de jeugdreclassering en Raad. De justitiële jeugdinrichting draagt hiertoe de meest recente versie van het perspectiefplan en alle overige resultaten uit de LIJ en YOUTURN instrumenten over aan de Raad.

Werkafspraken over informatieoverdracht bij schorsing zijn als volgt:

- *Utrecht:* De LIJ- contactpersoon van de justitiële jeugdinrichting zorgt ervoor dat alle documenten via ICT-Nazorg verstrekt worden.
- *Rotterdam:* De LIJ- contactpersoon van de justitiële jeugdinrichting zorgt ervoor dat alle documenten aan de Raad en/of jeugdreclassering worden verstrekt.

Tijdens de begeleiding door de jeugdreclassering na schorsing actualiseert de jeugdreclassering iedere 6 maanden ter evaluatie instrument 2B. Hierbij wordt nagegaan of de meest recente versie nog bruikbaar is en zo niet, wordt deze geactualiseerd.

Route na veroordeling

Als in het vonnis (of arrest) begeleiding door de jeugdreclassering wordt opgelegd, wordt bij aanvang hiervan hernieuwde afname of actualisering van 2B uitgevoerd door de jeugdreclassering. Daarna voert de jeugdreclassering het instrument 2B op de volgende momenten uit (actualisering):

- als evaluatie tijdens begeleiding iedere 6 maanden
- bij actualiseren van het Plan van Aanpak
- bij beëindiging van de maatregel, begeleiding, interventie of nazorg

Incidenteel: In de periode van zes tot drie maanden voordat de detentie eindigt, wordt 2B indien nodig door de jeugdreclassering geactualiseerd en als input gebruikt voor het trajectplan.

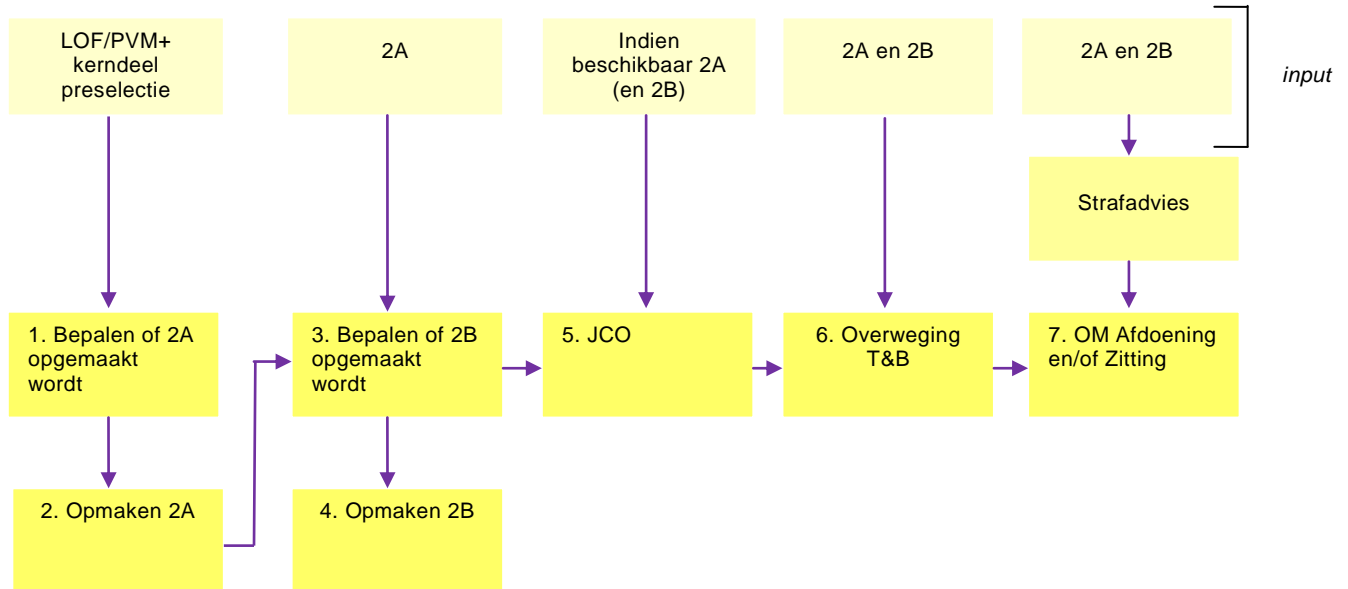
Ook als overgegaan wordt tot een Scholings & Trainingprogramma (STP) wordt de meest recente 2B als input gebruikt voor het STP-plan. Tevens wordt een recente SAVRY als input gebruikt.

3.2.4 Spoor Overige zaken

Dit spoor wordt gevolgd door:

- jeugdige verdachten die niet onder de vorige sporen vallen;
- jongeren die na IVS worden heengezonden of de vordering tot IBS wordt afgewezen;
- jongeren met mislukte Halt-zaken.

Figuur 3.5 Stappen in spoor Overige zaken

Bron: Ketenwerkproces JSR – LIJ, november 2010

Stap 1: De casusregisseur van de Raad ontvangt het LOF van de politie en haalt uit JCO-preselect het kerndeel preselectie op. In geval van een mislukte Halt-zaak ontvangt de Raad de uitkomst van het Halt- signaleringsinstrument via het JCO of dossier. De casusregisseur bepaalt aan de hand van de vaste beslisregels of de Raad een 2A afneemt:

- Het algemeen recidiverisico (ARR) is midden of hoog en het risico op geweld tegen personen (RGP) is midden of hoog, zoals opgenomen in de preselectie, en/of
- Er is sprake van een (middel)zwaar delict, ingeschat op basis van informatie uit het LOF, mede in relatie tot de daarvoor opgestelde lijst met delicten, en/of
- Op verzoek van het OM (eventueel via JCO).

Stap 2: Na deze beslissing wordt de zaak uitgedeeld aan een raadsonderzoeker, die 2A gaat opmaken. In het geval van een mislukte Halt-zaak, neemt de raadsonderzoeker contact op met Halt om de nadere inhoud van het Halt- signaleringsinstrument te vernemen.

Om zorgsignalen in kaart te brengen kan als onderdeel van 2A de SDQ/SPsy afgenomen worden.

De teamleider van de Raad beoordeelt het 2A rapport en neemt het goedgekeurde, ondertekende rapport op in JD-Online.

Rapport 2A wordt verstrekt aan:

- OM via JD-Online
- Bij een zitting aan de rechter(commisaris) via JD-Online
- Jeugdreclassering, indien zij wordt ingeschakeld, via LIJ applicatie

**Vanaf hier geldt het spoor ook voor jeugdige verdachten die na IVS zijn heengezonden of van wie de vordering tot IBS werd afgewezen.

Stap 3: Na opmaken van 2A wordt afhankelijk van de score op het dynamisch risicoprofiel (DRP) ook 2B afgenomen. Op basis van de score op het DRP worden alle domeinen van 2B of slechts een aantal afgenomen. De beslisregel hier luidt:

- Na 2A stoppen met LIJ bij: 'laag DRP' of 'midden DRP en op geen enkel domein veel signalen'
- Na 2A enkele domeinen 2B afnemen bij: 'midden DRP en op 1 of 2 domeinen veel signalen'.
- Na 2A volledig 2B afnemen bij: 'midden DRP en op 3 of meer domeinen veel signalen' of 'hoog DRP'

Stap 4: Instrument 2B wordt opgemaakt door de Raad of jeugdreclassering.

Hiervoor gelden de volgende werkafspraken:

Utrecht:

- Bij jongeren die geen lopende begeleiding hebben bij de jeugdreclassering, voert de Raad instrument 2B uit. De jeugdreclassering kan geraadpleegd worden als informatie indien jongeren vanuit een eerder traject bekend is (mits niet te lang geleden is).
- Over afname van 2B bij jongeren die wel lopende begeleiding hebben bij de jeugdreclassering, zijn werkafspraken nog onder discussie.

Rotterdam:

- Bij jongeren die geen lopende begeleiding hebben bij de jeugdreclassering, voert de Raad instrument 2B uit. Als de jeugdreclasseringbegeleiding gaat lopen tijdens deze periode, neemt jeugdreclassering zelf 2B af of actualiseert deze. Hierover vindt overleg plaats met de Raad.
- Bij jongeren die wel een lopende begeleiding bij de jeugdreclassering hebben, voert jeugdreclassering 2B uit.

De teamleider beoordeelt het 2B rapport en neemt het goedgekeurde, ondertekende rapport op in JD-Online (Raad) of faxt/verstuurt het rapport (jeugdreclassering).

Stap 6: In afwachting van de zitting heeft de Raad de bevoegdheid jeugdreclassering in te schakelen voor Toezicht en Begeleiding. Eventueel verzoek hiertoe baseert de Raad op de 2A en/of 2B rapportage.

Tijdens de begeleiding door de jeugdreclassering, voert de jeugdreclassering het instrument 2B op de volgende momenten uit:

- tijdens begeleiding iedere 6 maanden actualisering
- bij actualiseren van het Plan van Aanpak actualisering
- bij beëindiging van de maatregel, begeleiding, interventie of nazorg herafname in het kader van evaluatie

Stap 7: Rapportage van 2A en eventueel 2B worden als input gebruikt om de wijze van afdoening voor de jongere te bepalen. De rapportages worden daarom verstrekt aan het OM en rechtbank.

- Standaard aan het OM voor gebruik bij:
  - bespreking in het JCO – indien de rapportage tijdig beschikbaar is;
  - besluit tot OM-afdoening.
- Rapportage inclusief strafadvies aan het OM en rechtbank als jongeren worden gedagvaard.

Zijstap NIFP: De Raad kan na opmaken van 2B van oordeel zijn dat aanvullende persoonlijkheidsonderzoek wenselijk is. Deze opdracht wordt aan het NIFP verstrekt. Het NIFP kan via JD-Online het 2A of 2B rapport ontvangen en verstrekken aan de psycholoog en/of psychiater die het onderzoek uitvoert. Zelf voert het NIFP het instrument niet uit.

4 Verschil initiële opzet en formele opzet

4.1 Inleiding

Binnen de procesevaluatie van het LIJ wordt de programma-integriteit getoetst door de praktijk af te zetten tegen de formele opzet van het LIJ zoals deze beschreven is in het voorgaande hoofdstuk. De formele opzet van het LIJ wijkt op een aantal punten echter ook af van de initiële opzet van het LIJ zoals verwoord door de ontwikkelgroep in haar Eindrapport van maart 2009. In dit hoofdstuk worden de verschillen tussen de initiële en formele opzet beschreven en voor zo ver mogelijk aangegeven wat de oorzaken zijn van deze afwijking.

Voor een goed begrip van de verschillen tussen de formele opzet en de initiële opzet is het van belang kennis te nemen van een aantal uitgangspunten van het Landelijk Kader Jeugdstrafrechtketen dat ten grondslag heeft gelegen aan de inrichting van het LIJ. In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk wordt daarom kort stil gestaan bij de uitgangspunten van dit kader.

4.2 Uitgangspunten Landelijk Kader Jeugdstrafrechtketen

Binnen het Landelijk Kader Jeugdstrafrechtketen is voorgesteld dat het instrumentarium ondersteuning zou moeten bieden aan de ketenpartners bij het nemen van de volgende vijf 'spoorbeslissingen'²²:

- Politie: besluit om al dan niet een proces verbaal op te maken en, als directe consequentie, de keuze voor Halt of het overlaten van de verdere besluitvorming aan de Officier van Justitie. Ook niets ondernemen behoort tot de opties.
- Officier van Justitie (Openbaar Ministerie): Besluit om de jongere te bespreken in het Justitieel Casuïstiek Overleg (JCO) of om de jongere in verzekering te stellen (toetsing door de rechter commissaris).
- Officier van Justitie (OM): Besluit bij de voorgeleiding aan einde inverzekeringstelling (3a) en afdoening (3b).
- Rechter commissaris: Besluit tot in verzekering stelling of schorsing bij voorgeleiding van de jongere door de Officier van Justitie (4a) en het besluit om de in verzekering stelling te schorsen of verlengen (4b).
- Kinderrechter: Vonnis.

Het Landelijk Kader vereist dat de te ontwikkelen diagnostische instrumenten gebaseerd zijn op evidence-based bronnen: 'What Works' benadering en de levensloop- of ontwikkelingsbenadering van criminaliteit.

Het Landelijk Kader maakt onderscheid tussen verschillende vormen van diagnostiek. Vooraan in de keten moet over grote aantallen jeugdigen snel een beslissing genomen kunnen worden over de afdoening. Meer achter in

Noot 22 Spoorbeslissing is volgens het Landelijk Kader Jeugdstrafrechtketen een strafrechtelijk besluit over de verdere route (kader, straf, voorwaarden) die een jongere in de jeugdstrafrechtketen gaat doorlopen. Deze beslissingen worden genomen door respectievelijk de politie, OvJ, rechter-commissaris en kinderrechter.

de keten worden ingrijpende beslissingen genomen over een kleiner aantal jongeren. Het Landelijk Kader onderscheidt zodoende drie soorten diagnostiek, met een oplopende intensiteit per fase:

- Pre-selectiediagnostiek bij alle jeugdigen die worden verhoord door de politie op verdenking van het plegen van een misdrijf.
- Selectiediagnostiek bij jeugdigen van wie het Halt-traject is mislukt, die in het Justitieel Casuïstiek Overleg (JCO) worden besproken of die worden voorgeleid aan de rechter-commissaris.
- Interventiediagnostiek bij alle jeugdigen die worden gedagvaard; daarnaast is interventiediagnostiek mogelijk op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming of Officier van Justitie (naar aanleiding van bespreking in het JCO).

Het Landelijk Kader schrijft voor dat de instrumenten in de verschillende fasen in de keten op elkaar moeten voortbouwen (selectie op informatie uit pre-selectie, interventie op informatie uit selectie). Het kerndeel van elke fase van het instrumentarium dient volgens het landelijk kader te bestaan uit een viertal inschattingen, te weten:

- recidiverisico en de schaderisico's van de jongere;
- dynamische criminogene factoren en beschermende factoren;
- signalen van zorgwekkende opgroei- en opvoedingssituatie;
- responsiviteit.

4.3 Preselectiefase

Zoals beschreven in de voorgaande paragraaf beoogt het Landelijk Kader dat het LIJ door de politie gebruikt wordt voor het besluit of de jongere het strafrechtelijk traject ingaat (en of al dan niet een proces verbaal opgemaakt moet worden) of naar Halt wordt verwezen (spoorbeslissing 1). In de initiële opzet van het instrument komt de selectie voor al dan niet Halt-afdoening naar voren.²³ De ontwikkelgroep was van mening dat, conform het Landelijk Kader, alleen jongeren met een laag recidiverisico direct doorgestuurd zouden moeten worden naar Halt. Jongeren met een hoger risico zouden eerst nader gescreend moeten worden²⁴. De projectgroep heeft echter besloten dat alle jongeren die voldoen aan de criteria voor een Halt-afdoening een Halt-afdoening krijgen, ongeacht het recidiverisico. De reden hiervoor is dat het als een te grote vorm van rechtsongelijkheid beschouwd wordt wanneer sommige jongeren op basis van hun risicoprofiel (gebaseerd op achtergrondkenmerken zoals etniciteit), een Halt-afdoening zou worden onthouden. Kenmerk van een Halt-afdoening is dat deze geen strafblad oplevert.

Wat betreft de werkwijze van de politie heeft de ontwikkelgroep voorgesteld dat de open vragen ter inschatting van de schadekans en zorgbehoefte worden ingevoerd door dezelfde medewerker die het PVM opmaakt. Hierbij zetten de ontwikkelgroep als kanttekening: 'Voor zover dit voorsnog technisch niet mogelijk is, zal de kwaliteitsfunctionaris gespecialiseerd in jeugd de

Noot 23 Het doel om op basis van de uitkomsten van het preselectie instrument voor de OvJ om te bepalen of de jongere besproken wordt in het JCO, wordt ook in de initiële opzet van de ontwikkelgroep niet nagestreefd. Alle jongeren voor wie een PVM is opgemaakt worden geagendeerd voor het JCO.

Noot 24 Omdat is gebleken dat jongeren met een hoog risicoprofiel, niet profiteerden van een Halt-afdoening en zelfs een averechts resultaat ervoeren.

informatie zoals ingevuld door de politiemedewerker invoeren in het kern-deel preselect.'

In de formele beschrijving is afgeweken van het initiële plan van de ontwikkelgroep en wordt de kwaliteitscontroleur aangewezen als invuller van het kerndeel preselectie. Het onderdeel zorgbehoefte is inmiddels uit het kerndeel preselectie verdwenen.

4.4 Selectiefase

Zoals hiervoor beschreven heeft de diagnostiek in de selectiefase volgens het landelijk kader tot doel de volgende (spoor)beslissingen te ondersteunen:

- Ondersteuning bij nader onderzoek Halt/ evaluatie mislukte Halt.
- Officier van Justitie (OM): Besluit tot voorgeleiding in aansluiting op de in verzekeringstelling (3a) en afdoening (3b).
- Rechter-commissaris: het besluit om de bewaring al of niet te schorsen (4b).
- Kinderrechter: Vonnis.

Voor de ondersteuning van nader onderzoek bij Halt, is een apart instrument ontwikkeld. Het Halt signaleringsinstrument is gebaseerd op instrument 2A, maar is korter. Dit instrument staat los van de andere modules van het LIJ in die zin dat het niet voortbouwt op de score van de preselectie. Ook wordt de score van het Halt signaleringsinstrument verder in de keten (bij Raad en BJZ) niet meer gebruikt²⁵. Hiermee wordt afgeweken van de oorspronkelijke doelstelling dat alle modules van het LIJ op elkaar 'voortborduren'.

Voor de overige spoorbeslissingen is binnen het LIJ een selectie-instrument ontwikkeld. Dit instrument bouwt voort op de preselectie en geeft een nadere screening van risicofactoren, waarbij naast de statische risicofactoren ook de dynamische risicofactoren ingeschat dienen te worden. De ontwikkelgroep maakte een tweedeling in de kerndeelselectie, om tegemoet te komen aan de behoeften van raadsonderzoekers om niet voor alle zaken eenzelfde (uitgebreide dus tijdrovende) risicotaxatie te moeten doen, maar keuze mogelijkheid te hebben²⁶:

- Instrument 2A als een zeer efficiënte risicotaxatie op basis van een klein aantal dynamische risicofactoren die sterk samenhangen met het recidiverisico. Deze worden uitgevraagd bij de jongere, aangevuld met dossierinformatie en slechts een beperkt aantal vragen aan de ouders. De informatie van ouders zou eventueel telefonisch te verzamelen zijn. Vanuit een interview met de ontwikkelgroep bleek dat het idee bestond bij de ontwikkelgroep om 2A af te nemen op het politiebureau, alvorens de jongere (en ouders) heengezonden zouden worden. 2A levert geen criminogeen profiel op, en is niet geschikt als op zichzelf staand onderzoek. 2A

Noot 25 Het werkproces schrijft voor dat bij mislukte Halt zaken, de politie op de hoogte wordt gesteld van de uitkomsten van het Halt signaleringsinstrument. Dit is echter in de praktijk in de pilot nog niet voorkomen. Bovendien is onduidelijk wat de politie vervolgens met deze informatie doet.

Noot 26 De ontwikkelgroep heeft deze maatregel genomen vanuit ervaring met invoering van de BARO bij de Raad voor de Kinderbescherming. Hierbij was men begonnen met één universeel instrument voor alle te onderzoeken zaken. Het instrument werd voor sommige relatief eenvoudige zaken te uitgebreid bevonden en daardoor onnodig lang en voor andere meer complexe zaken te beperkt.

is niet bedoeld als basis voor een advies en heeft als enige doel om het 'midden-recidiverisico' nader te verfijnen in hoog of laag en de zorgbehoefte in te schatten.

- Instrument 2B dat uitgebreider alle risicofactoren en zorgsignalen inventariseert, op basis van de informatie van jongeren, ouders en leerkracht. 2B levert naast een risicotaxatie ook een criminogeen profiel op.

De uiteindelijke vorm en toepassing van vooral instrument 2A wijkt af van de opzet zoals beoogd door de ontwikkelgroep. Eén van de veranderingen was dat ouders altijd face-to-face geïnterviewd zouden gaan worden. Daarnaast zijn verschillende uitkomsten die aanvankelijk alleen vanuit 2B zouden komen, zoals het schaderisico aan de jongere zelf en de responsiviteit, toegevoegd aan 2A, zo blijkt uit een vergelijking van het rapport van de ontwikkelgroep met de handleidingen. Inmiddels is instrument 2A nog verder doorontwikkeld na signalen vanuit de praktijk dat men ook na afname van 2A behoefte heeft aan een criminogeen profiel. De huidige versie van instrument 2A biedt een dynamisch risicoprofiel als uitkomst, waarin per domein de mate van risico wordt aangegeven (ook door middel van een grafisch figuur). Men kan zich afvragen in hoeverre het instrument 2A in de huidige vorm is gaan afwijken van het oorspronkelijke idee van een beperkte en efficiënte risicotaxatie.

Het idee van de ontwikkelgroep om 2A op het politiebureau af te nemen is moeilijk uitvoerbaar gebleken, omdat er vaak een aantal dagen overheen gaat voordat een PVM definitief gemaakt wordt en een preselectie kan worden ingevuld.

De werkwijze zoals beschreven door de ontwikkelgroep, wijkt ook op een (klein) aantal punten af van de uiteindelijke formele werkwijze:

- Screeningsformulieren voor dossieranalyse zoals deze beschreven worden door de ontwikkelgroep, worden in de handleiding niet genoemd.
- Over het omgaan met tegenstrijdige informatie geeft de ontwikkelgroep aan dat er volgens een hiërarchie van betrouwbaarheid moet worden gewerkt, waarbij de bron die het hoogst in de hiërarchie van betrouwbaarheid staat moet worden aangehouden bij tegenstrijdige informatie (2A: dossier, ouder, jongeren. 2B: dossier, leerkracht, ouder, jongere). In de handleiding is hiervan, afgeweken en wordt de meest ongunstige/zorgelijke informatie aangehouden om het LIJ in te vullen. Inmiddels heeft men in nieuwere versies van de handleiding (april 2010) de regels hierover genuanceerd en een zorgvuldigere afweging gemaakt van de geloofwaardigheid van de informatie die wordt gegeven. Deze aanpassing is gedaan naar aanleiding van ervaringen met zaken waarin ouders en leerkrachten de situatie zorgwekkender voorstelden dan nodig was.

4.5 Interventiefase

Interventiediagnostiek kan volgens het Landelijk Kader worden ingezet:

- nadat de Officier van justitie besluit tot dagvaarden, en de jongere zal worden berecht;
- nadat de rechter-commissaris besluit tot schorsing van de inbewaringstelling (onder bijzondere voorwaarden), en de jongere zal worden berecht;
- op eigen initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming (of op verzoek van JCO of Officier van justitie) om de Officier van justitie beter in staat te stellen een besluit tot afdoening te nemen. In principe is Selectiediagnostiek voldoende voor dit afdoeningbesluit. De Raad kan echter een

'uitstap' naar meer intensieve Interventiediagnostiek maken indien de Selectiediagnostiek toch nog vragen, onduidelijkheden of tegenstrijdigheden laat zien.

De ontwikkelgroep heeft er in eerste instantie voor gekozen de interventiefase te beperken tot jongeren die in een JJI verblijven en een nadere uitwerking te geven aan de interventiediagnostiek zoals deze al werd aangetroffen in een justitiële jeugdinstelling of een jeugdforensische dag- en nachtbehandeling, en niet om een compleet nieuw instrument te ontwikkelen in het kader van het LIJ. Dit instrumentarium zou alleen afgenomen moeten worden indien een jongere langer dan 10 dagen in een JJI verbleef (en wel om opnieuw de responsiviteit te beoordelen). Bij jongeren die werden ontslagen uit de JJI na een verblijf van meer dan 6 weken, zou 2B opnieuw geactualiseerd moeten worden.

In de formele werkwijze van het LIJ werd afgeweken van deze opzet. Het instrument 2B moeten worden afgenomen bij jongeren die in een JJI verblijven binnen 10 dagen na inbewaringstelling. Dit gebeurt door de Raad of jeugdreclassering, die daarbij gebruik kunnen maken van informatie die de JJI verzameld heeft (instrumenten of informatie van de leefgroep). Bij jongeren die langverblijven, wordt vervolgens het aanvullende instrument SAVRY uitgevoerd door de JJI na 6 maanden. Het instrument 2B bevat inmiddels een module Systematiek Indicatiestelling die gebruikt kan worden om gedragsinterventies te adviseren, zowel binnen als buiten de JJI.

4.6 Doorontwikkeling LIJ in overleg met ontwikkelgroep

Op basis van de voorgaande beschrijving van de verschillen tussen initiële opzet en formele opzet van het LIJ kan het beeld ontstaan dat bij de doorontwikkeling van het LIJ de ontwikkelgroep geen rol meer heeft gespeeld. Dat beeld is echter niet correct. Bij het opleveren van het Eindrapport van de ontwikkelgroep waren de procedures voor de ketenpartners ten dele alleen op hoofdlijnen beschreven en ontbraken nog zaken als delictindeling voor het preselectie-instrument.

De ontwikkelgroep zou aanvankelijk de handleidingen leveren. Uiteindelijk werd besloten door tijdgebrek van de leden van de ontwikkelgroep het opstellen van de handleidingen uit te besteden aan een externe partij. Bij het opstellen van de handleidingen is de ontwikkelgroep door de opsteller van de handleidingen geconsulteerd en zijn verschillende aanpassingen op de initiële opzet zodoende in gezamenlijk tot stand gebracht.

5 Het LIJ in de praktijk

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de formele opzet van het LIJ (zoals beschreven in hoofdstuk 3) vergeleken met de wijze waarop het instrumentarium in de praktijk wordt toegepast. Daarmee wordt antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvragen:

Vragen betreffende de informatie overdracht zullen worden beantwoord in paragraaf 5.2:

- Vindt informatieoverdracht tussen de ketenpartners plaats op de wijze zoals door het landelijk instrumentarium wordt beoogd? (vraag 2.1)
- Zijn voor de informatie-uitwisseling informatiesystemen ontwikkeld? (vraag 2.3)
- Dragen deze systemen bij tot de informatie-uitwisseling tussen de ketenpartners? (vraag 2.4)
- *Vragen betreffende het instrumentarium zullen worden beantwoord in paragraaf 5.3 en 5.4:*
- In hoeverre wordt in de praktijk gewerkt volgens de instructies en procedures van het landelijk instrumentarium? (vraag 1.2)
- Zijn degenen die de verschillende modules afnemen de beoogde personen? (vraag 1.4)
- *Vragen betreffende de doelgroep zullen worden beantwoord in paragraaf 5.3:*
- Wordt de volledige doelgroep met het landelijk instrumentarium bereikt? (vraag 3.1)
- Worden bij de bereikte jongeren alle modules toegepast die het landelijk instrumentarium voorschrijft? (vraag 3.2)
- Treedt uitval op? Zo ja, bij wie, in welk stadium? Wat is daarvan de reden? (vraag 3.3)
- *De vraag betreffende de tijdsbesteding zal worden beantwoord in paragraaf 5.5:*
- Hoeveel tijd kost het werken volgens de nieuwe landelijke aanpak vergeleken met voorheen? (vraag 4)

Bij de beantwoording van deze vragen wordt zoveel mogelijk de opzet van hoofdstuk 3 gevolgd. Dat wil zeggen dat we eerst de programma-integriteit van de procesgang toetsen en vervolgens de programma-integriteit van de werkprocessen van de afzonderlijke ketenpartners. Voorafgaand aan de toetsing van de programma-integriteit wordt eerst kort een beschrijving gegeven van de technische infrastructuur van informatie uitwisseling binnen het LIJ.

5.2 Informatie uitwisseling LIJ

Voor het LIJ zijn twee informatiesystemen ontwikkeld. Voor de preselectie fase is dat het JCO-Preselect systeem van de politie. In dit systeem vult de politie verschillende gegevens in over met name het strafrechtelijke verleden van de jeugdige, waarna de applicatie een score berekent voor het risico op algemene recidive en op geweldsdelicten. De gegevens kunnen volledig

handmatig worden ingevoerd, maar kunnen ten dele ook worden onttrokken aan een registratie van een Landelijk Overdracht Formulier (Utrecht) of het Proces-Verbaal Minderjarigen (Rotterdam). Omdat het systeem een onderdeel vormt van het JCO-Supportsysteem, hebben alle reeds geautoriseerde ketenpartners toegang tot JCO-preselect. Van de LIJ ketenpartners zijn dat de politie en de Raad.

Voor de selectiefase (instrument 2A en 2B) is een apart LIJ-systeem ontwikkeld: de Intelligente Formulieren Module (IFM). Dit systeem kent sinds de ingebruikname al meerdere nieuwe releases, waarin naar aanleiding van ervaringen steeds verbeteringen/veranderingen in aangebracht zijn. De laatste release gebeurde half januari 2011. In het systeem worden de scores van het kerndeel preselectie ingevoerd evenals de scores op de items op instrument 2A en/of 2B. Naast het invoeren van de scores wordt in de applicatie via een invoerscherm de tekst voor het LIJ-rapport opgesteld. De applicatie maakt een rapportage aan, die via de printfunctie kan worden geprint. De Raad, Bureau Jeugdzorg en justitiële jeugdinrichting hebben toegang tot deze applicatie en kunnen de instrumenten die al eerder ingevoerd zijn inzien, gebruiken als basis voor een nieuwe 2B (indien eerder een 2A was afgenomen) of actualiseren. De scores vanuit JCO-Preselect van de politie kunnen niet automatisch worden overgenomen maar worden handmatig ingevoerd. De politie en bureau Halt hebben geen toegang tot dit LIJ-systeem. De Halt-medewerker scoort het Halt-signaleringsinstrument op papier en bewaart een afschrift ervan in het papieren dossier op locatie. De scores van het Halt-signaleringsinstrument worden opgenomen in het gespreksverslag dat digitaal ingevoerd wordt in AuraH, het reguliere bedrijfsprocessysteem van Bureau Halt.

De rapportages uit de selectiefase zijn bedoeld om de rechterlijke macht te adviseren. De overdracht van de LIJ-rapportages aan deze partijen geschiedt, volgens de standaardprocedure, via JD-online²⁷, waarin van ieder onderzoek een getekend en gescand exemplaar wordt geüpload.

5.3 Programma integriteit procesgang LIJ

Zoals uiteengezet in hoofdstuk 3 kent het LIJ drie hoofdprocessen waarin verschillende ketenpartners een rol spelen. Het aandeel van de verschillende partijen verschilt echter aanzienlijk. De belangrijkste speler in kwantitatieve zin is de politie, gevolgd door de Raad voor de Kinderbescherming en Bureau Halt. Uit tabel 5.1 blijkt dat in de periode 15 september 2009 - 16 april 2010 in de bij de pilots betrokken politieregio's bij 365 jeugdigen een kerndeel preselectie is afgenomen (241 zaken hiervan zijn in Rotterdam Zuid behandeld, 124 zaken in Utrecht Heuvelrug). In dezelfde periode onderzocht de Raad 153 keer een bij die pilots betrokken jeugdige met een van de selectie-instrumenten en nam Bureau Halt 68 keer het Halt-signaleringsinstrument af. De Jeugdreclassering heeft in voornoemde periode slechts acht keer een instrument afgenomen of geactualiseerd. De justitiële jeugdinrichtingen zijn enkel ontvanger van het LIJ, en hebben in totaal 16 LIJ rapportages ontvangen. Wel leveren zij input voor het LIJ door middel van de SDQ en MAYSI-2 die wordt afgenomen in justitiële jeugdinrichtingen

Noot 27 JD-online is de digitale toegang tot het Justitieel Documentatie Systeem (JDS) voor het zelfstandig verkrijgen van uittreksels en rapportages uit het persoonsdossier.

in het kader van YOUTURN. Ook de SAVRY wordt in het kader van YOUTURN gehanteerd. Deze wordt echter pas afgenomen na 6 maanden verblijf in de justitiële jeugdinrichting, waardoor zich dit binnen de pilot nog niet heeft voorgedaan.

Tabel 5.1 Aantallen en soort afgenomen LIJ modules (voor de periode 15 augustus 2010 tot 4 januari 2011)

Ketenpartner	Module	Utrecht	Rotterdam	Totaal
Politie	Preselecties	131	243	374
Raad	<ul style="list-style-type: none"> • 2A • 2B • 2A en 2B 	36 12 9	57 17 6	93 29 15
Halt²⁸	Signaleringsinstrument	16	16	32
Bureau Jeugdzorg	2B	6	2	8
William Schrikker Groep	2B	0	0	0
Justitiële jeugdinrichting	Ontvangen LIJ rapportages	11	5	16
Aantal LIJ zaken op zitting	Ontvangen LIJ rapportages	29	40	69

Bron: LIJ-monitor van de projectgroep

In het vervolg van deze paragraaf wordt de programma-integriteit vastgesteld van procesgang van de drie hoofdroutes van het LIJ.

5.3.1 Route Halt

Vanaf 15 augustus 2010 tot 4 januari 2011, werden 32 Halt- signaleringsinstrumenten afgenomen²⁹. Uit de LIJ monitor blijkt dat tot 4 januari 2011 76 zaken na preselectie doorverwezen zijn naar Halt. Uit de interviews met de Halt-medewerkers blijkt dat zij voor alle nieuwe pilotzaken het Halt signaleringsinstrument invullen. Overigens wordt zowel in Rotterdam als Utrecht voor alle Halt-zaken het instrument toegepast. Hierdoor hebben de medewerkers al geruime ervaring opgedaan.

Volgens de formele opzet van het LIJ zouden de uitkomsten van het Halt-signaleringsinstrument worden gebruikt om te bepalen of een bijzonder traject binnen Halt nodig is en of doorverwijzing naar een Centrum voor Jeugd en Gezin of Bureau Jeugdzorg (in Rotterdam naar Pak Je Kans) aangewezen is. Verwijzing gaat gepaard met een persoonlijke overdracht van de uitkomsten van het Halt signaleringsinstrument en een verwijzing in de verwijsindex. Uit de interviews met de Halt-medewerkers blijkt dat deze werkwijze in Rotterdam inderdaad wordt gevolgd. In Utrecht registreert Halt niet in de verwijsindex (zie ook noot 17). In Rotterdam wordt doorverwezen door middel van een aanmeldformulier waarop de score van het LIJ vermeld wordt. Daarnaast vindt altijd telefonisch en soms door middel van een gezamenlijk gesprek, de overdracht van de zaak plaats. In Utrecht heeft men weinig ervaring met het doorverwijzen naar jeugdzorg (zie volgende hoofdstuk). De verwijzing in de verwijsindex gebeurt in Rotterdam automatisch vanuit het AuraH systeem voor alle nieuwe zaken.

Zoals ook beschreven in de formele opzet van het LIJ meldt Halt jongeren bij wie de Halt-afdoening is mislukt terug aan de politie (jeugdcoördinator).

Noot 28 Van Halt Utrecht zijn de cijfers na 17 december 2010 niet meer meegenomen. Het werkelijk aantal ingevulde instrumenten zal dus hoger liggen.

Noot 29 Idem.

De uitkomsten van het Halt-signaleringsinstrument worden ook doorgegeven. De mislukte Halt-zaken worden door de politie doorgestuurd naar het JCO en hier besproken, waarbij ook de informatie uit het Halt signaleringsinstrument ter beschikking is. Na bespreking in het JCO, zou de Raad voor de Kinderbescherming in deze gevallen het instrument 2A moeten afnemen. Uit de interviews met medewerkers van Halt, de politie, en de Raad blijkt dat deze afspraak inderdaad bij iedereen bekend is. In de praktijk hebben deze zaken zich echter nog niet of nauwelijks voorgedaan op het moment van interviews.³⁰ Geen van de respondenten heeft ervaring met terugkoppeling van de uitkomst van het Halt instrument na mislukte Halt afdoeningen. Bovendien is van de zijde van het Openbaar Ministerie Rotterdam opgemerkt dat mislukte Halt zaken niet per definitie in het JCO besproken worden. Regelmatig worden deze zaken voorbesproken met de parketsecretaris om te bepalen of het nodig is de zaak in te brengen in het JCO. Vaak zijn het zaken waar het OM, naar eigen zeggen, niet veel mee hoeft zodat het geen zin heeft de jongere als nog te bespreken in het JCO.

5.3.2 'Route' IVS met voorgeleiding

Preselectie

Volgens de formele opzet van het LIJ wordt voor iedere jongere die in verzekering is gesteld door de politie het preselectie-instrument afgenomen. Ongeacht de uitkomst hiervan zou de Raad voor de Kinderbescherming binnen 24 uur het selectie-instrument 2A af moeten nemen. Tijdens de voorgeleiding beslist de rechter commissaris (gevoed door het advies van de Raad) of een jongere in bewaring wordt gesteld of wordt heengezonden. Wordt de jongere in bewaring gesteld dan wordt ter voorbereiding op de raadkamerzitting het uitgebreide instrument 2B afgenomen. Dit moet binnen 10 dagen na de inbewaringstelling geschieden. Voor het invullen van het instrument 2B moet ook gebruik worden gemaakt van de informatie die door de justitiële jeugdinrichting is verzameld.

Deze opzet wordt ten dele gevolgd maar verschilt per pilotregio. In Rotterdam wordt het kerndeel preselectie niet direct na aanhouding ingevuld. In plaats daarvan stelt de jeugdcoördinator tijdens de 'briefing jeugd' iedere ochtend vast of sprake is van pilotzaken. Daarnaast maakt hij gebruik van een handmatige zoekvraag die naast LOF/PVO-MINVD/PVM ook de verhoren minderjarige verdachten doorzoekt op zaken die voor de preselectie in aanmerking komen.

Blijkt hiervan sprake dan vult hij zelf een kerndeel preselectie in en mailt de casusregisseur van de Raad. Met name in het weekend blijkt deze aanpak soms niet sluitend en is het kerndeel niet altijd tijdig beschikbaar voor de vroeghulp van de Raad.

In Utrecht wordt wel voor iedere in verzekering gestelde jongere direct een LOF opgemaakt en een kerndeel preselectie ingevuld. Raadsonderzoekers in deze pilot hebben bij IVS-zaken daarom ook altijd de beschikking gehad over de risicotaxatie van de politie.

Noot 30 In Rotterdam heeft zich recent (bij interview d.d. 22-12-2010) een negatieve Halt-zaak voorgedaan binnen de pilot. Hiervan is echter nog niet bekend hoe deze zaak door de Raad is opgepakt.

Selectie instrument door de Raad

Binnen beide pilots geeft de Raad doordeweeks consequente invulling aan het LIJ. Dat wil zeggen dat hij bij alle in verzekeringstellingen direct het instrument 2A afneemt. In de weekeinden kan zij niet (altijd) het LIJ afnemen omdat het onmogelijk blijkt de piketdienst met voldoende LIJ-getrainde raadsmedewerkers te bemannen. Dit heeft tot gevolg dat in die gevallen de BARO wordt afgenomen.

Wanneer jongeren die in verzekering gesteld zijn al voordat vroeghulp heeft plaatsgevonden worden heengezonden, kan ook geen LIJ worden afgenomen.

Volgens de richtlijnen van de formele opzet van het LIJ zou binnen 10 dagen na de inbewaringstelling instrument 2B moeten worden afgenomen, zodat het Netwerk en trajectberaad geïnformeerd kan worden over de jongere. Deze termijn wordt Rotterdam echter zelden gehaald. In Utrecht lukt het alleen binnen 10 dagen indien een jongeren in de regionale justitiële jeugd-inrichting werd geplaatst. Voor jongeren die bovenregionaal geplaatst werden, was de termijn van 10 dagen vaak niet haalbaar.

In Utrecht geeft men aan dat soms (bij midden dynamisch risicoprofiel en minder dan 3 domeinen een hoog risico) na afname van 2A tijdens vroeghulp niet direct 2B wordt afgenomen, maar eerste een update wordt gedaan van 2A. Reden hiervoor is dat tijdens de IVS bij afname van 2A vaak niet alle informanten gesproken zijn en de informatie onvolledig is. Bij midden uitkomsten wil de Raad eerst de informatie updaten. Bij een hoog DRP wordt wel direct 2B afgenomen.

Selectie-instrument door jeugdreclassering

In lopende zaken waarin de jeugdreclassering een rol speelt wordt volgens de werkafspraken binnen het LIJ de afname van 2B gedaan door de jeugdreclassering van Bureau Jeugdzorg of in geval van verstandelijke beperkingen door de jeugdreclassering van de William Schrikker Groep. De werkafspraken zijn volgens de geïnterviewde medewerkers van de Raad, Bureau Jeugdzorg en William Schrikker Groep niet altijd even duidelijk en er bestaat veel onduidelijkheid over wie wanneer wat zou moeten doen. In de praktijk blijkt de Raad in deze zaken meestal afname van 2B tijdens IBS nog voor haar rekening te nemen. In Utrecht is dit vooralsnog ook de werkafpraak tussen de Raad en Bureau Jeugdzorg. De onduidelijkheid zorgt ervoor dat in sommige zaken zowel de Raad als de jeugdreclassering instrument 2B afneemt. Een andere reden voor het 'dubbel' afnemen van instrument 2B door de Raad en jeugdreclassering is dat de jeugdreclassering graag ervaring op wilde doen met het instrument en daarom soms 2B afnam tegen de richtlijnen in. Dit heeft tot gevolg dat de rechtbank twee verschillende adviezen krijgt, met soms zelfs tegenstrijdige standpunten.

5.3.3 Route ambulante / overige zaken

Jongeren die niet onder twee voornoemde categorieën vallen doorlopen een eigen traject binnen het LIJ. Volgens de formele opzet van het LIJ zou voor iedere aangehouden jongere in de leeftijd van 12 tot 17 van wie verwacht wordt dat een proces-verbaal wordt ingezonden naar het OM door de politie de preselectie opgemaakt moeten worden. Van een dergelijke gang van

zaken is in de praktijk grotendeels sprake. Slechts bij uitzondering en per abuis wordt geen kerndeel preselectie opgemaakt.

Selectie instrument Raad

Nadat het PVM/LOF is opgesteld worden conform de richtlijnen zowel in Rotterdam als in Utrecht de niet geseponeerde zaken en de niet naar Halt doorverwezen zaken ingebracht in het JCO. Op basis van de bespreking van de jongere en de uitkomsten van het kerndeel preselectie wordt door de Raad vastgesteld of nader onderzoek zal plaatsvinden en zo ja, welk instrument uit het LIJ het meest geëigend is voor de betreffende situatie. Daarbij wordt niet altijd het beslismodel gevolgd. Zo kiest de casusregisseur er soms voor geen 2A af te nemen terwijl de risicotaxatie in het kerndeel preselectie hiertoe in beginsel wel aanleiding geeft. De belangrijkste redenen tot afwijking die tijdens de pilot gegeven werden gegeven, zijn:

- De Officier van Justitie besluit tot het seponeren van de zaak, waardoor geen bemoeienis van de Raad nodig is.
- Utrecht: De Officier van Justitie doet een aanbieding voor transactie, waardoor geen bemoeienis van de Raad nodig is³¹.
- Bij gevoegde zaken waarvoor reeds een lopend onderzoek is, wordt een nieuwe zaak bij het lopende onderzoek betrekken.

Ook kiest de casusregisseur er soms voor wel onderzoek te doen, ondanks een laag risico op de preselectie. Naast de redenen die volgens de beslisregels geëigend zijn, zoals de constatering van ernstige zorgen in het JCO of het besluit door het OM tot dagvaarden waardoor advies van de Raad nodig is, werd er soms afgeweken van de beslisregels als:

- Een jongere in werkelijkheid meer antecedenten heeft dan in de preselectie zijn meegewogen. Dit doet zich bijvoorbeeld voor indien voor een jongeren één proces-verbaal werd opgemaakt dat betrekking heeft op meerdere feiten
- Utrecht: wanneer de preselectie niet correct was ingevuld, werd soms van de uitkomst afgeweken.

Ook kwam het in Rotterdam een aantal keer voor dat er door de casusregisseur wordt besloten tot afname van 2B nog voordat 2A afgenomen is en de score op het dynamisch risicoprofiel (DRP) bekend is. Dit gebeurde met name in zaken waarin al eerder tijdens de eerste pilot 2B is afgenomen, en nu vanwege recidive opnieuw onderzoek moet plaatsvinden.

Afhankelijk van de uitkomsten van de uitkomsten van het dynamisch risicoprofiel in 2A zou de Raad moeten beslissen over de afname (geheel of beperkt) van 2B. Uit de interviews en de LIJ monitor blijkt dat deze procedure in 4 van de 5 zaken consequent wordt opgevolgd. Dat wil zeggen dat bij een laag risico op het dynamisch risicoprofiel er overwegend geen vervolgonderzoek 2B plaatsvindt en bij een midden/hoog risico wel sprake is van een gehele of beperkte afname van 2B.

Noot 31 NB. Recent is door de projectgroep uitgesproken dat, ook in het geval van transactie door het OM, een onderzoek moet worden gedaan door de Raad

Tabel 5.4 Opvolging Raad uitkomsten dynamisch risicoprofiel in 2A, inclusief IVS zaken (15 augustus 2010 - 4 januari 2011)

DRP 2A	verwachting	werkelijk deel 2B	werkelijk geheel 2B	geen vervolg
Laag	geen vervolgonderzoek	0	5	43
Midden geen signalen	geen vervolgonderzoek	0	0	2
Midden enkele signalen	deel 2B	6	3	6 (+1x2A geactualiseerd)
Midden veel signalen	geheel 2B	0	1	1
Hoog	geheel 2B	0	21	3

Bron: LIJ monitor

In ongeveer 1 op de 5 zaken wordt echter afgeweken van de richtlijnen. Redenen om af te wijken van de uitkomsten van het dynamisch risicoprofiel zijn:

- De officier van justitie beslist tot het seponeren van een zaak of biedt een transactie (schikking) aan. In dergelijke gevallen wordt geen vervolgonderzoek ingezet.
- Bij een laag risico op het dynamisch risicoprofiel wordt soms toch beslist tot de afname van 2B wanneer in het multidisciplinair overleg van de Raad ernstige zorgen geconstateerd worden.

Uit de interviews bleek dat bij zaken waarin een (beperkte) afname van 2B vereist is, dit in Rotterdam soms niet wordt opgevolgd en geen 2B wordt afgenomen. Reden hiervoor zijn:

- Beslisregels voor afname van 2B zaten niet goed in hoofden van raads-onderzoek (dit geldt met name voor beperkte afname).
- De meerwaarde van de afname van 2B boven afname van alleen 2A door de raadsonderzoekers wordt niet gezien.
- Raads-onderzoekers zijn het soms oneens met hoge scores op domeinen en kijken daarom af van de uitkomst op het dynamisch risicoprofiel.

In Utrecht werd specifiek geen afname van 2B verricht in het geval dat er sprake was van een midden dynamisch risicoprofiel en alleen zorgen op het domein geestelijke gezondheid. Reden hiervoor was dat instrument 2B op dit domein geen aanvullende vragen stelt en daarom geen meerwaarde heeft. De beslisregels hierover zijn inmiddels aangepast.

Aan de hand van oude gegevens uit de LIJ monitor (januari 2010 – april 2010) is onderzocht is of het contrair handelen aan het LIJ door de Raad vaker voorkomt bij sommige groepen jongeren dan bij anderen. De volgende bevindingen van deze analyse waren noemenswaardig:

- Bij meisjes werd vaker contrair gehandeld dan bij jongens. (38% (n = 11) vs. 29% (n = 45)).
- Bij Nederlandse jongeren werd relatief vaak contrair gehandeld. (40% (n = 32) vs. 31% (n = 8) bij Marokkaanse, en 20% (n = 13) bij jongeren van overige etnische achtergrond).
- Als gekeken wordt naar leeftijden valt op dat bij de jongste groep (12 jaar) en oudste groep (17 jaar) het vaakst contrair werd gehandeld aan het LIJ.

Omdat de gegevens relatief oud zijn en het aantal zaken waarop de samenhang berekend werd relatief beperkt was, is aan de casusregisseurs van beide pilotregio's gevraagd in hoeverre zij bovenstaande bevindingen (nog) herkennen en inhoudelijk kunnen duiden. De eerste twee punten worden echter niet herkend. Opgemerkt wordt dat in de afweging al dan niet onderzoek te doen niet bewust de afkomst of geslacht wordt meegewogen. Voor

leeftijd ligt dat in Rotterdam anders. Daar werd verondersteld dat de jongste groep mogelijk vaker een onderzoek krijgt dan beslisregels voorschrijven. Reden hiervoor is dat delictgedrag op jonge leeftijd zorgelijk wordt gevonden waardoor de wens ontstaat nader onderzoek te doen naar signaalgedrag. In Utrecht wordt het beeld niet herkend.

Selectie instrument door jeugdreclassering

Een jongere kan binnen een ambulant traject onder toezicht en begeleiding van de jeugdreclassering worden gesteld.³² Normaliter is voorafgaande aan deze begeleiding, instrument 2B afgenomen door de Raad. Vervolgens dient de jeugdreclassering 2B te actualiseren bij het schrijven van een PvA (in de regel gebeurt dit altijd bij aanvang van de begeleiding), tussentijds bij evaluatie van de begeleiding (iedere zes maanden), bij het eindigen van een interventie en bij het eindigen van de maatregel.

In zaken met een lopende begeleiding door de jeugdreclassering, waarin een jongere een nieuw delict heeft gepleegd, moet de jeugdreclassering zorg dragen voor afname van 2B.

Uit de interviews met de raadsmedewerkers en medewerkers van Bureau Jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg) blijkt dat de richtlijnen van de formele opzet van het LIJ niet altijd worden gevolgd. In de praktijk is een tijdige aanlevering van 2B door de Raad een probleem. Hierdoor is 2B vaak niet beschikbaar geweest voor de jeugdreclassering om te actualiseren ten behoeve van het schrijven van het Plan van Aanpak, dat binnen 6 weken na aanvang van de maatregel gereed moet zijn. In sommige gevallen heeft de jeugdreclassering zelf 2B afgenomen bij aanvang van de begeleiding. In andere gevallen hebben ze door het ontbreken van 2B, de zaak niet als pilot zaak kunnen behandelen en de oude werkwijze gevolgd.

Ook gebeurt het in de praktijk soms dat de Raad geen 2B heeft hoeven afnemen, volgens de beslisregels van het LIJ, maar de rechter toch beslist een begeleiding door de jeugdreclassering op te leggen. In deze gevallen moet de jeugdreclassering zelf 2B invullen.

Respondenten van de Raad in Utrecht geven aan dat bij Bureau Jeugdzorg Utrecht soms vanwege gebrek aan capaciteit bij de pilotmedewerkers, zaken uit de pilot werden behandeld door de jeugdreclassering als reguliere zaken.

Het afnemen van instrument 2B in lopende zaken van de jeugdreclassering wordt in Rotterdam conform de afspraken uitgevoerd, al geven sommige respondenten aan dat nog wel enige onduidelijkheid bestaat. In Utrecht bestaat nog veel onduidelijkheid en discussie over de te volgen werkwijze, met als gevolg dat 2B soms niet en soms dubbel wordt afgenomen in deze zaken.

Tijdens de pilot heeft zich nog geen actualisering van 2B in het kader van de halfjaarlijkse evaluatie van begeleiding voorgedaan. In Utrecht zal deze werkwijze überhaupt niet worden gevolgd, omdat niet halfjaarlijks, maar jaarlijks evaluatie van de begeleiding plaatsvindt³³. Voorts geven responden-

Noot 32 Het toezicht en de begeleiding door de jeugdreclassering kunnen plaatsvinden vanuit een schorsing van de voorlopige hechtenis, een transactie of een vonnis en komen zodoende ook voor in de route IVS/Intramuraal.

Noot 33 Tussentijdse evaluatie vindt wel plaats indien hier aanleiding voor is.

ten in beide regio's dat de actualisering van 2B bij afsluiten van interventies in de praktijk vanwege de benodigde tijdsinvestering hiervoor, niet haalbaar zal zijn, en tegelijkertijd met de halfjaarlijkse evaluatie gebeurt.

Het actualiseren van 2B bij afsluiten van de begeleiding heeft zich tot slot ook niet voorgedaan tijdens de pilot.

5.4 Programma-integriteit werkprocessen

Uit de vorige paragraaf is de programma-integriteit van de procesgang van het LIJ beschreven. In deze paragraaf wordt de programma-integriteit van de werkprocessen van de afzonderlijke partners vastgesteld.

5.4.1 Politie

In de formele beschrijving van het LIJ is vastgelegd dat voor iedere jongere waarvan gevoeglijk aangenomen mag worden dat zijn zaak wordt ingezonden naar het OM een kerndeel preselectie wordt opgemaakt. De procedures en richtlijnen verschillen enigszins per pilotregio. In Rotterdam zouden via een automatische zoekvraag de PVM's moeten worden getoond van jongeren die in aanmerking komen voor de pilot. Uit de interviews met de politie blijkt dat richtlijnen ten dele (kunnen) worden gevolgd. De automatische selectie van zaken blijkt in de praktijk, vanwege mutaties in BVH en wijzigingen in de pilot, niet meer te werken. Zoals hiervoor opgemerkt zoekt de jeugdcoördinator dagelijks (met uitzondering van het weekend) door middel van een zelfgebouwde zoekvraag naar pilotzaken. Hij gebruikt hiervoor de 'briefing jeugd' en verricht frequent een zoekvraag op BVH die naast LOF/PVO-MINVD/PVM ook de verhoren minderjarige verdachten doorzoekt op zaken die voor de preselectie in aanmerking komen. Volgens opgave van de politie is deze aanpak echter niet 100% sluitend. Daarom is de aanvullende afspraak dat als de Raad een preselectie nodig heeft voor een voorlegging en deze (nog) niet beschikbaar is, hij contact kan opnemen met de jeugdcoördinator met het verzoek alsnog een kerndeel preselectie in de vullen. Van deze mogelijkheid is echter nog geen gebruik gemaakt.

Voor Utrecht staat in de formele opzet van het LIJ beschreven dat de kwaliteitscontroleur automatisch een bericht ontvangt op het moment dat een van de verbalisanten een LOF opmaakt tegen een minderjarige verdachte die voldoet aan de pilotcriteria. Deze procedure wordt in de praktijk ook grotendeels gevolgd. Voor ieder PVM (voorheen LOF) dat is aangemaakt door een verbalisant wordt 's nachts automatisch vanuit BVH naar een mailbox van de kwaliteitscontroleur een bericht gemaild. Daarnaast (voor het geval er nog geen PVM is aangemaakt) krijgt de kwaliteitscontroleur dagelijkse lijsten waarop minderjarige verdachten vermeld staan. Deze lijsten worden als vangnet gebruikt, maar de ervaring leert dat weinig zaken gemist worden. Voor inverzekeringstellingen geldt een versnelde procedure. In die zaken belt de Raad rechtstreeks met kwaliteitscontroleur met het verzoek versneld een kerndeel preselectie op te maken.

Volgens het LIJ zoekt de kwaliteitscontroleur zowel in Rotterdam als in Utrecht vervolgens in het JCO-preselect de corresponderende gegevens op en laad deze, deels automatisch, deels handmatig, in het kerndeel preselectie.

tie. Daarbij is de verdeling van registratie-items in het kerndeel preselectie als volgt:

- wetsartikel	handmatig overnemen vanuit LOF
- pleegdatum	automatisch vanuit JCO-S
- geboorteland	automatisch vanuit JCO-S (maar moet wel gecontroleerd worden. Soms ontbreekt deze informatie of is het onjuist)
- aantal delicten	automatisch vanuit JCO-S (maar moet wel gecontroleerd worden)
- eerdere deelname aan Halt/Stop	automatisch vanuit JCO-S indien aanwezig. Blijkt de jongere echter niet in JCO-S voor Halt/Stop geregistreerd dan wordt het CVS en HKS geraadpleegd.
- registraties in HKS	handmatig opzoeken
- Halt-verwijzing	handmatig overnemen vanuit LOF

In de richtlijnen van het LIJ wordt de kwaliteitscontroleur aangewezen als de functionaris die het kerndeel preselectie invult. In beide regio is in de praktijk een andere functionaris belast met het invullen. Reden hiervoor is dat in beide pilotregio's de functie kwaliteitscontroleur niet bestaat. In Rotterdam is (tijdelijk) de jeugdcoördinator belast met het invoeren. In Utrecht wordt de taak uitgevoerd door medewerkers van de jeugdcoördinator. De jeugdcoördinator voert de eindcontrole uit.

Voor het invullen van het kerndeel worden altijd de voorgeschreven systemen geraadpleegd (zie hoofdstuk 3).

Bij het invullen worden de handleidingen grotendeels gevolgd³⁴, alleen ten aanzien van het registratie-item etniciteit werd soms 'Nederlands' ingevuld, terwijl het feitelijk gaat om een allochtone jongere. Reden voor deze afwijkende registratie is gelegen in het feit dat bij bepaalde etnische groepen het recidiverisico hoger uitlaat dan bij andere. Dit zou volgens de geïnterviewde medewerkers van de Rotterdamse politie en het Rotterdamse parket kunnen resulteren in een situatie dat de ene jongere wel en de andere jongere geen nader onderzoek door de Raad krijgt, terwijl zij feitelijk van hetzelfde strafbare feit verdacht worden. Om die reden wordt soms beslist de etniciteit niet waarheidsgetrouw in te vullen, en in plaats van een allochtone achtergrond, Nederlands in te vullen. De score op het kerndeel preselectie wordt hierdoor in sommige gevallen dus gemanipuleerd.

5.4.2 Halt

Uit de interviews met de Halt-medewerkers blijkt dat zij conform de richtlijnen binnen het LIJ starten met de afname van het Halt-

Noot 34 Voor de bepalen van etniciteit wordt het geboorteland van de jongere en zijn of haar ouders overgenomen uit de Gemeentelijke Basisadministratie. Vervolgens wordt aan de hand van de CBS criteria bepaald welke etnische achtergrond een jongere heeft. Volgens deze criteria wordt eerst gekeken naar het geboorteland van de jongere, vervolgens het geboorteland van de moeder, en tot slot naar het geboorteland van de vader. Het eerste land in deze opvolgende rij dat anders dan Nederland is, wordt als etnische achtergrond aangehouden.

signaleringsinstrument nadat zij het LOF hebben ontvangen³⁵. Zowel in Rotterdam als in Utrecht wordt in beginsel het interview met de jongere en diens ouder(s) gelijktijdig afgenomen. Alleen wanneer uit de vooraf beschikbare informatie blijkt dat een gelijktijdige afname op problemen kan stuiten, wordt beslist tot separate afname. Ook kan tijdens het gesprek blijken dat ouders en jongere beter afzonderlijk kunnen worden gesproken. Noch in Rotterdam, noch in Utrecht wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid de jongere de vragenlijst van te voren in te laten vullen. De verwachte tijdwinst die dit op zou leveren is volgens de Halt medewerkers gering en de medewerkers vinden het onwenselijk. Nu worden de vragen in een gesprek gesteld, waardoor dit direct als kennismaking cq. intake wordt gebruikt. Ook geven de medewerkers aan het onwenselijk te vinden de vragenlijsten in de wachtruimte in te laten vullen.

Het Halt-signaleringsinstrument kent een aantal voorbeeldvragen. Bij het verzamelen van informatie wordt in afnemende mate gebruik gemaakt van de interviewvragen behorende bij het LIJ. De vragen fungeren als 'basis' en "inspiratie" voor het gesprek dat gevoerd wordt. Vooral naar mate men meer ervaring krijgt met afname van het instrument, worden voorbeeldvragen minder nodig geacht en voert men het gesprek uit het hoofd. Deze gang van zaken is niet in strijd met de richtlijnen van het LIJ maar maakt het noodzakelijk dat zo snel mogelijk een interbeoordelaarbetrouwbaarheidstoest wordt uitgevoerd zodat kan worden vastgesteld of met het loslaten van de voorbeeldvragen nog wel op vergelijkbare wijze onderzoek wordt verricht.

Bij tegenstrijdige antwoorden van de jongere en ouders of bij andere twijfelgevallen, wordt in Rotterdam de richtlijn gevolgd en het meest negatieve antwoord gekozen. In Utrecht volgt men niet standaard deze procedure. Dat wil zeggen dat soms het meest waarschijnlijke antwoord wordt gekozen of, bij twijfel, gekozen wordt voor het gemiddelde tussen beide.

Het signaleringsinstrument was tijdens de pilot alleen op papier beschikbaar, waardoor de risicotaxatie handmatig berekend moest worden. De resultaten van de uitkomsten ervan worden conform de formele opzet, doorgestuurd naar jeugdzorg of PJK indien sprake is van doorverwijzing en bij mislukte Halt-zaken naar de politie. In de pilot deden zich echter nauwelijks mislukte Halt-zaken voor, waardoor dit werkproces niet aan de praktijk getoetst kon worden.

5.4.3 Raad voor de Kinderbescherming

De Raad geeft grotendeels consequent navolging aan de richtlijnen van de formele opzet van het LIJ. Daarbij bestaat wel verschil tussen reguliere zaken en zaken waarbij de jongere in verzekering is gesteld en de Raad vroeghulp verleent. Mislukte Halt-zaken die worden terugverwezen naar de Raad, de derde categorie waarvoor de Raad het LIJ zou moeten afnemen, deden zich niet voor tijdens de looptijd van de pilot.

Noot 35 Het Halt signaleringsinstrument wordt niet alleen binnen de pilot gebruikt. Sinds 1 januari 2010 wordt het instrument in heel Nederland toegepast.

IVS met vordering IBS

Bij het vroeghulponderzoek worden de richtlijnen van het LIJ grotendeels gevolgd. Dat wil zeggen dat bij de meeste jongeren die in voorlopige hechtenis zijn gesteld een instrument 2A wordt afgenomen (in een klein aantal pilotzaken werd abusievelijk de BARO afgenomen). Uit de interviews blijkt dat, vanwege de beschikbare tijd, een volledige afname van de vragenlijst bij de jongeren vaak niet haalbaar is. Een volledige (telefonische) afname van de vragenlijst bij de ouders is nog minder haalbaar.

Naast de gesprekken met de jeugdige en vaak ook diens ouder(s) worden, zowel in Rotterdam als in Utrecht de volgende informatiebronnen gebruikt: kerndeel preselectie, informant school, GBA, JCO support, CVS-j, en indien aanwezig het eigen Raadsdossiers. De SDQ/SPsy wordt tijdens vroeghulp, in weerwil van de richtlijnen niet afgenomen bij de jeugdige (en diens ouder(s)). Tot voor kort bleek overigens in Rotterdam het kerndeel preselectie niet altijd op tijd beschikbaar voor de Vroeghulp.

In die gevallen waarin de IVS uitmondt in een bevel voorlopige hechtenis wordt, in die zaken waar de jongere niet al onder toezicht van de jeugdreclassering staat, een volledige 2B afgenomen door de Raad. Uit de interviews blijkt dat de raadsonderzoeker bij in bewaring gestelde jongeren doorgaans de beschikking heeft over de informatie die reeds door de justitiële jeugdinrichting is verzameld. Deze informatie wordt vervolgens gebruikt om het instrument 2B te scoren.

In de formele opzet van het LIJ is bepaald dat in die gevallen waarin de jeugdreclassering recentelijk een 2B rapportage heeft opgemaakt deze beschikbaar gesteld wordt aan Raad in de vorm van een pre-advies. De Raad zou dit pre-advies moeten gebruiken bij het opstellen van een strafadvies. In de praktijk wordt deze richtlijn niet opgevolgd en brengen de jeugdreclassering en Raad apart strafadvies uit. Het ligt in de bedoeling dat het proces hieromtrent binnenkort opnieuw wordt vormgegeven.

Overige zaken

Uit de interviews met de raadsmedewerkers en hun leidinggevende blijkt dat bij reguliere zaken altijd gebruik gemaakt wordt van dezelfde informatiebronnen als bij het vroeghulp onderzoek 2A. Daarnaast worden aan de jeugdige en diens ouders de invulvragenlijst SDQ/SPsy uitgerekt.

De voorbeeldvragen voor de gesprekken met de jongere en diens ouders worden wisselend gebruikt. De ene raadsonderzoeker neemt redelijk consequent alle vragen af terwijl de andere raadsonderzoeker de vragenlijst teruggebracht heeft tot een zelfgemaakte checklist met onderwerpen die hij/zij tijdens het gesprek aan de orde stelt. Deze gang van zaken is niet in strijd met de richtlijnen van het LIJ maar maakt het noodzakelijk zo snel mogelijk een interbeoordelaarbetrouwbaarheidstoest uit te voeren, zodat kan worden vastgesteld of met het loslaten van de voorbeeldvragen nog wel op vergelijkbare wijze onderzoek wordt verricht.

Nadat alle informatie is geanalyseerd, wordt het kerndeel 2A ingevuld in de LIJ-applicatie. De scores van het kerndeel preselectie worden daarbij handmatig overgenomen uit JCO-Preselect. Ongeacht of het dynamisch risico-profiel vervolgonderzoek 2B uitwijst, wordt een conceptrapport 2A opgemaakt. Het concept rapport wordt vervolgens gecontroleerd, geprint en ondertekend. In zoverre 2A geen aanleiding geeft tot vervolgonderzoek 2B

wordt een gescande versie van het ondertekende rapport, zonder bijlagen, in JD-online geüpload. De ouders en het kind (wanneer deze 16 jaar of ouder is) ontvangen per post een papieren exemplaar zonder bijlage. Ook de jeugdreclassering ontvangt een papieren exemplaar per post; deze is echter wel met bijlagen. De overdracht naar de jeugdreclassering gebeurt op papier terwijl de overdracht ook digitaal via het LIJ systeem mogelijk is. Het feit echter dat deze digitale overdracht alleen voor de pilotzaken mogelijk is zou betekenen dat de informatieoverdracht tussen de Raad en jeugdreclassering in de pilotregio's twee vormen aanneemt. Om verwarring te voorkomen is daarom beslist de oude overdrachtmethode ook voor de pilotzaken te handhaven.

Voorts hebben de justitiële jeugdinrichting en de jeugdreclassering toegang tot het LIJ-systeem waarin het rapport digitaal (maar ongetekend) beschikbaar is. In zoverre wel vervolgonderzoek 2B geïndiceerd is wordt 2A alleen afgerond als intern stuk en niet verzonden naar ouder(s) en kind en de aangewezen ketenpartners. Wel wordt de inhoud ervan later gebruikt voor het invullen van 2B.

De richtlijnen van het LIJ schrijven voor dat het antwoord op de vraag of binnen een ambulante traject een (gedeelte van) 2B uitgevoerd moet worden, gebaseerd wordt op het dynamisch risicoprofiel. Zoals onder paragraaf 5.3.3 opgemerkt wordt deze procedure grotendeels gevolgd. Na afronding van het aanvullende onderzoek worden net als bij 2A binnen de LIJ-applicatie de tekstvelden ingevoerd waarna het concept rapport gereed is. Het concept rapport wordt vervolgens gecontroleerd, geprint en ondertekend. Een gescande versie van het ondertekende rapport worden, zonder bijlagen, in JD-online geüpload. De ouders en het kind (wanneer deze 16 jaar of ouder is) ontvangen per post een papieren exemplaar zonder bijlage. Ook de jeugdreclassering ontvangt een papieren exemplaar per post; deze is met bijlagen

Zowel bij de reguliere ambulante zaken als bij de IVS-zaken wordt wisselend omgegaan met tegenstrijdige informatie. De ene keer is bij het invullen van de LIJ-applicatie de meest betrouwbare bron leidend, de andere keer de meest negatieve informatie. Ook wordt soms gekozen voor een middeling van de verschillende informatiebronnen. Deze gang van zaken is strijdig met de richtlijnen van het LIJ waarin voorgeschreven wordt dat de meest negatieve informatie moet worden gebruikt.

5.4.4 Jeugdreclassering (Bureau Jeugdzorg en William Schrikker Groep)

Zoals hiervoor opgemerkt zijn de werkafspraken tussen de Raad en de jeugdreclassering nog niet definitief. Reden hiervoor zijn de regionale verschillen tussen de bestaande werkprocessen en afspraken. Op hoofdlijnen is de afspraak echter dat zowel in een ambulante- als een intramuraal traject de jeugdreclassering de afname van 2B verricht bij de jongere bij wie zij reeds begeleiding uitvoert.

De afname van 2B wordt in het geval de jongere lijdt aan een lichte verstandelijke beperking gedaan door een jeugdreclasserder van de William Schrikker Groep.

Bureau Jeugdzorg

Uit de interviews met de medewerkers van Bureau Jeugdzorg in Rotterdam en Utrecht blijkt dat het aantal LIJ zaken nog relatief beperkt is. Hierdoor is beperkt ervaring opgedaan met de werkwijze rondom afname van 2B bij Bureau Jeugdzorg.

De respondenten van Bureau Jeugdzorg geven aan dat de wijze waarop informatie wordt verzameld voor het invullen of actualisering van 2B afhangt van de betreffende zaak. In nieuwe zaken, waarvan de jeugdreclassering nog weinig informatie heeft, wordt informatie in meerdere gesprekken verzameld. Hierbij kan het LIJ interview als leidraad dienen, maar zoals men in Utrecht aangeeft geeft men er de voorkeur aan de 'reguliere' werkwijze toe te passen en gaande de gesprekken de voor het LIJ benodigde informatie te verzamelen. Tevens wordt gebruik gemaakt van informatie die in het dossier reeds beschikbaar is.

Als 2B moet worden ingevuld voor zaken die reeds in begeleiding waren, wordt gebruik gemaakt van alle informatie die de jeugdreclassering al tot haar beschikking heeft. De jeugdreclassering kan dan al starten met het invullen van 2B zonder de jongere gesproken te hebben. Informatie die ontbreekt of geüpdatet moet worden, wordt aanvullend verzameld. Tevens verschilt het of een volledige 2B moet worden ingevuld door de jeugdreclassering of slechts actualisering van 2B.

Conform de formele opzet, actualiseert de jeugdreclassering 2B bij het schrijven van haar Plan van Aanpak en verwerkt de uitkomsten daarvan in haar rapportage. De rapportage van de jeugdreclassering is momenteel nog niet toegespitst op het LIJ, echter een nieuw rapportageformat is in ontwikkeling. Ook bij het formuleren van een strafadvies wordt 2B, indien beschikbaar, gebruikt. Dit advies wordt echter niet in de vorm van een pre-advies aan de Raad verstuurd, maar direct naar de rechtbank.

Het is nog niet voorgekomen dat de jeugdreclassering informatie van de justitiële jeugdinrichting heeft gebruikt bij het invullen of actualiseren van 2B. Dit heeft te maken met het feit dat de Raad in de meeste (zo niet alle) van de IBS zaken 2B nog heeft afgenomen.

De jeugdreclassering heeft nog geen gebruik kunnen maken van de Systematiek Indicatiestelling in het LIJ, die bedoeld is om advies te geven over in te zetten gedragsinterventies.

Respondenten van Bureau Jeugdzorg geven aan onbekend te zijn met gebruik van het LIJ in het netwerk- en trajectberaad. In Utrecht zegt men dat de vertegenwoordiger van Bureau Jeugdzorg in deze overleggen niet op de hoogte is van het LIJ, hetgeen een verbeterpunt is voor de toekomst.

William Schrikker Groep

De William Schrikker Groep deed tijdens de looptijd van het veldwerk van de evaluatie geen LIJ zaken. Uit de interviews blijkt echter wel dat zij in beginsel goed geïnformeerd zijn over de momenten waarop afname/actualisering van 2B zou moeten plaatsvinden.

5.4.5 Justitiële jeugdinrichting

De justitiële jeugdinrichtingen nemen in het kader van het LIJ niet 2A of 2B, maar leveren slechts aanvullende informatie in de vorm van de instrumenten SDQ, MAYSI-2 of SAVRY. Ook ontvangen zij informatie van de voorliggende ketenpartners die binnen het LIJ is verzameld. Deze informatie wordt ondermeer gebruikt voor het opstellen van het Perspectief plan (PeP) of kan ter vervanging dienen van onderzoek dat de justitiële jeugdinrichtingen anders zelf hadden moeten uitvoeren (SDQ).

In het kader van de inbewaringstelling spelen de justitiële jeugdinrichtingen een belangrijke rol in de coördinatie van onderzoeksinformatie voor de afname door de Raad of Bureau Jeugdzorg/William Schrikker Groep van 2B. Niet alleen stellen zij een gesprekskamer beschikbaar maar ook verstrekken zij indien aanwezig de uitkomsten van de relevante screenings en onderzoeken (SDQ, MAYSI, gespreksverslagen) die zij zelf reeds hebben verricht bij de jongere.

Uit de evaluatie blijkt dat de caseload van LIJ zaken tijdens de looptijd van het veldwerk van de evaluatie relatief beperkt is gebleven. In de periode 15 oktober 2010 – 4 januari 2011 werden 16 LIJ rapportages ontvangen door de twee deelnemende justitiële jeugdinrichtingen.

Uit de interviews blijkt dat ondanks de geringe caseload de afspraken in Rotterdam en Utrecht goed bekend zijn. Binnen de deelnemende justitiële jeugdinrichtingen is conform de richtlijnen een contactpersoon aangewezen die voor de raadsonderzoekers/jeugdreclasseerders het aanspreekpunt vormt voor de afname van 2B bij de pilotzaken. Ook blijkt dat conform de richtlijnen de casusregisseur de contactpersoon tijdig (per mail) informeert over de jongeren die behoren tot de pilot. De contactpersoon voert in de praktijk van deze namen een lijst zodat precies duidelijk is welke gedeteneerde jongeren tot de pilot behoren en welke informatie over hun verstrekt dient te worden aan de (raads)onderzoeker die 2B uitvoert. Conform de richtlijnen van het LIJ zou in Utrecht de justitiële jeugdinrichting de over te dragen informatie gedigitaliseerd moeten worden in ICT-Nazorg.³⁶ In de praktijk wordt de informatie echter gewoon op papier of per mail beschikbaar gesteld. Dit komt de doelmatigheid van het LIJ echter ten goede, omdat bij de Raad slechts een beperkt aantal medewerkers toegang hebben tot ICT-Nazorg.

In Utrecht geldt bovendien de afspraak dat bij schorsing van voorlopige hechtenis het Perspectiefplan, indien al gemaakt, wordt ingevoerd in ICT Nazorg alwaar het ingezien kan worden door de ketenpartners. Deze situatie deed zich echter nog niet voor.

5.5 Tijdsinvestering

Binnen de evaluatie per ketenpartner die het instrument afneemt, is de tijdsinvestering vastgesteld. Afhankelijk van de partner is gebruik gemaakt van

Noot 36 De ICT Nazorg-applicatie is ontwikkeld ter ondersteuning van de netwerk- en trajectberaden waar jongeren worden besproken die nazorg krijgen aangeboden na detentie.

interviews of tijdschrijven. In deze paragraaf wordt per ketenpartner de tijdinvestering beschreven.

Politie

De tijdinvestering bij de politie is gemeten op basis van interviews. Aanvullend is door de politie op eigen gezag in de maanden januari – februari 2010 voor 54 kerndelen preselectie (35 zaken in Rotterdam, 19 in Utrecht) tijdschreven. De resultaten van het zelfgeorganiseerde tijdschrijfonderzoek zijn aan DSP-groep beschikbaar gesteld voor deze rapportage.

Uit het tijdschrijfonderzoek blijkt dat de politie voor alle handelingen samen gemiddeld 8'55 minuten nodig heeft om alle benodigde informatiebronnen te raadplegen en het kerndeel preselectie in te vullen. Rotterdam waar meer routine is opgebouwd doet het iets sneller (8'2 minuten) dan Utrecht 11'4 minuten. Uit de toelichting op het tijdschrijven blijkt dat met name het ontbreken van een LOF/PVM de tijdinvestering per opgemaakt kerndeel flink opdrijft. Uit de interviews blijkt verder dat de tijdinvestering bij de politie afneemt wanneer meerdere kerndelen preselectie achter elkaar worden ingevuld.

Deze 8'55 minuten zijn overigens wel een netto toename van de werkdruk van de politie, omdat het invullen van het kerndeel preselectie een nieuwe taak is dat niet in de plaats komt voor een ander activiteit. Ook is het kerndeel preselectie niet dienstbaar aan het primaire proces van de politie zelf.

Hoe groot de definitieve tijdinvestering van de politie in het LIJ uiteindelijk zal worden valt op voorhand niet te zeggen. Momenteel is de bevraging van de informatiebronnen deels geautomatiseerd maar geschiedt ook nog deels handmatig. Bij een verdere automatisering van de bevraging neemt de tijdinvestering vermoedelijk verder af.

Raad voor de Kinderbescherming

Voor de Raad voor de Kinderbescherming zijn geen recente tijdschrijfgegevens beschikbaar. Wel zijn gegevens verzameld tijdens de eerste pilot over de periode april – juni 2010. Voor in totaal 71 raadsonderzoeken werd tijd geschreven. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen raadsonderzoeken die verricht zijn met het LIJ (n=48) en raadsonderzoeken die zijn verricht met de BARO (n=23). De LIJ-onderzoeken zijn verder onderverdeeld in onderzoeken voor de IVS (2A) gewone onderzoeken 2A en onderzoeken 2B. De BARO-onderzoeken zijn alleen verdeeld in IVS en overig. Vanwege deze fijnmazige onderverdeling zijn de celvullingen (vermeld in de kolomtitels) relatief laag. De resultaten van het tijdschrijfonderzoek moeten zodoende met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Tabel 5.5 Tijdsinvestering LIJ RvdK uitgesplitst naar onderdeel proces en type onderzoek (gemiddelden in minuten) voor de eerste pilot (april – juni 2010)

Type onderzoek	IVS/BARO (n=5)	IVS/2A (n=6)	BARO (n=17)	2A (n=25)	2B (n=18)
Bestuderen bronnen (LOF, JCO-pre, eerdere rapportages etc.)	27	28	24	38	104
Reistijd	36	57	31	34	16
Afname instrument bij jongere	59	54	58	57	92
Afname instrument bij diens ouders	38	25	49	59	62
Informatie inwinnen bij derden	6	35	23	35	68
Multi Disciplinair Overleg	14	21	22	35	44
Invoeren resultaten instrument in het LIJ systeem / Schrijven rapportage	96	154	119	154	246
Overig, nader specificeren	0	19	21	36	30
	276	393	327	357	642
Totale productietijd in minuten	(4 uur 36 min)	(6 uur 3min)	(5 uur 27min)	(5 uur 57 min)	(10 uur 42 min)

Het tijdschrijfonderzoek dat tijdens de eerste pilot werd verricht leverde een indicatie op dat de tijdsinvestering in de afname van het instrument 2A en de Baro vergelijkbaar was. De tijdsinvestering in 2B bedroeg gemiddeld ruim tien uur maar kon niet worden vergeleken met de tijdsinvestering van het Uitgebreid Strafonderzoek (USO) omdat daarover geen informatie beschikbaar was.

Tijdens de tweede pilot is een aantal aanpassingen verricht in het instrument 2A en 2B. Deze aanpassingen hebben consequenties voor de tijdsinvestering. Aan de instrument 2A zijn vragen toegevoegd, terwijl de vragenlijst 2B juist ingekort is en niet meer standaard integraal afgenomen hoeft te worden. Tegen deze achtergrond is het niet verwonderlijk dat in de interviews met de raadsmedewerkers naar voren is gebracht dat de tijdsinvestering in 2A licht is gestegen en daarmee vermoedelijk iets groter is dan die van een regulier Baro onderzoek. Tegelijkertijd ervaren de geïnterviewden dat de tijdsinvestering in de afname van 2B, zeker indien dit instrument in beperkte vorm wordt afgenomen, gemiddeld genomen juist licht gedaald is.

Halt

Het Halt-signaleringsinstrument is landelijk ingevoerd en wordt in beginsel voor alle jongeren die zijn doorverwezen naar Halt afgenomen. Binnen de pilot is het Halt-signaleringsinstrument alleen afgenomen voor jongeren die verdacht werden van een misdrijf, omdat alleen zij tot de doelgroep van het LIJ behoren.

Bij bureau Halt Utrecht en bureau Halt Rotterdam is voor de pilotjongeren in de periode april - juni 2010 tijdgeschreven. Het aantal zaken was relatief beperkt (n=21) waardoor een vergelijking tussen de twee pilotregio's niet mogelijk is. Uit tabel 5.6 blijkt dat met de afname van het Halt-signaleringsinstrument ongeveer een half uur gemoeid is. De meeste tijd vergt de afname van de vragenlijst (20 minuten).

De uitkomsten van het tijdschrijfonderzoek sluiten goed aan bij de uitkomsten van de interviews. Ook daar werd gezegd dat het gesprek ongeveer 20 minuten bedraagt en dat daarnaast nog beperkte tijd nodig is voor de overige activiteiten die gemoeid zijn met de afname van het Halt-signaleringsinstrument. Naar mate meer ervaring wordt opgedaan met het instrument, neemt de tijdsinvestering die nodig is voor het invullen af, aldus de respon-

denten van Halt. De tijdsinvestering is tijdens de tweede pilot onveranderd gebleven.

Tabel 5.6 Gemiddelde tijdsinvestering Halt afname Halt-signaleringsinstrument uitgesplitst naar processtap (minuten)

Processtap	minuten
instructie van de jongere voor de afname van de schriftelijke vragenlijst	1
Bestuderen bronnen (LOF/PVM, uitkomsten kerndeel preselectie, eerdere Halt-registraties etc)	7
Afname Halt-signaleringsinstrument	20
Weging van de signalen	4
Overig, nader specificeren	2
Totale productietijd	34

Overige ketenpartners

Bij BZJ (jeugdreclassering) is geen tijd geschreven. Het aantal zaken was laag en de werkprocessen waren tijdens het veldwerk van de evaluatie aan verandering onderhevig zodat een dergelijk onderzoek weinig betrouwbare informatie zou hebben opgeleverd.

Uit de interviews blijkt echter dat medewerkers van de jeugdreclassering vaak van mening zijn dat de afname en update van 2B veel tijd vergt en geen verbetering is ten opzichte van de oude situatie waarin men gebruik maakte van de 'Washington State Prescreen' (zie hoofdstuk 6). Wel wordt opgemerkt dat naarmate meer routine wordt opgebouwd de tijdsinvestering van het verzamelen van informatie daalt en dat het actualiseren van 2B minder tijd kost dan volledige afname. De verwerking van de verzamelde informatie en het omschrijven van deze informatie tot een plan van aanpak blijft ook na het opbouwen van routine veel tijd vergen. Een factor die de tijdsinvestering volgens de respondenten negatief beïnvloedde was de soms haperende techniek van digitale LIJ systeem waarin de rapportages opge- maakt worden. Één geïnterviewde jeugdreclasserder vertelt dat de afname en het opmaken van een instrument 2B vermoedelijk 6 a 7 uur kost.

Justitiële jeugdinrichting

De rol van de justitiële jeugdinrichting is binnen het LIJ beperkt en bestaat uit het faciliteren van onderzoekers van de Raad of jeugdreclassering en het klaarleggen van onderzoeksresultaten die door de justitiële jeugdinrichting over de betreffende jongeren al verzameld zijn. Uit de interviews met de medewerkers van de justitiële jeugdinrichtingen blijkt dat deze rol inderdaad weinig tijd vergt.

5.6 Doorontwikkeling LIJ

Het LIJ is een product dat tijdens de pilotperiode is doorontwikkeld. Ook voor de (nabije) toekomst staat een aantal ontwikkelingen op stapel. Voor wat betreft het kerndeel preselectie is de belangrijkste ontwikkeling dat de verzameling van de benodigde gegevens volledig geautomatiseerd gaat worden. Hiervoor wordt alleen nog gebruik gemaakt van BVH. Anders dan tijdens de pilot zullen in het nieuwe kerndeel preselectie, naast de rol van verdachte, ook andere rollen van de jongere in ogenschouw worden genomen (betrokkene, getuige etc.). Mogelijk wordt ook gekeken naar antecedenten van andere bewoners op het woonadres. Het kenmerk 'etniciteit'

komt op verzoek van politie en OM in de uiteindelijke versie van het kern-deel preselectie te vervallen, ook al verschaft dit kenmerk voor de groep first-offenders een belangrijke voorspelende indicator.

Voor 2A is ook een aantal voorgenomen ontwikkelingen te melden. Voor vroeghulp komt een aparte (verkorte) 2A vragenlijst beschikbaar, inclusief een toegespitst applicatie waar de resultaten van de vragenlijst ingevoerd kunnen worden. Ook wordt getracht het vroeghulpinstrument 2A te integreren met BooG³⁷.

Wat betreft 2B kan worden gemeld dat op korte termijn een format voor het plan van aanpak voor JR beschikbaar komt. Verder heeft Jeugdzorg Nederland aangegeven voor het doel van evaluatie van het toezicht de huidige 2B te lang te vinden. Dit betekent dat er nu onderzocht wordt of het mogelijk is speciaal voor de JR een 'Evaluatie 2B' te ontwikkelen, die uiteraard nog wel aansluit op de 2B van de Raad.

Voor de reguliere 2B wordt thans onderzocht of de Hayes Ability Screening Index (HASI) kan worden toegevoegd.

Voor de interventiefase wordt thans onderzocht of de MAYSI-2 en SAVRY gedigitaliseerd kunnen worden.

5.7 Samenvatting

In tabel 5.7 wordt een samenvatting gegeven van de afwijkingen die werden gevonden op de voorgeschreven procesgang rondom het LIJ en de werkprocessen van de ketenpartners. Steeds wordt benoemd om welke afwijking het gaat, of deze afwijking in Rotterdam en/of Utrecht voorkomt. Bovendien wordt aangegeven in welke mate wordt afgeweken (soms, regelmatig, altijd) en welke reden men heeft om van de voorgeschreven werkwijze af te wijken. Afwijkingen hoeven overigens niet te betekenen dat ook sprake is van een knelpunt.

Noot 37 BooG (Beslissingsondersteuning onderzoek Geestvermogens) is een computerprogramma dat adviezen geeft over het al dan niet besluiten tot een Pro Justitia onderzoek (psychiatrisch of psychologisch) en over het type onderzoek (enkelvoudig of multidisciplinair, bestaande uit dubbel-rapportage, triple-rapportage of klinische observatie). De werking van het programma is als volgt: bij iedere daarvoor in aanmerking komende verdachte of veroordeelde wordt de hoofdverdenking ingevoerd. Hierop geeft het programma een signaalwaarde en met deze signaalwaarde kan het programma verder worden ingevuld. Vervolgens wordt op 12 onderwerpen (zoals de delictomstandigheden of een justitieel verleden van de verdachte) een keuze gemaakt, waarna BooG het advies geeft. De verdachten of veroordeelden die in aanmerking komen zijn verdachten van misdrijven ten aanzien van wie de officier een inbewaringstelling gaat vorderen bij de rechter commissaris en ten aanzien van wie hij het voornemen heeft om hen te laten berechten door de meervoudige strafkamer van de rechtbank. Met deze afbakening wordt bewerkstelligd dat de zaken waarbij een Pro Justitia onderzoek overwogen gaat worden van een voldoende ernst zijn. BooG zou in beginsel op alle parketten moeten worden gebruikt. In de praktijk is dit echter (nog) niet altijd het geval.

Tabel 5.7 Samenvatting afwijkingen van programma-integriteit

Type afwijking	Afwijking Rotterdam	Afwijking Utrecht	Redenen afwijking
Procesgang ambulant/overig onderzoek			
Toch vervolgonderzoek Raad ondanks laag risico preselectie ³⁸	soms	soms	<ul style="list-style-type: none"> De jongere heeft in werkelijkheid meer antecedenten dan zijn meegewogen in de preselectie. Doet zich voor wanneer een jongere slechts één PV dat betrekking heeft op meerdere feiten³⁹. Utrecht: wanneer preselectie niet correct ingevuld leek, werd afgeweken van deze uitkomst
Geen afname 2A ondanks midden/hoog recidive risico	soms	soms	<ul style="list-style-type: none"> De OvJ besluit tot seponeren van de zaak waardoor geen bemoeienis van de Raad nodig is⁴⁰ Utrecht: De OvJ doet aanbieding voor transactie waardoor geen bemoeienis van de Raad nodig is⁴¹ Bij gevoegde zaken, waarvoor reeds een onderzoek lopende is, wordt een nieuwe zaak bij het lopende onderzoek betrokken
Geen afname LIJ	soms	soms	<ul style="list-style-type: none"> Indien ouders en jongere niet aanwezig zijn voor het onderzoek, is er te weinig informatie bekend om het LIJ in te vullen. Om te voorkomen dat alle items op onbekend gescoord moeten worden, ziet men af van gebruik van LIJ in deze zaken Utrecht: geen LIJ door Bureau Jeugdzorg vanwege gebrekkige capaciteit binnen pilotteam
Afname module 2B onafhankelijk van uitkomst DRP	soms	geen afwijking	<ul style="list-style-type: none"> Tijdens eerder onderzoek werd reeds een oude 2B afgenomen, waardoor nu bij recidive ook direct 2B wordt ingezet (alleen in begin van 2^e pilotfase).
Volledige afname 2B ondanks laag of midden DRP	soms	geen afwijking	<ul style="list-style-type: none"> Wanneer in het MDO van de Raad toch ernstige zorgen blijken te bestaan kan afname 2B volgen
Geen (beperkte) afname 2B, maar stoppen van onderzoek	regelmatig	soms	<ul style="list-style-type: none"> Rotterdam: Beslisregels voor beperkte afname zaten niet goed in hoofden raadsonderzoekers Rotterdam: Meerwaarde van beperkte afname van 2B wordt te weinig gezien, vooral in gevallen waarin reeds hulpverlening bij het gezin betrokken is Rotterdam: Raadsonderzoekers en gedragsdeskundigen zijn het soms oneens met hoge scores op domeinen en wijken daarom af van uitkomst Utrecht: bij midden DRP en alleen zorgen op domein geestelijke gezondheid is geen 2B afgenomen⁴².
Volledige afname module 2B door jeugdreclassering bij start begeleiding	soms	regelmatig	<ul style="list-style-type: none"> 2B door de Raad is niet tijdig beschikbaar waardoor jeugdreclassering deze niet kan actualiseren maar volledig moet afnemen Raad hoefde volgens beslisregels geen vervolgonderzoek uit te voeren, maar rechter legt toch jeugdreclassering op

Noot 38 Hierbij dient opgemerkt te worden dat naast het ARR of RGP ook gekeken wordt naar de zwaarte van het delict bij bepalen of vervolgonderzoek nodig is.

Noot 39 Dit zijn uitzonderlijke situaties.

Noot 40 Recent heeft de projectgroep hierover aangegeven dat ook bij een transactie door de Raad een onderzoek moet worden gedaan.

Noot 41 In Rotterdam wordt een transactie behandeld in een TOM zitting, waarvoor de Raad wel adviseert.

Noot 42 Dit is aangepast in nieuwe concept beslisregels. 2B heeft geen aanvullende vragen op dit onderwerp en voegt dus niets toe.

Geen actualisering van 2B voor schrijven Plan van Aanpak	regelmatig	regelmatig	• 2B door de Raad is niet tijdig beschikbaar
In lopende jeugdreclassering zaken voert de Raad 2B uit	geen afwijking	regelmatig	• Door het ontbreken van heldere afspraken tussen de Raad en BJZ over welke partij 2B moet uitvoeren bij
Geen halfjaarlijkse actualisering van 2B bij evaluatie begeleiding	geen afwijking	altijd	• In Utrecht wordt deze evaluatie jaarlijks uitgevoerd

Procesgang IVS met voorgleiding			
Geen afname 2A bij vroeghulp	soms	soms	<ul style="list-style-type: none"> • Vooral in de weekeinden wordt soms de BARO afgenomen ipv het LIJ omdat niet alle medewerkers (in piketdienst) getraind zijn • Jongere wordt heengezonden voordat vroeghulp plaatsvindt
Afname 2B binnen 10 dagen na vroeghulp	regelmatig	regelmatig	<ul style="list-style-type: none"> • In de praktijk wordt deze termijn zelden gehaald/vindt de zitting eerder dan 10 dagen plaats waardoor het rapport niet beschikbaar is voor de raadkamer Gevangenhouding • Utrecht: met name in bovenregionaal geplaatste jongeren tijdens IBS wordt deze termijn niet gehaald
In lopende zaken van jeugdreclassering nemen zij 2B af binnen 10 dagen na IBS	regelmatig	regelmatig	<ul style="list-style-type: none"> • Rotterdam: in de praktijk voert de Raad in deze zaken 2B uit • Utrecht: er is discussie en nog geen heldere werkspraak over deze gevallen
Eerst updaten 2A ipv (beperkte) 2B	geen afwijking	soms	• Bij een midden DRP en op minder dan 3 domeinen hoog risico, wordt na IVS eerst 2A geüpdatet alvorens 2B af te nemen, omdat de informatie in 2A aan te vullen
Procesgang Halt			
Registratie van jongeren in verwijsindex	geen afwijking	altijd	Halt Utrecht verwijst geen jongeren in de verwijsindex

Werkprocessen politie			
Preselectie invullen door andere functionaris dan kwaliteitscontroleur	altijd	altijd	De jeugdcoördinatie (of een van zijn directe medewerkers) vullen het kerndeel preselectie in in plaats van de kwaliteitscontroleur.
Afwijking van handleiding bij invullen preselectie	soms	geen afwijking	In Rotterdam vult men etniciteit soms niet waarheidsgetrouw in omdat bepaalde etnische achtergronden leiden tot een hoger recidiverisico.
Werkprocessen Halt			
Wisselend gebruik voorbeeldvragen	regelmatig	regelmatig	Halt medewerkers hebben in het begin gebruik gemaakt van de voorbeeldvragen, maar hebben het nu grotendeels eigen gemaakt en gebruiken de vragen niet meer. Hierdoor kunnen ze vragen meer toespitsen op de jongere en wordt het een prettiger gesprek.
Wisselende werkwijze bij tegenstrijdige antwoorden	geen afwijking	regelmatig	In Utrecht wordt niet altijd meest zorgelijke antwoord gekozen, maar wordt meest waarschijnlijke gekozen of het midden tussen de antwoorden.
Werkprocessen Raad voor de Kinderbescherming bij ambulante onderzoeken			
Wisselend gebruik voorbeeldvragen	regelmatig	regelmatig	De voorbeeldvragen worden wisselend gebruikt. Sommige raadsonderzoekers gebruiken ze consequent, andere gebruiken het meer als leidraad.
Overdracht informatie aan jeugdreclassering niet volgens digitaal systeem	altijd	altijd	Men wil geen verschillen tussen het werkproces voor LIJ zaken en de overige (meerderheid) van de zaken. Dit zou verwarrend werken. Overdracht vindt plaats op papier.

			(Wel kan de jeugdreeclassering zelf in het LIJ systeem een digitale versie van de betreffende zaak vinden)
Wisselende werkwijze bij tegenstrijdige antwoorden	regelmatig	regelmatig	Soms wordt gekozen voor de meest betrouwbare bron, soms voor meest negatieve informatie, soms voor middeling van de informatie.

Werkprocessen Raad voor de Kinderbescherming bij intramurale onderzoeken

Geen volledige afname van 2A	altijd	altijd	Vanwege beschikbare tijd voor een vroeghulp onderzoek, is volledige afname van de vragenlijst bij jongere en ouders niet haalbaar.
Geen afname SDQ/SPsy bij vroeghulp	altijd	altijd	Vanwege beschikbare tijd voor een vroeghulp onderzoek, is afname van SDQ/SPsy niet haalbaar.
Wisselende werkwijze bij tegenstrijdige antwoorden	altijd	altijd	Soms wordt gekozen voor meest betrouwbare bron, soms voor meest negatieve informatie, soms voor middeling van de informatie

Werkprocessen jeugdreeclassering

Afwijking van afname interview	altijd	altijd	Het interview wordt losgelaten. De reguliere toezichtcontacten werden gebruikt als manier om informatie te verzamelen en deze werden gewogen met informatie vanuit andere bronnen.
--------------------------------	--------	--------	--

Werkprocessen justitiële jeugdinrichting

Overdracht informatie in ICT-Nazorg	niet beschikbaar	altijd	De contactpersoon van het LIJ stuurt de informatie per mail ipv in ICT nazorg. Dit vormt echter geen probleem voor de doelmatigheid van het LIJ.
-------------------------------------	------------------	--------	--

6 Gebruikersoordeel

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan de gebruikersoordelen centraal. Dat wil zeggen dat per ketenpartner de belangrijkste ervaringen met het LIJ worden gegeven. Daarmee wordt antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvragen:

- In hoeverre ervaren de diverse ketenpartners het werken met het landelijk instrumentarium als een ondersteuning bij het primair proces? (vraag 5.1)
- Zijn de onderscheiden modules voldoende toegesneden op de beslissing waar de modules voor bedoeld zijn? (vraag 1.1)
- Is de informatie in de verschillende fasen van het strafproces voor de ketenpartners voldoende om als basis voor een beslissing te kunnen dienen? (vraag 6.1)
- Zijn de adviezen en beslissingen meer dan voorheen (wetenschappelijk) onderbouwd met behulp van informatie over schadekansen, criminogene factoren, motivatie en zorgbehoefte van de betrokken jongeren? (vraag 6.2)
- In hoeverre worden adviezen opgevolgd? (vraag 6.3)
- In hoeverre sluit het deskundigheidsniveau van de toepassers aan bij de eisen die het landelijk instrumentarium stelt? (vraag 1.6)
- In hoeverre stellen de verschillende modules van het landelijk instrumentarium eisen aan (de professionaliteit van) de toepassers? (vraag 1.3)
- In hoeverre draagt de informatieoverdracht bij aan de samenwerking tussen de ketenpartners? (vraag 2.2)

De gebruikersoordelen worden per ketenpartner beschreven, ingedeeld aan de hand van bovenstaande vragen. Vraag 5.1 wordt beantwoord onder het kopje "Meerwaarde LIJ", vraag 1.1 wordt beantwoord onder "Bruikbaarheid LIJ" en vragen 1.6 en 1.3 onder "Gebruikers LIJ". In zoverre de gebruikersoordelen tussen de pilotregio's en/of de geïnterviewden verschillen wordt dat in de tekst opgemerkt. Vindt deze uitsplitsing niet plaats dan is sprake van een unaniem oordeel van alle respondenten die voor de betreffende ketenpartner in beide regio's geïnterviewd zijn.

6.2 Gebruikersoordeel politie

Meerwaarde LIJ

Het LIJ heeft volgens de geïnterviewden in directe zin geen meerwaarde voor de politie omdat het niet gebruikt wordt voor besluitvorming op operationeel niveau. Op termijn kan sprake zijn van meerwaarde wanneer de recidive onder jongeren daalt. Of deze daling echt optreedt zal de tijd moeten leren.⁴³ In Rotterdam wordt de meerwaarde van het LIJ verder beperkt door

Noot 43 In de initiële opzet was het de bedoeling dat het LIJ dienstbaar was aan de vijf spoorbeslissingen die in Landelijk Kader Jeugdstrafrechtketen worden genoemd (zie hoofdstuk 4 van deze rapportage). Voor de politie ging het om het spoorbesluit al dan niet een proces-verbaal op te maken dan wel door te verwijzen naar Halt.

de werkafspraken 'niemand weg zonder overleg'. Deze afspraak tussen het parket en de politie houdt in dat direct na aanhouding en verhoor door de politie in overleg met het parket beslist wordt over het vervolgtraject. Op dat moment is het PVM nog niet klaar, laat staan dat het kerndeel preselectie is ingevuld. De vraag naar de mate waarin het kerndeel preselectie voldoende toegesneden is op de beslissing waarvoor het bedoeld is, is zodoende in Rotterdam niet van toepassing.

De politie onderkent wel de meerwaarde van het LIJ voor het verdere verloop van het strafproces. Zij het in Utrecht meer dan in Rotterdam, zo blijkt uit de interviews.

Bruikbaarheid LIJ

Uit de interviews blijkt verder dat de politie de risicotaxatie niet altijd betrouwbaar acht. Met name de bijdrage die het item 'etniciteit' levert aan de totaalscore van het recidiverisico wordt betwijfeld (zie ook het volgende hoofdstuk over hiaten en knelpunten). Daarnaast roept de wijze waarop antecedenten moeten worden geregistreerd en meewegen in de recidivescore bij de politie vragen op over de betrouwbaarheid van de score.

Het blijkt in de praktijk dat de politie de uitkomsten van preselectie niet gebruikt voor het nemen van beslissingen, waardoor het LIJ geen meerwaarde oplevert op dit gebied.

Gebruikers LIJ

Voor het gebruik van het LIJ zijn handleidingen opgesteld, zijn trainingen gegeven en vond intervisie plaats. Uit de interviews met de politie blijkt dat de medewerkers die belast zijn met het invullen van het kerndeel preselectie zelf vinden dat ze, mede dankzij deze voorbereiding, goed in staat zijn deze taak naar behoren uit te voeren. Ook de leidinggevenden die zijn geïnterviewd delen deze mening. In die zin stelt het LIJ geen aanvullende eisen aan degene binnen de politie die het systeem moeten toepassen.

In Utrecht stelt men zich daarbij de vraag of het invullen van het kerndeel preselectie niet kan plaatsvinden door minder hoog gekwalificeerde personeel dan nu het geval is. Het invullen van het kerndeel preselectie is relatief eenvoudig en bestaat uit het ophalen van statische gegevens uit systemen. De jeugdcoördinator Utrecht adviseert daarom de taak in de toekomst te beleggen bij een informatiespecialist.

6.3 Gebruikersoordeel Halt

Meerwaarde LIJ

In beide pilotregio's wordt door de medewerkers van Halt overwegend positief geoordeeld over het LIJ. De geïnterviewden vertellen dat het Halt-signaleringsinstrument de mogelijkheid verschaft systematisch onderzoek te doen naar zorgsignalen. Op basis van die signalen kan zo nodig onderbouwd worden doorverwijzen. Eén van de geïnterviewden noemt het instrument een goede leidraad om een gesprek te voeren met de jongere en ouders, waarbij alle leefgebieden aan bod komen.

Met de nieuwe onderzoeksmethode is de samenwerking met de (civiele) hulpverlening verbeterd en professioneler geworden, zo wordt door de res-

pondenten geoordeeld. Respondenten geven aan dat deze ontwikkeling op managementniveau is begonnen, maar nu doorsijpelt naar de medewerkers.

Ook de uniformering van de screening van Halt-zaken wordt genoemd als één van de voordelen van het LIJ.

Bruikbaarheid LIJ

De Halt-medewerkers zijn positief over de bruikbaarheid van het Halt-signaleringsinstrument waar het inschatten van zorgbehoefte betreft. Hierbij biedt het instrument een meerwaarde door de systematische screening die het biedt. Kanttekening bij de inschatting van het zorgrisico is in Utrecht dat de zaken waarin het LIJ zorgen signaleerde, doorverwijzing naar Bureau Jeugdzorg niet meer nodig bleek. In al deze gevallen was Bureau Jeugdzorg reeds ingeschakeld door de politie of ouders op een eerder moment.

Minder positief zijn de Halt-medewerkers over de inschatting van de recidivekans die met het instrument wordt gemaakt. Deze differentieert niet goed tussen verschillende jongeren (de uitkomst is altijd laag). Op dit moment wordt de score hierdoor niet gebruikt, terwijl men wel ervaart dat de informatie over recidiverisico, mits valide, iets zou kunnen bijdragen. Het zou naast de psychosociale risico's, die grotendeels door de invuller zelf bepaald worden, een wat meer objectieve en harde maat verschaffen om het risico te bepalen. Ook naar ouders toe zou dit kunnen helpen om bijvoorbeeld de noodzaak tot begeleiding te onderstrepen.

Gebruikers LIJ

Voor het gebruik van het LIJ zijn handleidingen opgesteld, zijn trainingen gegeven en vond intervisie plaats. Uit de interviews blijkt dat de Halt-medewerkers over het algemeen vinden dat ze voldoende voorbereid zijn en dat ze beschikken over voldoende kennis en vaardigheden om de vragenlijsten af te nemen. Wel merken zij tijdens de evaluatie op dat zij op een aantal punten behoefte hebben aan aanvullende instructies voor de wijze waarop items gescoord moeten worden. Als voorbeeld wordt het onderwerp 'ouderlijk toezicht' genoemd waarin de Halt-medewerker moet scoren of ouders 'geen', 'weinig' of 'veel' toezicht uitoefenen. Onduidelijk is op grond van welke informatie de score vastgesteld moet worden.

6.4 Gebruikersoordeel Jeugdreclassering Bureau Jeugdzorg

Het oordeel van medewerkers van Bureau Jeugdzorg verschilt ten dele tussen beide pilotregio's. Om die reden worden deze apart beschreven in deze paragraaf.

Rotterdam

Meerwaarde LIJ

Door de geïnterviewde medewerkers van Bureau Jeugdzorg Rotterdam wordt geoordeeld dat het LIJ geen verbetering is voor het primaire werkproces. De geïnterviewden geven aan dat binnen het reclasseringstoezicht de relatie met de jeugdige centraal staat en het LIJ geen gunstige invloed heeft op die relatie en zelfs zou kunnen verstoren.

De geïnterviewde medewerkers van Bureau Jeugdzorg Rotterdam vertellen dat een goede verstandhouding met de onder toezichtgestelde jeugdige een essentiële voorwaarde is voor het welslagen van het toezicht. Een gestructureerd interview in het algemeen en de mate waarin de LIJ-vragen persoonlijke onderwerpen aansnijdt in het bijzonder kunnen deze verstandhouding aantasten. In de praktijk wordt daarom gekozen de vragen niet al in het eerste contact te stellen en ook geen volledige afname van het interview te doen. In plaats daarvan wordt de benodigde informatie gaandeweg de contacten verzameld.

Hoewel de meerwaarde van het LIJ in de huidige vorm door de jeugdreclassering Rotterdam niet ondervonden wordt, oordeelt de teamleider dat het instrumentarium voor de keten als geheel mogelijk wel positief is. Zo is het denkbaar dat de Raad in de toekomst minder vaak zaken die feitelijk civiel van aard zijn naar de jeugdreclassering verwijst, waardoor de strafrechtelijke maatregelen meer doelmatig wordt benut.

Bruikbaarheid LIJ

Voor het schrijven van een Plan van Aanpak is het LIJ nog weinig bruikbaar, wordt in Rotterdam geoordeeld. Tot op heden levert het vooral dubbel werk op omdat het LIJ niet geïntegreerd is in de rapportage van de jeugdreclassering.

Door jeugdreclassering wordt wel positief geoordeeld over het dynamisch risicoprofiel. Het dynamisch risicoprofiel geeft inzicht door naast de tekst ook visueel voor ogen te hebben welke risico- en beschermende factoren er spelen bij een jongere. Door het risicoprofiel is nu ook in iedere raadsrapportage duidelijk wat de recidive risico's zijn, waar dit in de oude versie van de raadsrapportage nog wel eens op de achtergrond verdween.

In Rotterdam is de informatie die het LIJ oplevert nog niet gebruikt voor de evaluatie van het toezicht. Wel is 2B een aantal keren afgenomen of geüpdatet bij schrijven van het Plan van Aanpak. De manier van informatie verzamelen levert volgens geïnterviewden geen beter zicht op de jongere dan voorheen. De oude werkwijze verschafte de medewerkers ook al een goed beeld van de cliënten. Omdat het LIJ tijdens de pilot (nog) niet geïntegreerd kon worden in het plan van aanpak van de jeugdreclassering, leverde het ook op dit terrein geen verbetering.

Gebruikers LIJ

De teamleider van de jeugdreclassering Rotterdam merkt tijdens het interview op dat het werken met het LIJ een cultuuromslag verlangt van de medewerkers. Jeugdreclasserders zijn gewend om naast de (dynamische) criminogene factoren ook te letten op zorgfactoren. Het LIJ scheidt deze zaken, wat maakt dat de uitkomsten wel eens anders zouden kunnen zijn dan men op voorhand dacht.

Net als bij de andere ketenpartners zijn voor de jeugdreclasserders handleidingen opgesteld, namen zij deel aan trainingen en vond intervisie plaats. Uit de interviews met de medewerkers van Bureau Jeugdzorg Rotterdam blijkt dat de jeugdreclasserders zelf van mening zijn dat ze, mede dankzij deze voorbereiding, over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om de benodigde informatie, al dan niet op basis van de afname van de vragenlijst, te verzamelen. Het interpreteren van de uitkomsten (het risicoprofiel)

van het LIJ levert wel problemen op, omdat naar het oordeel van de geïnterviewden de handleidingen hierover onvoldoende duidelijk zijn. Ook zou de vorige versie van de handleiding onvoldoende houvast bieden voor het vaststellen van juiste gedragsinterventies aan de hand van de uitkomsten. Inmiddels is er een hoofdstuk toegevoegd aan de handleiding dat hierover meer duidelijkheid verschaft.

Utrecht

Meerwaarde

In Utrecht wordt overwegend positiever geoordeeld over het LIJ, zij het dat ook daar dezelfde knelpunten worden genoemd. Als meerwaarde wordt genoemd dat het LIJ naast de klinische blik nu ook wetenschappelijke inzichten verdisconteert in het eindoordeel. De kans dat een foute inschatting wordt gemaakt door de professionals zou daardoor kleiner zijn. De meerwaarde van het LIJ moet echter volgens de jeugdreclassering Bureau Jeugdzorg Utrecht vooral gezocht worden in het totale ketenproces. Het LIJ uniformeert en zorgt voor een efficiënte informatieoverdracht tussen de ketenpartners waardoor sneller kan worden gehandeld. Ook dwingt het LIJ de ketenpartners stil te staan bij hun eigen werkprocessen en de adviezen die zij geven.

Bruikbaarheid LIJ

De jeugdreclassering Utrecht maakt bij het schrijven van het plan van aanpak gebruik van de uitkomsten van 2B. Ook voor het formuleren van een advies aan de rechtbank wordt hiervan gebruik gemaakt. Het dynamisch risicoprofiel blijkt in het bijzonder van waarde omdat het in één oogopslag zichtbaar maakt wat de zorgpunten en beschermende factoren zijn. Bovendien is het dynamisch risicoprofiel goed te vergelijken zodat ook bij een evaluatieonderzoek goed vastgesteld kan worden wat de veranderingen in de tijd zijn. Wel wordt van de zijde van de jeugdreclassering Utrecht opgemerkt dat het dynamisch risicoprofiel niet altijd strookt met de eigen indruk. Soms weegt een factor heel zwaar, terwijl men op basis van de ingevulde vragen een ander beeld zou verwachten. Ook lijken beschermende factoren soms niet op te wegen tegen risicofactoren. Het lijkt alsof er niet altijd goed gewogen wordt.

Een voorbeeld hiervan dat gegeven wordt is een geval waarin op het risicoprofiel een laag risico op domein school naar voren kwam, terwijl de jeugd-reclasseerder de indruk had dat er behoorlijk wat risico's waren op dat gebied. Aan de hand van de informatie die zij had ingevuld, begreep ze niet dat het risico laag bleef. Uiteindelijk is ze teruggegaan naar de vragen en heeft ze deze ernstiger ingevuld waardoor de risicoscore omhoog ging. Op deze wijze werd de uitslag van het LIJ gemanipuleerd, teneinde de uitkomsten meer conform de eigen indruk te maken. Omdat bekend is dat de validiteit van het LIJ nog niet is vastgesteld, en met name de uitkomsten op het dynamisch risicoprofiel nog niet altijd lijken te kloppen, is deze vorm van manipulatie verdedigbaar. Na definitieve validatie van het dynamisch risicoprofiel is een dergelijke gang van zaken uiteraard niet meer gewenst.

Verder wordt opgemerkt dat de vragenlijst die hoort bij het selectie-instrument 2B aanzienlijk langer is dan de 'Washington State Prescreen' die

normaliter wordt gebruikt. De geïnterviewden menen dat de vragenlijst 2B aangepast moet worden op het werkproces van de jeugdreclassering.

Gebruikers LIJ

Ook in Utrecht oordelen de reclasseringswerkers van Bureau Jeugdzorg dat zij over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om het LIJ te hantieren.

6.5 Gebruikersoordeel Jeugdreclassering William Schrikker Groep

Ten tijde van het veldwerk van de evaluatie deed de reclassering van de William Schrikker Groep nog geen ervaring op met het LIJ. Bovendien was de vragenlijst die speciaal ontwikkeld werd voor de verstandelijk beperkte doelgroep van de William Schrikker Groep nog niet beschikbaar. De geïnterviewde medewerkers van de William Schrikker Groep oordeelden echter overwegend dat zij verwachten dat het LIJ voor de keten als geheel meerwaarde zal hebben.

6.6 Gebruikersoordeel Raad voor de Kinderbescherming

Meerwaarde en bruikbaarheid LIJ

Van de zijde van de Raad wordt overwegend meerwaarde van het LIJ ten opzichte van de oude situatie gezien. Dat wil zeggen dat de Raad meent dat op basis van de uitkomsten van het LIJ de rechterlijke macht beter dan in het verleden geadviseerd kan worden. Ook oordelen de respondenten van de Raad dat met het LIJ het recidiverisico betrouwbaarder kan worden vastgesteld. Bovendien zou met het LIJ de kans gering zijn dat risicovolle situaties binnen het raadsonderzoek over het hoofd worden gezien. De nieuwe werkwijze laat de raadsonderzoekers focussen op de relevante kenmerken van de jeugdige waardoor de rapportages korter zijn geworden. Het LIJ zou volgens de geïnterviewden bovendien veel beter civiele problemen scheiden van strafrechtelijke problemen.

Een belangrijk verschil met de oude werkwijze is dat raadsonderzoekers binnen het LIJ gedwongen worden conclusies te trekken op basis van de verzamelde gegevens, daar waar zij in het verleden vaak konden volstaan met het opsommen van de verschillende gezichtspunten die tijdens het raadsonderzoek naar voren werden gebracht. Sommige raadsonderzoekers vinden dat deze verandering hun werk minder interessant maakt, terwijl anderen het als een meerwaarde beschouwen dat ze nu worden gedwongen om conclusies te trekken in plaats van vooral beschrijvende rapportages te maken.

Over het dynamisch risicoprofiel wordt door de respondenten in beide pilot-regio's verschillend geoordeeld. In Rotterdam vindt men het dynamisch risicoprofiel een waardevolle aanvulling op het LIJ, met de kanttekening daarbij dat de daarbij behorende grafiek soms moeilijk met de jeugdige en diens ouders te communiceren valt. Zeker wanneer dynamisch risicoprofiel score afwijkt van het oordeel van de raadsonderzoeker waardoor binnen een rapportage tegenstrijdige signalen afgegeven worden.

In Utrecht plaatst men vraagtekens bij de validiteit van het dynamisch risicoprofiel en de beslissingen die hieraan gekoppeld zijn in de tweede pilot. De

scores wijken regelmatig af van de eigen indruk van medewerkers. Daarnaast kan er een discrepantie tussen het dynamisch risicoprofiel en het algemeen recidiverisico voorkomen, waardoor er ondanks een hoog algemeen recidiverisico vanwege een lage score op de dynamisch risicoprofiel geen vervolgonderzoek wordt gedaan. Dit doet de raadsonderzoekers vreemd aan, mede omdat in de eerste pilot juist van het algemeen recidive risico uitgegaan moest worden om beslissingen te nemen over vervolgonderzoek. De respondenten geven aan dat te weinig toelichting is gegeven op de veranderde koers van het LIJ hierin. Ook geeft men aan dat geen duidelijk en eenduidige instructie beschikbaar is hoe een profiel met hoog algemeen recidive risico en laag dynamisch risicoprofiel vanuit het risicobeginsel dient te worden vertaald naar een pedagogisch strafadvies.

Ook plaatst de Raad in Utrecht vraagtekens bij de bruikbaarheid van het dynamisch risicoprofiel in de geactualiseerde 2B die in de toekomst door de jeugdreclassering als evaluatie instrument dient te worden gebruikt. Omdat het dynamisch risicoprofiel dat in 2B wordt weergegeven gebaseerd is op 2A, en 2A niet wordt geactualiseerd door de jeugdreclassering, zal op de evaluatie momenten met een achterhaald dynamisch risicoprofiel gewerkt moeten worden.

Tevens stelt de Raad dat de opvolging van de adviezen van de Raad door het OM en rechtbank, essentieel zijn voor de meerwaarde van het LIJ. Op dit moment bestaat de situatie dat er nog steeds zaken worden afgedaan door het OM volgens vaste regels, waarbij de uitkomst van het LIJ geen enkele rol speelt. Voorbeeld hiervan zijn misdrijven die vallen binnen de wegeverkeerswet, die standaard worden afgedaan met een transactie. De preselectie van de politie is in die gevallen overbodig, en ook de beslissingen omtrent vervolgonderzoek door de Raad kunnen in die zaken niet toegepast worden.

Tot slot wordt bij de Raad gewezen op veranderingsmoeheid bij de pilot. Iedere nieuwe release brengt veranderingen in de werkwijze met zich mee. Zo wordt bijvoorbeeld recente toevoeging van de afname van de SDQ/SPsy niet door iedere raadsonderzoekers even enthousiast ontvangen.

Gebruikers LIJ

Ook voor de Raad zijn handleidingen opgesteld, zijn trainingen gegeven en vond intervisie plaats. Uit de interviews blijkt dat de raadsonderzoekers denken mede als gevolg van de voorbereiding, over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken om de interviews af te nemen en de overige informatie te verzamelen.

6.7 Gebruikersoordeel NIFP

Zoals blijkt uit hoofdstuk 3 heeft het NIFP geen expliciete rol binnen het LIJ. Wel kan zij met het LIJ te maken krijgen, omdat zij van de officier van justitie of de rechter-commissaris ten behoeve van het onderzoek Pro Justitia dossiers aangeleverd krijgt met daarin aan de rechterlijke macht uitgebrachte adviesrapporten waarvoor het LIJ gebruikt is door de Raad.

Meerwaarde LIJ

Het NIFP heeft slechts een beperkt aantal rapporten uit het LIJ ontvangen. Van de zijde van het NIFP worden twee tegengestelde oordelen geveld.

Volgens het ene draagt het LIJ bij aan een verbeterde samenwerking binnen de keten. Zij het dat het LIJ voor het werkproces van NIFP zelf geen meerwaarde heeft⁴⁴. In de andere visie geeft men aan dat ook al voor invoering van het LIJ sprake was van een degelijke samenwerking en heeft het nieuwe instrumentarium dat niet verder verbeterd.

Bruikbaarheid LIJ

Uit de interviews blijkt dat het NIFP tijdens de looptijd van het onderzoek weinig ervaring heeft opgedaan met het LIJ. Op basis van het geringe aantal rapporten worden door de twee geïnterviewde medewerkers van het NIFP de volgende voorlopige (en soms tegengestelde) conclusies getrokken:

- De rapportages bevatten minder informatie over het delict en de omstandigheden waaronder het gepleegd werd dan de Baro.
- De beschrijving van het contact met de jongere en de eerste indruk daarvan stonden wel in de BARO, maar ontbreken in het LIJ.
- In de LIJ rapportages wordt minder informatie verstrekt over de persoon van de verdachte.
- De afgenomen instrumenten leveren geschikte basisinformatie voor het onderzoek Pro Justitia. Ten opzichte van de Baro is deze informatie voor wat betreft het gebruik door het NIFP echter niet beter geworden.
- De rapportages en adviezen zijn uitgebreider dan in het verleden.
- Als gevolg van de toegenomen omvang is het voor de onderzoeker Pro Justitia meer lees- en zoekwerk om de gewenste informatie te vinden.
- Het LIJ is meer gestructureerd dan de Baro en somt alle onderdelen systematisch op
- Het meer systematiseren van informatie draagt het gevaar in zich dat ook veralgemeniseerd wordt. De aard van het werk van de rapporteurs van het NIFP houdt echter juist in dat ze individualiseren: “Waarom doet deze jongere in deze omstandigheden nu precies dit? Is er wel een verband?”

6.8 Gebruikersoordeel Openbaar Ministerie

Meerwaarde LIJ

Het Openbare Ministerie oordeelt wisselend over de meerwaarde van het LIJ. In Rotterdam zijn de geïnterviewde medewerkers van het OM niet onverdeeld positief gestemd. Zij waarschuwen niet de hoop te koesteren dat het instrumentarium tot een daling van de recidive leidt. Wel zal op termijn het LIJ behulpzaam kunnen worden bij het vaststellen van de juiste interventie. De meerwaarde van het instrument moet volgens dit parket nog vooral gezocht worden in haar bijdrage aan een efficiënte overdracht van informatie tussen de verschillende ketenpartners. Een probleem dat het succes van het LIJ ondermijnt zou volgens hen de impliciete aanname zijn, dat de civiele route (zorgsignalering binnen het strafdomenein gevolgd door doorverwijzing naar de jeugdzorg) in Rotterdam op orde is. In de praktijk is deze aanname onjuist en vindt de feitelijke doorverwijzing naar de zorg pas plaats ter zitting.

In Utrecht wordt positiever geoordeeld over het LIJ, waarbij opgemerkt moet worden dat tijdens de looptijd van de pilot in Utrecht geen pilotzaken onder de rechter zijn geweest. Slechts een beperkt aantal zaken was via een OTP-

Noot 44 De recente toevoeging van de screening van psychiatrische signalen in het LIJ door middel van de SDQ/SPsy zou een toegevoegde meerwaarde voor het NIFP kunnen worden.

zitting ('Oproep Ten Parkette') bij het parket beland. Zodoende had de bij het LIJ betrokken jeugdofficier nog geen ervaring opgedaan. De ervaring van de parketsecretaris was ruimer omdat zij naast het zelfstandig afhandelen van de OTP zitting ook zitting heeft in het JCO.

In Utrecht is men van mening dat dankzij het LIJ de kwaliteit van de rapportages verbeterd is en dat explicieter wordt gemaakt welke problemen spelen bij de jongeren. Bovendien zijn de rapportages minder beschrijvend en meer concluderend dan de Baro rapportages. Ook wordt geoordeeld dat het advies beter toegespitst lijkt te zijn op de specifieke problemen. Of echt sprake is van meerwaarde moet de tijd uitwijzen wordt echter ook hier geoordeeld.

Bruikbaarheid LIJ

Het Openbaar Ministerie is geen toepasser van het LIJ maar wel samen met de zittende magistratuur de belangrijkste gebruiker van de rapportages die het LIJ oplevert. Volgens de formele opzet van het instrumentarium zou het OM de rapportages voor twee doelen kunnen gebruiken. Het eerste is te komen tot een beslissing de jongere te bespreken in het Justitieel Casuïstiek Overleg of om de jongere in verzekering/in bewaring te stellen. Het tweede doel is het bepalen van de afdoeningseis.

Uit de interviews met de medewerkers van de parketten van beide pilotregio's blijkt dat het LIJ niet altijd voor deze doelen wordt aangewend. Zoals eerder beschreven hanteren politie en OM in Rotterdam de werkafpraak 'niemand weg zonder overleg'. Hierdoor wordt geen gebruik gemaakt van de uitkomsten van het LIJ bij de spoorbeslissing om de jongere al dan niet in verzekering te stellen dan wel heen te zenden. Ook bij het justitieel casusoverleg wordt in Rotterdam doorgaans geen gebruik gemaakt van de uitkomsten van het LIJ. In Utrecht maakt men indien mogelijk wel gebruik van de uitkomst van 2A, zoals in vroeghulp is uitgevoerd.

De rapportages met adviezen uit het LIJ zijn volgens de geïnterviewden van het OM Rotterdam goed leesbaar en doorgaans op tijd beschikbaar. De onderbouwing van het advies is echter niet altijd goed beargumenteerd, wat kan leiden tot discussie op de zitting. De kwaliteit van de adviezen is nog altijd afhankelijk van de rapporteur. Bovendien gebeurt het dat bij de zitting via twee verschillende rapportages over dezelfde jongeren gerapporteerd wordt en dat de adviezen soms niet overeenstemmen.

Dit probleem is echter niet nieuw en speelt in gelijke mate bij de BARO-rapportages, zo wordt verteld tijdens de interviews.

Het OM in Rotterdam geeft aan dat het LIJ vooralsnog niet zorgt voor meer diversiteit in adviezen van de Raad. De laatste tijd worden vooral werkstraffen geadviseerd en nauwelijks leerstraffen of trainingen. De Raad bevestigt deze ontwikkeling. De respondenten geven aan dat het LIJ hierin een rol speelt omdat hierin voor trainingen en interventies expliciet de motivatie van de jongere moet worden aangegeven. Indien deze er niet is, kan volgens LIJ dergelijk advies niet gegeven worden. Daarnaast spelen ook scholing en opleiding van raadsmedewerkers een rol.

Uit de LIJ-monitor blijkt overigens dat het OM regelmatig het strafadvies van de Raad/jeugdreclassering volgt. Hoewel tijdens het veldwerk slechts voor een klein aantal zaken (12 in OTP (Oproep Ten Parkette)/TOM (Taakstraf Openbaar Ministerie) zittingen) kon worden vastgesteld in hoeverre de ad-

viezen van de Raad werden opgevolgd, bleek een behoorlijke mate van opvolging van de adviezen (8 van 12 adviezen).

Daarnaast is van 14 voorgeleidingen bekend of het OM het advies van de Raad opvolgde. Het advies tot schorsen werd vaker niet dan wel opgevolgd door het OM (in 2 van de 7 adviezen kwam het daadwerkelijk tot schorsing). Het advies om niet te schorsen werd meestal opgevolgd, in 5 van de 7 adviezen kwam het tot niet schorsen.

6.9 Gebruikersoordeel Rechters

Uit de LIJ-monitor blijkt dat het aantal zaken dat onder de rechter is gebracht tijdens de looptijd van de pilot beperkt was.

Meerwaarde LIJ

De concrete meerwaarde zal volgens de rechters moeten blijken uit de deugdelijkheid van het advies en het dalen van de recidive. Dit is volgens de geïnterviewde rechters pas na een aantal jaren vast te stellen.

Bruikbaarheid LIJ

De rechters oordelen dat de uitkomsten van het LIJ goed bruikbaar zijn voor de door hen te nemen beslissingen. Ook wordt verondersteld dat de adviezen beter dan in het verleden onderbouwd zijn met wetenschappelijke relevante gegevens. Net als in het verleden ziet de rechterlijke macht zich overigens niet gedwongen het strafadvies op te volgen. Daar waar de rechters in Rotterdam echter vertellen dat afwijking niet veel voorkomt wordt van de zijde van het Utrechtse gerecht gemeld dat adviezen met enige regelmaat niet worden gevolgd als het strafadvies niet in overeenstemming is met de ernst en aard van het feit.

Bij het vaststellen van de afdoening worden recidiverisico en geweldsrisico het meest meegenomen. Bij het beoordelen van de rapporten wordt er doorgaans door de rechter vanuit gegaan dat de keuze voor de interventie is afgestemd op de relatie tussen de voorgestelde interventie en responsiviteit van de verdachte.

Tussen Rotterdam en Utrecht is wel een aantal verschillen in hun oordeel. Daar waar in Rotterdam wordt geconcludeerd dat de rapportages ten opzichte van de Baro rapportages wat meer gestructureerd en overzichtelijker zijn is van de zijde van het Utrechtse gerecht opgemerkt dat de rapportages te uitvoerig zijn en er geen behoefte is aan een opsomming van positieve en negatieve factoren. Dit afwijkende oordeel wordt vermoedelijk verklaard door het feit dat in Utrecht voorheen door de rechtbank alleen notie werd genomen van de conclusies van de Baro terwijl in Rotterdam de volledige rapportage werd geraadpleegd.

Ter zitting bij de kinderrechter werden 2 van de 4 adviezen waarvan bekend is welke opvolging ze kregen, opgevolgd.

6.10 Gebruikersoordeel justitiële jeugdinrichting

Meerwaarde

De justitiële jeugdinrichtingen zijn ontvangers van informatie uit het LIJ maar hanteren niet zelf het instrument. Wel leveren ze indien reeds beschikbaar aanvullende informatie aan de uitvoerders van instrument 2B, in de vorm van de instrumenten SDQ, MAYSI-2 en/of SAVRY. Volgens opgave van de justitiële jeugdinrichtingen is het instrument 2B goed te gebruiken voor het Perspectiefplan omdat het daarin goed in te passen valt en er duidelijke samenhang mee heeft. De domeinen die uitgebreid beschreven worden, geven een goed beeld waar de aandacht aan moet worden besteed in de justitiële jeugdinrichting (in termen van werkpunten / leerdoelen).

Kanttekening hierbij is dat in het eerste Perspectiefplan het dynamisch risicoprofiel uit het LIJ wordt weergegeven, maar bij het tweede Perspectiefplan de SAVRY moet worden afgenomen als risicotaxatie en daarin geen dynamisch risicoprofiel is opgenomen. Het is nog onduidelijk hoe de risicotaxatie van de SAVRY en het LIJ zich tot elkaar verhouden en welke verschillen er zijn.

Ook in de rapportages Pro Justitia wordt gebruik gemaakt van de SAVRY, dus hoe die zich gaan verhouden tot het LIJ is ook onduidelijk.

6.11 Samenvatting

Uit het onderzoek blijkt dat de ervaring per ketenpartner verschilt en soms ook per ketenpartner per pilotregio. In algemene zin blijkt echter dat de politie het LIJ niet ervaart als een ondersteuning van haar primaire proces maar wel de meerwaarde voor de ketensamenwerking onderkent. De Raad oordeelt overwegend positief over het LIJ terwijl de jeugdreclassering wisselend oordeelt. Bureau Halt oordeelt gemiddeld genomen positief over het Halt-signaleringsinstrument. De justitiële jeugdinrichtingen en het NIFP hebben geen uitgesproken oordeel over het LIJ omdat zij slechts zijdelings betrokken zijn bij het instrumentarium.

Het oordeel van het OM verschilt per pilotregio waarbij het oordeel in Rotterdam beduidend minder positief is dan in Utrecht. Met name de overkoepelende doelstelling van het LIJ (terugdringen recidive) wordt door het OM in eerstgenoemde pilotregio te ambitieus bevonden.

Van de zijde van kinderrechters wordt geoordeeld dat de rapportages die het LIJ opleveren goed geschikt zijn om de afdoening op te baseren. Of het LIJ ook daadwerkelijk een verbetering is ten opzichte van de oude situatie moet volgens de geïnterviewde rechters blijken uit een meting van het effect van het LIJ op delictrecidive.

7 Hiaten en knelpunten

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden hiaten van het LIJ en knelpunten binnen de pilot beschreven die binnen de evaluatie werden geconstateerd. Zoals opgemerkt in de inleiding was het voornemen om na de afronding van de eerste pilot de beslissing te nemen tot landelijke uitrol. In maart 2010 is echter besloten de pilot te verlengen en verbreden omdat de fase waarin het LIJ toen verkeerde nog onvoldoende doorontwikkeld was om te besluiten over landelijke uitrol. Tijdens de tweede pilot heeft de beoogde doorontwikkeling plaatsgevonden. Van een definitief eindproduct is echter nog geenszins sprake. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de wijzigingen in de opzet van het LIJ die aangewezen lijken alvorens wordt overgegaan tot een landelijke uitrol. Met deze beschrijving wordt antwoord gegeven op de twee laatste onderzoeksvragen van de procesevaluatie:

- Is er sprake van hiaten in het landelijk instrumentarium? Zo ja, welke elementen ontbreken? (vraag 1.7)
- Welke wijzigingen (*organisatorisch en inhoudelijk*) lijken aangewezen alvorens het project landelijk in te voeren? (vraag 5.2)
- Leidt het gebruik van het landelijk instrumentarium tot andere (onverwachte veranderingen? Worden er bijvoorbeeld door het consciëntieuzer registreren meer jongeren naar Halt gestuurd dan voorheen? (vraag 7)

Een hiaat of knelpunt is echter geen absoluut gegeven. Het is tenslotte goed denkbaar dat een bepaald verschijnsel binnen het LIJ voor de ene ketenpartner bezwaarlijk is, terwijl de andere ketenpartner hetzelfde verschijnsel positief beoordeelt. Om die reden wordt in dit hoofdstuk een beoordelingskader gehanteerd waaraan de LIJ praktijk getoetst wordt. De uitgangspunten van dit kader zijn: rechtsgelijkheid, rechtszekerheid (in de zin van voorspelbaarheid, zorgvuldigheid en tijdigheid), en doelmatigheid (efficiëntie en effectiviteit).⁴⁵

De onderzoeksresultaten uit de voorgaande hoofdstukken zijn geanalyseerd met behulp van dit kader. In zoverre de LIJ praktijk strijdig bleek met de rechtsgelijkheid, de rechtszekerheid of de doelmatigheid wordt dat in dit hoofdstuk aangemerkt als een hiaat of knelpunt. Als gevolg van deze werkwijze worden echter niet alle afwijkingen van de programma-integriteit, zoals geconstateerd in de voorgaande hoofdstukken, hier beschreven. Het is tenslotte denkbaar dat bepaalde afwijkingen juist de doelmatigheid, rechtszekerheid of rechtsgelijkheid ten goede komen. Daar waar in de voorgaande hoofdstukken een dergelijke afwijking geconstateerd werd, is dat reeds daar in de tekst opgemerkt.

Noot 45 Dit kader is ontleend aan de uitgangspunten van het Landelijk Kader Forensische Diagnostiek Jeugd. Het Landelijk Kader is in 2000 in opdracht van Directoraat-generaal Preventie, Jeugd en Sancties van het Ministerie van Justitie in het leven geroepen om binnen de forensische diagnostiek uniformiteit te waarborgen, de inhoudelijke kwaliteit van de rapportage te verhogen, de doorlooptijden te verkorten en de doelmatigheid van de aanvraag van de rapportages te vergroten. Vanwege deze meervoudige doelstelling zijn haar uitgangspunten zeer geschikt voor een beoordeling van de praktijk van het LIJ.

In dit hoofdstuk worden overigens ook knelpunten beschreven die nog niet in de voorgaande hoofdstukken werden geïntroduceerd. Het betreft hier knelpunten die niet direct voortvloeien uit onvolledige programma-integriteit of te herleiden zijn tot een negatief gebruikersoordeel, maar die wel als knelpunt door de geïnterviewden werden aangemerkt of het resultaat zijn van het oordeel van de onderzoekers.

7.2 Generieke hiaten

In deze paragraaf wordt een aantal hiaten beschreven dat op het gehele LIJ van toepassing is. In de volgende paragraaf (7.3) worden per ketenpartner de specifieke knelpunten verwoord.

7.2.1 Implementatieproces van de pilot

Een grote complicerende factor van het LIJ is de organisatorische complexiteit van het project. Bij het LIJ zijn negen ketenpartners betrokken, die onder verschillende departementen vallen en op verschillende manieren worden aangestuurd. De interdepartementale spreiding van verantwoordelijkheden maakt afstemming op het hoogste niveau noodzakelijk. Niet alle partijen zijn echter verticaal georganiseerd waardoor de situatie zich voordoet dat op landelijk niveau tussen een deel van de partijen afspraken kunnen worden gemaakt maar dat op regionaal niveau de nadere uitwerking moet worden gegeven. Deze regionale spelers kunnen, als gevolg van het feit dat zij niet in hiërarchische lijn staan met de organisatie die hen vertegenwoordigt in de projectgroep, zich minder gebonden voelen aan de landelijke afspraken. Bovendien hebben de regio's verschillende manieren waarop het jeugdstrafrecht domein is ingericht. Zo kunnen op regionaal niveau allerlei afwijkende ketenafspraken zijn gemaakt. Daarbij gaat het met name om de samenwerking binnen het Veiligheidshuis waarbij in sommige gevallen de gemeente een dominante speler is. Door de projectgroep is er echter bewust voor gekozen de gemeenten niet te laten aansluiten bij het LIJ. De reden hiervoor was dat de gemeente formeel geen partner is in de strafrechtketen.

Voor de implementatie van het LIJ, is door de projectleiding gekozen voor een aanpak die wordt aangeduid als 'leerstrategie'. Een leerstrategie is een veranderstrategie die past bij een situatie van een hoge omgevingscomplexiteit en een hoge inhoudelijke complexiteit. Als een situatie dermate complex is dat volledige uitwerking op de tekentafel niet mogelijk is, moet de verandering stapsgewijs plaatsvinden in nauwe samenwerking met de uitvoering op basis van voortschrijdend inzicht. Eén van de doelen van de pilot was dan ook doorontwikkeling van het instrumentarium en de werkprocessen in de praktijk.

De specifieke aanpak, 'leerstrategie', lijkt onvoldoende doorgedrongen tot alle lagen van de ketenpartners en met name bij de personen die in de praktijk moeten werken met het LIJ. Verschillende bij het LIJ betrokken ketenpartners verkeerden bij aanvang namelijk in de veronderstelling dat de werkafspraken, procedures en instrumentaria bij de start uitontwikkeld waren, terwijl juist de ervaring in de praktijk nodig was om het LIJ door te ontwikkelen. Dit heeft tot verwarring geleid en het draagvlak van het LIJ negatief beïnvloed.

De projectleiding heeft verschillende stappen ondernomen om de ketenpartners bij deze ontwikkelingen te betrekken. Zo is vanaf het begin een projectgroep ingesteld met vertegenwoordigers van alle relevante veldpartijen. Vervolgens is voorafgaand aan de start van de pilot een testgroep samengesteld met professionals van de betrokken organisaties (waaronder raadsonderzoekers). Tijdens de pilots is in ieder pilotgebied periodiek een werkgroep bijeengekomen met alle betrokken partners. Ondanks deze stappen, bestaat bij verschillende binnen de evaluatie bevroegde ketenpartners nog het gevoel dat 'de praktijk' eerder bij het ontwikkelproces betrokken hadden moeten worden. Hierdoor had volgens hen een aantal hiaten in de initiële opzet voorkomen kunnen worden. Zo had bijvoorbeeld rekening gehouden kunnen worden met het feit dat in Rotterdam de werkafpraak 'niemand weg zonder overleg' geldt, of had men vooraf kunnen voorzien dat de Raad in Rotterdam niet op tijd het kerndeel preselectie zou kunnen verkrijgen, doordat de politie een aantal dagen doet over het definitief maken van het LOF. Blijkbaar bestaat het gevoel bij hen dat ze te weinig invloed hebben kunnen uitoefenen op de ontwikkeling van het instrument en de werkprocessen.

Een aparte complicerende factor voor de implementatie van de pilots vormde de introductie van het nieuwe bedrijfsprocessysteem bij de politie. Met deze introductie was rekening gehouden door regio's te kiezen waar de invoer van BVH pas na de pilot zou plaatsvinden. Als gevolg van het feit dat de start van het LIJ vertraging had opgelopen ging de politieorganisatie in de pilotregio's ten tijde van de start van de pilot alsnog over op het nieuwe systeem. De invoering van BVH heeft organisatorische en technische consequenties gehad, zeker in het begin, waardoor de tijdigheid van het kerndeel preselectie ernstig onder druk kwam te staan. Ook nu nog ondervindt de politie hinder van het feit dat haar digitaliseringproces nog in ontwikkeling is.

7.2.2 Overlap taakstelling ketenpartners

De evaluatie wijst uit dat de doelstellingen van het LIJ soms botsen met de praktijk. Dit spanningsveld wordt veroorzaakt door het feit dat bij de ontwikkeling van het LIJ feitelijk gekozen is de werkprocessen en taakverdelingen tussen de bestaande ketenpartners grotendeels ongewijzigd te laten. Tussen de taakstellingen en verantwoordelijkheden van de ketenpartners bestaat echter een zekere mate van overlap die weliswaar historisch te verklaren is maar niet altijd even doelmatig is. Omdat het LIJ de taakstellingen van de ketenpartners ongemoeid laat ontstaat soms de weinig verkwikkende situatie dat een instrument uit het LIJ in twee verschillende werkprocessen moet worden ingepast die beide andere eisen aan de vorm en inhoud van het instrumentarium stellen. Zo is de overeenstemming van het selectie-instrumentarium met de nieuwe Raadsmethodiek voor de Raad vanzelfsprekend een duidelijke verbetering, maar vormt deze aanpassing voor de jeugdreclassering juist onnodige ballast.

Als oplossing voor dit probleem kan gekozen worden om voor de jeugdreclassering een eigen toegesneden instrument te ontwikkelen. Hier kleeft echter weer het nadeel aan dat de uniformiteit in het strafproces aangetast raakt aangezien binnen de huidige taakstelling zowel Raad als jeugdreclassering over dezelfde strafzaken over hetzelfde spoorbesluit in het strafproces de rechterlijke macht kunnen adviseren.

Dit algemene knelpunt kan uitsluitend worden opgelost als niet het LIJ wordt aangepast aan de soms ondoelmatige werkprocessen van de ketenpartners maar dat de werkprocessen worden aangepast aan de doelstellingen van het LIJ.

Een dergelijke gang van zaken is echter alleen denkbaar wanneer commitment wordt verkregen op het allerhoogste bestuursniveau zodat de participerende organisaties, voor zover ze hiërarchisch aan te sturen zijn, gedwongen kunnen worden tot herijking van hun historisch gegroeide rol. Zo lang dat commitment ontbreekt moet de overlap tussen taakstellingen en verantwoordelijkheden als een gegeven worden beschouwd dat het behalen van de doelstellingen van het LIJ blijvend zal belemmeren.

7.2.3 Validiteit en betrouwbaarheid

De onzekerheid over de betrouwbaarheid en validiteit van het LIJ vormen een belangrijk knelpunt van het LIJ. De risicotaxatie van de drie screeningsinstrumenten en daarin gehanteerde dynamisch risicoprofiel's zijn nog niet wetenschappelijk gevalideerd. Hierdoor valt de mogelijkheid niet uit te sluiten dat uitkomsten ongeldig zijn. Verschillende toepassers van het instrument brachten tijdens de evaluatie naar voren dat zij bij sommige uitkomsten van de screenings het onwaarschijnlijk achten dat de uitkomsten juist waren, dan wel dat zij betwijfelden of bij de berekening alle relevante kernmerken van de jongere in ogenschouw werden genomen. Als voorbeeld werden tijdens de evaluatie de categorieën etniciteit Roma en etniciteit Antilliaans genoemd. Volgens de geïnterviewden is het onbegrijpelijk dat jongeren met de Surinaamse etniciteit wel en jongeren van voornoemde komaf niet als een hoog risicogroep werden beschouwd. Het feit dat deze variabelen door de onderzoekers in de ontwikkelgroep uitgebreid getoetst zijn, doet aan dit gevoel weinig af. Gevolg van deze twijfel aan de validiteit is dat toepassers van het LIJ de uitkomsten soms manipuleerden, hetgeen zeer onwenselijk is in het kader van betrouwbaarheid.

Tegelijkertijd leeft bij geïnterviewde vertegenwoordigers van de ketenpartners het besef dat validering pas kan plaatsvinden nadat voldoende caseload is opgebouwd.

Voorts is de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van het LIJ nog niet vastgesteld. Hierdoor bestaat het risico dat twee verschillende toepassers van het instrumentarium bij dezelfde jongere tot verschillende resultaten komen. Het feit dat bij zowel de Raad, de jeugdreclassering als bij Bureau Halt tijdens de evaluatie de behoefte bestond aan aanvullende instructies voor het invullen van het LIJ, doet vermoeden dat de kans bestaat dat het LIJ inderdaad niet altijd uniform wordt toegepast. Dit ondermijnt de betrouwbaarheid van het instrument en de waarde van haar uitkomsten.

Ongeacht het antwoord op de vraag of de validiteit en interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van het instrumentarium op orde is, ondermijnt het gebrek aan sluitend wetenschappelijk bewijs hiervoor het draagvlak voor het LIJ onder de gebruikers.

Advies   **Geen**

De onderzoekers hebben begrepen dat thans een studie⁴⁶ naar de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid⁴⁷ wordt verricht en dat voor de doorontwikkeling van het dynamisch risicoprofiel een onderzoek naar de indrukvaliditeit/face validity⁴⁸ plaatsvindt. Ook hebben wij begrepen dat in een nieuwe versie van het kerndeel preselectie, de variabele etniciteit geheel zal verdwijnen. Met deze ontwikkelingen wordt tegemoet gekomen aan bovengenoemde knelpunten.

Daarbij willen we echter wel de kanttekening plaatsen dat het schrappen van de variabele etniciteit naar ons oordeel geen positieve ontwikkeling is. De reden hiervoor lijkt namelijk niet van inhoudelijke maar van politieke aard (draagvlak behouden bij justitie en politie).

7.2.4 Ongelijke weging risicofactoren

Het strafadvies dat door de selectie-instrumenten wordt voorgesteld, is mede afhankelijk van het dynamisch risicoprofiel. De risicotaxatie wordt, zoals beschreven in hoofdstuk 3, naast het strafrechtelijke verleden ook bepaald door allerlei niet-strafrechtelijke factoren zoals familieomstandigheden en etniciteit. Zo kan het gebeuren dat bij twee jongeren die voor hetzelfde strafbare feit zijn aangehouden en die een overeenkomstig strafrechtelijk verleden hebben, verschillend vervolgonderzoek voorgesteld wordt en/of een verschillende afdoeningsadvies gegeven wordt.

De strafcomponent van een leerstraf is wezenlijk anders dan die van een werkstraf of vrijheidstraf. Hierdoor ontstaat de situatie dat het LIJ in ogenschijnlijk gelijke strafzaken ongelijke strafsoorten adviseert, waardoor rechtsongelijkheid zou ontstaan. Deze situatie is naar het oordeel van het parket Rotterdam en de politie in beide regio's onwenselijk.

Advies *Geen aanpassing*

De jeugdrechter hanteert bij het bepalen van de straf of maatregel naast maatschappelijke genoegdoening ook pedagogische motieven. Ook het OM tracht in zijn vervolgingsbeleid een persoongerichte aanpak voor verdachten te realiseren. Het is om die redenen verdedigbaar dat in zaken die qua strafrechtelijke titel en strafrechtelijke voorgeschiedenis van de jeugdige gelijk zijn, toch verschillend gevonnist wordt. Om die reden wordt door ons niet gepleit om het LIJ zodanig aan te passen dat zaken als familieomstandigheden of etniciteit geen rol meer kunnen spelen. Deze aanpassing is ook niet nodig, gelet op het feit dat de officier van justitie bevoegd is af te wijken van het advies van het LIJ, daarbij zich zo nodig beroepend op 'Richtlijn voor strafvordering jeugd (2010R012)'.

Noot 46 Onderzoeksbureau Regioplan voert dit onderzoek in opdracht van het WODC uit.

Noot 47 De 'interbeoordelaarsbetrouwbaarheid' is de mate van overeenstemming tussen verschillende beoordelaars. Meerdere beoordelaars gebruiken hetzelfde instrument om dezelfde situatie te beoordelen. Als dat dezelfde uitkomsten oplevert, kan aangenomen worden dat het instrument ervoor zorgt dat persoonlijke kenmerken geen invloed hebben op het gebruik van het instrument - dan is de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid hoog.

Noot 48 De 'indrukvaliditeit' of face validity kijkt naar de mate waarin onderzoekers/professionals de indruk hebben dat een meting/score valide is. Deze validiteit vertrouwt op het vermogen van mensen om intuïtief aan te voelen of een test wel of niet meet wat hij moet meten.

7.2.5 LIJ systeem niet toegankelijk voor alle ketenpartners

Het LIJ systeem is niet toegankelijk voor politie en Bureau Halt. De politie heeft tijdens de evaluatie kenbaar gemaakt dit te betreuren omdat zij graag naderhand wil weten of het aanvullende onderzoek nog bijzonderheden over de jongeren heeft opgeleverd. Blijkt de jongere naderhand autistiform gedrag te vertonen of licht verstandelijk gehandicapt, dan kan bij recidive de politie hierop anticiperen. Bureau Halt ondervindt ook hinder van het feit dat zij geen toegang heeft tot het LIJ systeem, dan wel niet beschikt over een eigen LIJ systeem. Momenteel wordt de risicotaxatie op papier berekend, kan de Halt-medewerker niet beschikken over het LIJ rapportage format en is het Halt signaleringsinstrument niet beschikbaar voor hun opvolgende partners (hetgeen vooral bij recidive door betreffende jongere nuttig kan zijn). Dit komt de doelmatigheid niet ten goede.

Advies *Digitaliseer Halt-signaleringsinstrument*

Halt is krachtens de 'Wet op Justitiële en strafvorderlijke gegevens' en het 'Besluit justitiële gegevens' in tegenstelling tot de andere ketenpartners niet bevoegd tot inzage in het persoonsdossier van een (verdachte) jongere.⁴⁹ Om die reden lijkt het juridisch niet mogelijk Halt *inzage* te verschaffen in het LIJ-systeem. Wel is het mogelijk en wenselijk dat Halt toegang krijgt tot het invoergeedeelte van het LIJ systeem zodat zij digitaal het Halt-signalerings-systeem kan invullen. Daardoor wordt niet alleen de berekening van het risico voor haar vereenvoudigd, maar komt de door haar verzamelde informatie digitaal beschikbaar voor de overige ketenpartners.

7.2.5 Ketenpartners missen vertrouwen in elkaars informatie

Eén van de doelstellingen van het LIJ is het voorkomen van dubbellingen in de verzameling van informatie en voortbouwen op informatie van voorgaande ketenpartners. Op dit punt knelt het nog: ketenpartners hebben niet altijd voldoende vertrouwen in de betrouwbaarheid van de informatie die voorgaande partner heeft verzameld door middel van het LIJ. Waar dit voorheen minder duidelijk werd omdat alle partners hun eigen werkwijze hadden, blijkt dit nu duidelijker als men opnieuw het LIJ gaat afnemen. Dit knelpunt speelt vooral tussen de Raad en Bureau Jeugdzorg. Ook bij het NIFP blijkt dat men weinig gebruik zal gaan maken van LIJ-informatie, omdat ze hun eigen informatieverzameling doen.

Advies *Zorg voor een doelmatige afbakening van taakstellingen*

Het probleem van weinig vertrouwen speelt vooral daar waar de jeugdreclassering gebruik moet maken van informatie die door de Raad is verzameld voor een cliënt die zij al in begeleiding hebben. De informatiepositie van de jeugdreclassering is in die gevallen logischerwijs beter dan die van de Raad, waardoor bij afwijkingen ten opzichte van het eigen beeld direct twijfels rijzen. Bij de afbakening van de taakstelling tussen Raad en jeugdreclassering moet deze situatie expliciet aan de orde worden gesteld en onderzocht worden of de adviestaak van de Raad in een dergelijke zaak niet kan worden beperkt tot bijvoorbeeld een beknopte toetsing.

Noot 49 Wel heeft Bureau Halt krachtens de Wet politieregisters toegang tot (delen) van de politieregistraties waaronder het kerndeel preselectie.

7.2.6 LIJ biedt nog geen betrouwbare screening van IVS-zaken

De screening van jongeren in verzekering levert in een aantal opzichten problemen op: de tijd die raadsonderzoekers hebben is beperkt en de omstandigheden waaronder de screening moet plaatsvinden is niet ideaal (op politiebureau, tussen verhoren in, ouders kunnen weinig betrokken worden). Het LIJ levert geen oplossing voor deze problemen in de huidige procesgang. Een bijkomend probleem is dat het LIJ in Rotterdam bij IVS zaken aan betrouwbaarheid inboet omdat de uitkomst van het kerndeel preselectie tijdens het raadsonderzoek soms nog niet beschikbaar is. Deze score bepaalt een belangrijk deel van de score op 2A. Hierdoor wordt juist bij deze groep jongeren met het hoogste risicoprofiel een nog weinig betrouwbare screening verricht. (In Utrecht speelt dit probleem niet.)

Advies *Zet huidige ontwikkeling voort*

De onderzoekers hebben begrepen dat thans wordt onderzocht of een versie van 2A met bijbehorend kort rapportageformat speciaal afgestemd op de informatiebehoefte tijdens de voorgeleiding haalbaar is. Wij bevelen aan deze ontwikkeling door te zetten.

7.2.7 Aansluiting bij civielrechtelijke circuit ontbreekt

Op dit moment valt het civielrechtelijke zorgcircuit nog buiten de werkingssfeer van het LIJ. Dit is volgens sommige betrokkenen onwenselijk, omdat een aanzienlijk deel van de jongeren die met politie en justitie in aanraking komen een civielrechtelijke traject ingaan. Enerzijds wordt er op dit moment (nog) geen LIJ afgenomen in civiele zaken en ontbreekt een adequate inschatting van het recidiverisico. Recidiverisico kan bij deze jongeren echter wel van groot belang zijn, omdat veel van de jongeren in het civielrechtelijke circuit dezelfde zijn als in het strafrechtelijke circuit en dus risico op crimineel gedrag hebben; anderzijds speelt dat bij jongeren die in het civiele circuit terug komen soms wel in een eerdere fase een kerndeel preselectie of selectie-instrument afgenomen en dat deze informatie dan verloren gaat in het vervolgetraject. Een ander punt dat speelt bij civielrechtelijke zaken is dat het idee bestaat (vooral in Rotterdam) dat strafrechtelijke maatregelen soms oneigenlijk worden ingezet in zaken waarbij vooral zorgen zijn en weinig recidiverisico. Een betere aansluiting tussen civiel- en strafrechtelijke zaken is hierin wenselijk.

Advies *Geen*

Hoewel dit knelpunt verstrekkinge gevolgen heeft voor de positie van de jongere houdt het geen verband met het LIJ. De oplossing van het probleem valt daarom niet binnen het kader van het LIJ te realiseren.

7.2.8 Lijst met gedragsinterventies is niet realistisch

In het selectie-instrument 2B wordt, indien van toepassing, een overzicht getoond van gedragsinterventies waarvoor de betreffende jongere, gelet op zijn specifieke omstandigheden, in aanmerking komt. Hoewel dit overzicht door de geïnterviewden gewaardeerd wordt, blijkt de geadviseerde interventie in de meerderheid van de gevallen in de praktijk niet beschikbaar voor de jongere. Redenen hiervoor is dat niet alle interventies in alle regio's beschikbaar zijn, of dat er soms wachtlijsten bestaan voor interventies. Dit leidt

ertoe dat de opsteller van het adviesrapport alsnog een alternatief moet voorstellen of dat de rechterlijke macht een interventie geadviseerd krijgt die niet kan worden gegeven.

Advies *Geen*

Hoewel het advies voor de gedragsinterventie nog sterk het karakter draagt van 'droog oefenen' verschaft het wel degelijk ook in die situatie inzicht in de richting waarop de opsteller van het adviesrapport kan denken.

7.2.9 Rechterlijke macht onvoldoende betrokken bij rapportageformat

Het format voor de LIJ rapportages is tijdens de looptijd van de pilot meerdere keren aangepast. Deze aanpassingen zijn vaak naar tevredenheid van de partijen die het LIJ toepassen maar niet altijd naar tevredenheid van degenen voor wie die rapportages die het LIJ opleveren bedoeld zijn. Opvallend is namelijk dat sommige rechters die thans ervaring opdoen met het LIJ te kennen geven dat zij de rapportages weinig toegankelijk en erg lang vinden. Hierdoor ontstaat de onwenselijke situatie dat de kwaliteitscriteria voor het rapportage format niet ontleend worden aan de wensen van de eindgebruiker maar aan de wensen van degenen die in opdracht van de eindgebruiker de rapportages opstellen.

Advies *Betrek rechterlijke macht bij het definiëren van het definitieve rapportage format*

7.2.10 Onvoldoende eigen belang bij ketenpartners ondermijnt draagvlak

Uit de evaluatie blijkt dat niet alle ketenpartners direct baat hebben bij het LIJ. Hoewel alle partijen de meerwaarde voor de strafrechtketen als geheel onderkennen, draagt het gebrek aan eigenbelang toch een potentieel risico in zich. Binnen de huidige bekostigingssystematiek van de ketenpartners in de jeugdstrafrechtketen bestaat namelijk een prikkel om het eigen werk zo efficiënt mogelijk te doen. Het LIJ beoogt weliswaar de doelmatigheid van het strafproces te vergroten maar richt zich daarbij op de keten als geheel. Dat betekent in de praktijk dat het totale proces van afhandeling, screening en advisering van een jongere doelmatiger en effectiever kan zijn maar dat individuele ketenpartners daardoor zwaarder worden belast dan in het verleden. Hiervan lijkt in ieder geval voor wat de politie en de jeugdreclassering sprake: het LIJ levert geen nieuwe informatie op die direct bruikbaar is voor het eigen werkproces maar doet wel een beroep op de organisatiecapaciteit.

Advies *Maak deelname aan LIJ niet vrijblijvend*

Het is van groot belang dat bij landelijke uitrol het gebruik van het LIJ in de prikkelstructuur van de ketenpartners een plek krijgt die er voor zorgt dat het niet consequent toepassen van het instrumentarium negatieve gevolgen heeft. Net als thans geen jeugdstrafzaak naar het OM kan worden ingezonden als geen PVM is opgemaakt zou bij de politie eigenlijk geen PVM definitief opgemaakt moeten kunnen worden als niet het kerndeel preselectie is ingevuld. Voor de Raad en de jeugdreclassering zou het LIJ de bestaande instrumenten moeten vervangen zodat niet, afhankelijk van de voorkeur van de onderzoeker wel of niet gebruik gemaakt wordt van de selectie-instrumenten.

Blijft deelname aan het LIJ vrijblijvend dan wordt het succes van het LIJ afhankelijk van de persoonlijke preferenties van de gebruikers. Een dergelijke situatie zal in de praktijk hoogstwaarschijnlijk leiden tot een verdere heterogenisering van de regionale werkprocessen en niet bijdragen aan het LIJ doel tot uniformering van het jeugdstrafrisproces.

7.3 Omissies en knelpunten werkproces Politie

In deze paragraaf worden de hiaten en knelpunten in het LIJ ten aanzien van het werkproces van de politie opgesomd.

7.3.1 Preselectie bij 'Bufferzaken'

Een probleem blijft bestaan rondom het invullen van preselectie in zogenaamde 'bufferzaken'. Dit zijn zaken waarbij na aanhouding van een jongere voor een bepaald feit, er nog andere, eerdere feiten aan het licht komen. In deze zaken is het kerndeel preselectie ingevuld over het feit waarvoor de jongere in eerste instantie werd aangehouden. Als naderhand andere feiten aan het licht komen kan het risico vanuit het eerder ingevulde kerndeel niet meer worden aangepast, terwijl inmiddels bekend is dat de jongere een recidivist is. De Raad verzoekt in deze zaken vaak om opnieuw invullen van de preselectie. Hoe de politie met deze zaken om moet gaan is nog niet duidelijk.

Advies *Pas werkinstructie aan*

De onderzoekers hebben begrepen dat in volgende versie van de handleiding de volgende procedure wordt opgenomen: "Bij risicotaxaties die plaatsvinden naar aanleiding van feiten die later aan het licht komen, worden alle tot dan toe bekende feiten meegewogen." In de praktijk betekent dat dat het mogelijk is dat een nieuw kerndeel preselectie wordt opgemaakt waarin het uitgangsdelict ouder is dan het delict waarvoor in eerste instantie een kerndeel preselectie wordt opgemaakt. Het meest recente delict zal in geval van een bufferzaak overigens mee worden geteld bij de risicotaxatie, ook al is de pleegdatum van dat feit later in de tijd dan het uitgangsdelict van het kerndeel preselectie.

7.3.2 In geen van de gebruikte systemen vindt consequente registratie plaats van Halt-afdoeningen

Om te achterhalen of een jongere eerder bij Halt is geweest, moeten tot drie systemen geraadpleegd worden. In geen enkel systeem vindt consequente registratie plaats, waardoor het kan voorkomen dat na raadpleging van deze drie systemen ten onrechte wordt geconcludeerd dat de jongere nog niet eerder aan een Halt-afdoening deelnam.

Advies *Onderzoek mogelijkheden gebruik AuraH*

Wij adviseren te onderzoeken of het mogelijk is de politie toegang te verschaffen tot AuraH. Het gaat daarbij niet om een volledige inzagebevoegdheid maar wel om de mogelijkheid vast te stellen of de betreffende jongere voor een Halt- of Stop-afdoening eerder bij Halt gemeld stond.

7.3.3 Artikel 141⁵⁰ Wetboek van Strafrecht wordt ten onrechte niet gezien als een geweldsdelict

Openlijke geweldpleging wordt binnen het kerndeel preselectie niet gescoord als een geweldsmisdrijf, ook niet wanneer het geweld zich richt tegen personen. Naar het oordeel van de politie en het parket is dat een hiaat, omdat de scheidslijn tussen mishandeling en openlijk geweld tegen personen vaak niet goed aan te geven is.

Advies *Splits artikel 141 uit*

De onderzoekers hebben begrepen dat bij de voorgenomen aanpassingen van het kerndeel preselectie de uitsplitsing gemaakt zal worden. Wij adviseren dan ook dit voornemen te realiseren.

7.4 Omissies in het werkproces Raad

In deze paragraaf worden de hiaten en knelpunten die de Raad ervaart beschreven. Voor een deel zijn deze punten echter ook relevant voor de andere ketenpartners.

7.4.2 Raadsadvies voegt soms niets toe aan advies jeugdreclassering

Uit de evaluatie blijkt dat in de praktijk zowel de Raad als de jeugdreclassering in eenzelfde zaak over eenzelfde jongere advies uitbrengen aan de rechtbank, ook al is dat formeel niet helemaal in overeenstemming met richtlijnen. Het advies van de jeugdreclassering is gebaseerd op het instrument 2B terwijl het advies van de Raad gebaseerd is op het instrument 2A. Omdat 2B in beginsel alle informatie van 2A bevat (en daarnaast voorziet in aanvullende informatie) is sprake van serieuze overlap. Deze situatie is, in zoverre de rechters/OvJ's kennis nemen van beide rapportages, weinig doelmatig. In zoverre ook sprake is van tegenstrijdige adviezen is zelfs sprake van een onwenselijke situatie.

Advies *Geen*

De taakstelling en verantwoordelijkheden van de Raad en de jeugdreclassering zijn in de loop van de tijd, voor wat betreft de advisering van de rechterlijke macht, deels gaan overlappen. Het LIJ maakt deze overlap zichtbaar. De onderzoekers hebben begrepen dat thans tussen de Raad en de jeugdreclassering op strategisch niveau nadere onderhandelingen plaatsvinden over de wederzijdse taakafbakening. Wij adviseren hierin uitdrukkelijk dit onderwerp te agenderen en te komen tot een oplossing waarin de rechterlijke macht niet dubbel geadviseerd wordt in bepaalde strafzaken.

7.4.3 Geen faciliteiten voor afname SDQ/SPsy

De zelfinvulvragenlijsten SDQ/SPsy vereisen in beginsel dat de Raad de jeugdige en diens ouders een aparte ruimte beschikbaar stelt voor het invullen. Deze ruimtes zijn echter niet aanwezig. Dat betekent dat de afname nu

Noot 50 Zij die openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste 4 jaren en zes maanden of geldboete van de vierde categorie.

vaak plaatsvindt in de wachtkamer of achter een geïmproviseerd kamerscherm in de spreekkamer. Deze situatie is niet geschikt voor de langere termijn.

Advies **Waarborg structureel voldoende privacy bij de afname van SDQ/SPsy**
De Raad dient bij verlenging van de pilot dan wel landelijke implementatie van het LIJ een structurele voorziening te treffen voor de afname van de zelfinvulvragenlijsten. Deze voorzieningen moeten garanderen dat de invuller kan beschikken over voldoende privacy. (Te overwegen valt de vragenlijsten van te voren te sturen naar beoogde respondent.)

7.4.4 De applicatie voor de rapportages selectiefase kent een aantal onvolkomenheden

Door verschillende medewerkers van de Raad is een aantal opmerkingen gemaakt over de gebruiksvriendelijkheid van de applicatie waarmee de rapportages in de selectiefase worden opgemaakt:

- 1 Als er geen interview met de jeugdige en diens ouders heeft plaatsgevonden, zijn niet alle scoringsitems in te vullen. In de huidige opzet van de applicatie kan echter pas een rapport worden opgemaakt als bij alle registratie-items iets is aangevinkt. Wanneer geen gesprek heeft plaatsgevonden moet zodoende overal 'onbekend' worden ingevuld. Dit is een weinig doelmatige gang van zaken. Kanttekening hierbij is dat de Raad in Utrecht aangaf in beginsel altijd te streven naar het verkrijgen van voldoende informatie om 2A in te vullen, als niet via de jeugdige en diens ouders, dan via informanten. Daarom speelt dit knelpunt in Utrecht slechts heel uitzonderlijk.
- 2 Het rapportageformat kent een strafadvies en een onderbouwing daarvan. Bij de onderbouwing zijn in de handleiding geen richtlijnen gegeven waarmee de raadsonderzoeker de onderzoeksbevindingen naar het strafadvies kan vertalen. Dit levert in de praktijk problemen op.
- 3 De tekst in de rapportage wordt via een speciaal invoerscherm in de applicatie geschreven. In het invoerscherm vindt echter geen spellingscontrole plaats. Daardoor moet de raadsonderzoeker steeds de tekst uitprinten en nalezen. Omdat de lay-out van het invoerscherm afwijkt van de lay-out van de geprinte tekst is het achteraf niet eenvoudig direct de te corrigeren passage terug te vinden op het invoerscherm. Beide knelpunten komen de doelmatigheid van het instrument niet ten goede.
- 4 In de grafiek van het dynamisch risicoprofiel blijven bepaalde vakjes vaak leeg.

Advies **Pas LIJ-applicatie aan zodat bovenstaande knelpunten verholpen worden.**

- 1 Creëer een mogelijkheid om met één handeling een rapport te maken voor zaken waarin geen interview met jongere en ouders heeft plaatsgevonden.
- 2 Verduidelijk in de handleiding hoe de bevindingen moeten worden omgeschreven naar een strafadvies.
- 3 Pas software aan en voeg een spellingscontrole toe.
- 4 Pas de software aan.

7.4.5 De LIJ applicatie is niet vanuit huis te benaderen

De LIJ applicatie is niet vanuit huis te benaderen. Voor de raadsonderzoekers die vroeghulp verlenen levert dat problemen op, omdat zij nu altijd tot maandagochtend moeten wachten voordat het rapport kan worden opgesteld. Als oplossing worden nu vaak de teksten al in Word opgesteld, maar de scores kunnen pas op maandag worden ingevuld. Dat is jammer omdat juist het invullen van de scores vooraf zou moeten gaan aan de rapportageteksten, omdat met het invullen van de scores het verhaal daarna vrij eenvoudig kan worden opgeschreven.

Advies *Geen*

Hoewel dit knelpunt door ons onderkend wordt, zijn we van mening dat het creëren van externe toegang tot het LIJ-systeem te ver voert om binnen het bestek van de pilot te realiseren. Bovendien levert privacy van de klanten een belangrijk probleem bij het gebruiken van dergelijke informatie op het internet.

7.4.6 De vragenlijsten van 2A en 2B zijn niet geschikt voor laag IQ

De vragenlijsten die moeten worden afgenomen om de selectie-instrumenten 2A en 2B in te kunnen vullen, zijn volgens de Raad ongeschikt om afgenomen te worden bij jeugdigen met een verstandelijke beperking. Ze zouden te lang en te moeilijk zijn.

Advies *De huidige ontwikkeling continueren*

De onderzoekers hebben begrepen dat de expertgroep LIJ/LVB een aantal aanbevelingen gedaan heeft hoe de voorbeeldvragen in de handleiding aangepast kunnen worden zodat ze ook geschikt zijn voor de LVB doelgroep. Daarnaast wordt thans onderzocht of een kort vragenlijstje in het instrumentarium op te nemen valt waarmee LVB-problematiek, die vaak nog niet gediagnosticeerd is, te signaleren.

Advies is om deze ontwikkelingen voort te zetten.

7.4.7 De raadsrapportages kunnen niet digitaal ondertekend worden

Voordat een rapport naar de rechterlijke macht verstuurd wordt, dient het eerst ondertekend te worden. Digitale ondertekening is echter niet mogelijk waardoor het rapport eerst geprint wordt, dan ondertekend wordt, waarna het getekende rapport wordt gescand en geüpload in JD-online. Deze gang van zaken is weinig doelmatig. Niet alleen kost het handmatig ondertekenen en opnieuw scannen tijd; ook is de omvang van het gescande bestand aanzienlijk groter dan het bestand dat is opgemaakt in het LIJ, waardoor meer digitale capaciteit van de systemen wordt vereist.

Advies *De huidige ontwikkelingen t.a.v. digitale ondertekening voortzetten*

De mogelijkheden voor het digitaal ondertekenen van forensische rapportages wordt reeds onderzocht. De uitkomsten van dat onderzoek zijn bepalend voor het LIJ.

7.4.8 Wisselende werkwijze bij tegenstrijdige antwoorden

Bij de Raad wordt niet altijd het meest negatieve antwoord gekozen, maar wordt soms ook het meest waarschijnlijke gekozen of het midden tussen de antwoorden. Hoewel nog geen interbeoordelaarsonderzoek is verricht, draagt deze wisselende werkwijze vermoedelijk niet bij aan de betrouwbaarheid van het instrument.

Advies *Hernieuwd onder aandacht brengen*

Wij bevelen aan dat de projectleiding de Raad informeert over deze gang van zaken en er opnieuw op aandringt dat de raadsonderzoekers consequente opvolging geven aan de LIJ-richtlijnen.

7.5 Omissies en knelpunten in het werkproces van de jeugdreclassering

7.5.1 Raad communiceert niet goed over pilotzaken

Niet zo zeer een hiaat van het LIJ als wel een knelpunt binnen de pilot is de wijze waarop de Raad de jeugdreclassering verwittigt over pilotzaken. De jeugdreclassering stelt niet zelfstandig vast of een jongere behoort tot de doelgroep van de pilot maar wordt daarover geïnformeerd door de Raad. Uit de evaluatie blijkt dat de Raad dit niet consequent doet. Zo kan het gebeuren dat Bureau Jeugdzorg de jongere ten onrechte inschrijft als een reguliere begeleidingszaak in plaats van pilot zaak. (Overigens blijkt vervolgens, wanneer het rapport van de Raad wordt overgedragen aan de jeugdreclassering, dat sprake is van een pilotzaak).

Advies *Benadruk bij de Raad de noodzaak van het zorgvuldig aanmelden van pilotzaken*

7.5.2 Tijdigheid beschikbaarheid instrument 2B van Raad

Het tijdig beschikbaar zijn van de instrumenten die de Raad invult, heeft voor de jeugdreclassering een meerwaarde bij het opstellen van een Plan van Aanpak. In de gevallen waarin de jeugdreclassering een begeleiding opstart, moeten ze binnen 6 weken een PvA maken. De Raad blijkt er vaak niet in te slagen om binnen die termijn 2B op te maken. Hierdoor kan de jeugdreclassering 2B niet kan actualiseren en gebruiken ten behoeve van het Plan van Aanpak.

Advies *Voortzetten besprekingen over taakstelling*

De onderzoekers hebben begrepen dat de taak van de jeugdreclassering binnen het LIJ momenteel herzien wordt. Dit knelpunt kan bij de besprekingen rond de herziening worden ingebracht (voor zo ver dat nog niet gebeurd is) en worden opgelost.

7.6 Omissies en knelpunten in het werkproces van de justitiële jeugdinrichting

Bij de justitiële jeugdinrichtingen zijn geen noemenswaardige knelpunten geconstateerd.

7.7 Omissies en knelpunten in het werkproces van Halt

7.7.1 Halt-signaleringsinstrument niet gedigitaliseerd

Het Halt-signaleringsinstrument kent geen digitale uitwerking en is uitsluitend op papier beschikbaar. Dit is bij het invullen van het instrument een knelpunt, het komt de betrouwbaarheid niet ten goede. Ook bij het opslaan van het instrument voor later gebruik levert dit problemen op. Het papieren dossier moet gelicht worden indien een instrument na het invullen nodig is. Ook voor het delen van de informatie met andere ketenpartners (Bureau Jeugdzorg, politie) kan geen gebruik worden gemaakt van een digitaal systeem.

Advies *Digitaliseer het Halt-signaleringsinstrument*

Voor het interne gebruik van het instrument zou een digitale versie van het instrument behulpzaam zijn het op betrouwbare wijze in te vullen. Het delen van de informatie van ketenpartners zou ook vergemakkelijkt worden indien het instrument digitaal opgeslagen is en kan worden ingezien door ketenpartners. Dit laatste vergt echter dat het systeem ook voor andere partijen dan Halt toegankelijk wordt.

7.7.2 Recidivescore differentieert weinig

De ervaring met de recidivescore van het Halt-signaleringsinstrument is tot nu toe altijd laag geweest. Hierdoor vinden de Halt-medewerkers de score niet betrouwbaar en hechten ze weinig waarde aan de score.

Advies *Geen*

De onderzoekers hebben begrepen dat thans de discussie binnen de stuurgroep is of de recidivescore überhaupt relevant is voor het werk van Halt. Mogelijke uitkomst van de discussie is dat het instrument primair gefocust wordt op de andere uitkomst: zorgsignalen. Als de recidivescore gehandhaafd blijft, zal de validiteit ervan moeten worden onderzocht en bepaald moeten worden welk doel deze score gaat dienen.

7.7.3 Wisselende werkwijze bij tegenstrijdige antwoorden

In Utrecht wordt niet altijd het meest negatieve antwoord gekozen, maar wordt het meest waarschijnlijke gekozen of het midden tussen de antwoorden. Hoewel nog geen interbeoordelaarsonderzoek is verricht draagt deze situatie vermoedelijk niet bij aan de betrouwbaarheid van het instrument.

Advies *Hernieuwd onder aandacht brengen*

Wij bevelen aan dat de projectleiding Halt-Nederland informeert over deze gang van zaken, zodat Halt-Nederland binnen haar organisatie opnieuw de voorgeschreven werkwijze onder de aandacht van de Halt-medewerkers brengt.

7.8 Omissies en knelpunten in het werkproces Openbaar Ministerie

7.8.1 Tijdigheid LIJ rapportage Raad

De uitkomsten van het LIJ, en dan met name van het kerndeel selectie zijn regelmatig niet beschikbaar op het JCO, terwijl in het JCO beslissingen worden genomen over het vervolg van de zaak. Vooral in zaken waarin de vervolgbeslissing nog niet eenduidig is, is het wenselijk dat de informatie uit het LIJ beschikbaar is. Deze onwenselijke situatie is echter onvermijdelijk omdat de Raad als gevolg van landelijke afspraken zes weken de tijd heeft een adviesrapport op te stellen, terwijl een aangehouden jongere vaak al binnen twee weken in het JCO aan de orde wordt gesteld.

Voorts meldt het parket dat raadsrapportages soms pas op de dag van de zitting beschikbaar komen. Hierdoor moet de OvJ op het laatste moment de rapportage lezen en komt de rechter er vaak niet meer aan toe.

Advies *Aansturen op tijdige aanlevering van rapportages door de Raad*

De vertegenwoordiger van de Raad in de stuurgroep van het LIJ moet de teamleiders in de pilots informeren over de problematiek rondom de tijdigheid en hen doordringen van het feit dat tijdige aanlevering van de rapportages van groot belang is. Het zal echter niet haalbaar zijn binnen de kaders van het LIJ de doorlooptijdproblematiek van de Raad op te lossen, omdat deze al geruime tijd speelt en niet is voorbehouden aan de pilotregio's.

7.8.2 Recidive voor de zitting kan niet worden meegeteld

Wanneer een jongere nog voor de terechtzitting recidiveert, kan dit niet meer worden meegenomen in het LIJ, terwijl herhaalde delicten essentiële informatie bijdragen in de uitkomsten van het LIJ (recidivekans).

Advies *Geen advies*

Dit probleem is niet voorbehouden aan het LIJ, maar speelt bij alle recidive die wordt gepleegd tussen het moment van advies door de Raad of jeugdreclassering, en de zitting. Dit probleem kan alleen binnen de landelijke werkafspraken worden aangepakt. Het LIJ verschaft daarvoor niet het juiste kader. Wel adviseren wij de projectleider het Landelijk Bureau van de Raad te wijzen op deze problematiek.

7.8.2 Het parket Rotterdam draagt politie op etniciteit niet juist te registreren

In het kerndeel preselectie wordt etniciteit geregistreerd. Op basis van verschil in etniciteit kan er voor verschillende jongeren, die voor het overige overeenstemmen, toch een ander advies worden geformuleerd of vervolgonderzoek worden voorgeschreven. Voor het parket Rotterdam vormde deze bevinding de aanleiding om met de politie tot de werkafpraak te komen dat bij het invullen van het kerndeel preselectie wordt gekeken of het uitmaakt voor de risicotaxatie of een jongere een Marokkaanse/Antilliaanse of Nederlandse etniciteit heeft. Als daarvan sprake is wordt beslist bij etniciteit Nederlands in te vullen. Argument om zo te handelen wordt gevonden in het beginsel van rechtsgelijkheid: jongere met dezelfde strafrechtelijke aanleiding dienen eenzelfde behandeling te krijgen.

Deze redenering gaat echter, zoals hiervoor opgemerkt, voorbij aan het feit dat het LIJ naast het voorkomen van recidive ook bedoeld is gezonde opgroei- en opvoedomstandigheden te bevorderen en dat dit doel kan betekenen dat twee jongeren die van hetzelfde delict verdacht worden een andere afdoening aangereikt krijgen.

Advies **Geeft consequent opvolging aan de handleiding**

De onderzoekers hebben begrepen dat bij de nieuwe release van het kerndeel preselectie etniciteit niet langer wordt meegewogen. Daarmee komt bovenstaand probleem te vervallen.

Wij beschouwen deze gang van zaken echter niet als een positieve ontwikkeling omdat bij first-offenders de categorie etniciteit een belangrijke indicator voor zorgbehoefte verschaft. Mocht toch besloten worden de categorie etniciteit te handhaven dan dient de projectleiding bij het Parket Rotterdam en de politie opnieuw de noodzaak van consequente registratie van etniciteit te benadrukken.

7.9 Omissies en knelpunten overige partijen

7.9.1 NIFP

Het NIFP heeft nog maar zeer weinig te maken gekregen met het LIJ. Duidelijk is wel dat ze hun werkwijze niet op het LIJ afgestemd hebben en voorlopig de informatie ter kennisgeving aannemen. Ze geven aan zelf opnieuw informatie te gaan verzamelen en niet voort te borduren op het LIJ.

7.9.2 Rechters

De rechters gaven tijdens de interviews geen knelpunten voor hun werkproces aan. Alleen de bruikbaarheid van het rapportageformaat (zie paragraaf 6.9) werd genoemd.

7.10 Onverwachte veranderingen

Naast alle veranderingen de het LIJ beoogt, heeft de invoering van het instrumentarium nog tot een aantal onverwachte effecten.

7.10.1 Knelpunten in bestaande werkprocessen komen aan het licht

Doordat in het kader van de implementatie van het LIJ de werkprocessen van de ketenpartners onder de aandacht komen, komen er knelpunten in de werkprocessen aan het licht die reeds (soms al lange tijd) bestonden. Deze bevindingen kunnen als bijvangst van de pilot worden gezien en veel van de knelpunten worden inmiddels aangepakt. Een hiervoor aangehaald voorbeeld van dergelijk knelpunt is dat de Raad en jeugdreclassering beiden advies geven aan de rechtbank ten behoeve van een strafzitting.

7.10.2 Beter zicht op processen door invullen LIJ monitor

Een casusregisseur van de Raad gaf aan dat door het invullen van de LIJ monitor in het kader van de pilot, meer zicht is gekomen op het proces binnen de Raad. Hierdoor wordt meer grip verkregen op het proces.

7.10.3 Minder adviezen voor leerstraffen

De Raad en het OM in Rotterdam merken op dat er de laatste periode minder leerstraffen en trainingen worden geadviseerd door de Raad. Het LIJ zou hierin een rol spelen omdat het instrument voor trainingen en interventies expliciet de motivatie van de jongere vraagt. Indien deze er niet is, kan volgens het LIJ dergelijk advies niet gegeven worden, daar waar in het verleden minder dwingende regels golden. Van de zijde van de projectleiding wordt echter gesteld dat een vergelijking met de adviezen van 149's Baro's dit beeld niet helemaal bevestigt. Er worden met de Baro namelijk relatief niet meer leerstraffen geadviseerd dan vanuit het LIJ.

7.10.4 Minder combi-zittingen

In Utrecht valt het respondenten van de Raad op dat er de laatste periode weinig combi-zittingen (straf- en civielrechtelijk) plaatsgevonden hebben. Of er een relatie is met het LIJ is onduidelijk, echter is wel duidelijk dat vanuit het LIJ nog geen enkele combi-zitting is voortgekomen.

8 Conclusies

8.1 Inleiding

Deze rapportage is een verslag van een procesevaluatie de tweede pilot van het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen. Doel van de procesevaluatie is in beeld te brengen hoe het instrumentarium functioneert, hoe de samenwerking tussen de ketenpartners verloopt, of de juiste doelgroep bereikt wordt en welke knelpunten zich voordoen. Achterliggend doel daarbij is vast te stellen in hoeverre het nodig is om het instrumentarium bij te stellen alvorens wordt overgegaan tot een landelijke uitrol van het instrumentarium. In dit hoofdstuk worden per onderzoeksvraag de belangrijkste conclusies gegeven. Daaraan vooraf wordt in de volgende paragraaf eerst een kanttekening bij de onderzoeksbevindingen gemaakt.

8.2 Kanttekening bij de onderzoeksbevindingen

Twee pilots van het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen zijn uitgevoerd. De eerste vond plaats in de periode 15 september 2009 – 31 maart 2010 in twee districten in de politieregio's Utrecht en Rotterdam-Rijnmond. Van deze pilot werd een procesevaluatie uitgevoerd waarvan in september 2010 reeds verslag werd gelegd door DSP-groep. De tweede pilot vond plaats in de periode 15 oktober 2010 – 15 januari 2011. In deze rapportage wordt verslag gelegd van de procesevaluatie van deze laatstgenoemde pilot.

Doel van beide pilots was niet alleen de werking en uitvoering door de praktijk en de effectiviteit van het LIJ te beoordelen maar ook om het instrumentarium door te ontwikkelen. Dat laatste is van invloed geweest op de procesevaluaties. Doorgaans wordt de programma-integriteit van een project namelijk getoetst door de praktijk te vergelijken met de formele beschrijving van de opzet van het programma. Bij de LIJ pilots deed zich echter het probleem voor dat de formele opzet bij aanvang van de pilot nog niet volledig vaststond. Om toch systematisch de programma-integriteit vast te stellen is binnen deze procesevaluatie gekozen om de beschrijving van de formele opzet van LIJ te ontleen aan de handleidingen en beschrijvingen van de ketenwerkprocessen van september 2010. Deze keuze had echter wel tot gevolg dat wanneer binnen de evaluatie werd geconstateerd dat in de praktijk werd afgeweken van de formele opzet, niet zonder meer vastgesteld kon worden of sprake was van een tekort aan programma-integriteit of van doorontwikkeling van de werkwijze.

Dit probleem is ten dele opgelost door een beoordelingskader te hanteren. Met het beoordelingskader is per afwijking ten opzichte van de formele opzet vastgesteld in hoeverre deze verandering de tijdigheid, de doelmatigheid en/of de rechtsgelijkheid bevorderde. In zoverre de afwijking niet leek bij te dragen aan een van de drie voornoemde beginselen uit het beoordelingskader werd de afwijking beschouwd als een hiaat van het LIJ. Echter, niet voor alle afwijkingen kon deze exercitie worden uitgevoerd omdat de vraag of de afwijking een verbetering was ten opzichte formele opzet niet altijd eenduidig kon worden beantwoord.

8.3 Algemene conclusie

Zoals voorzien, blijkt uit deze procesevaluatie dat geen sprake was van volledige programma-integriteit binnen de pilotregio's. De procedures en werkafspraken die het LIJ voorschrijft hebben namelijk geen volledige navolging gekregen. Een deel van de afwijkingen lijkt geen invloed te hebben op de kwaliteit van het LIJ (in termen van doelmatigheid, tijdigheid en rechtsgelijkheid) of zijn zelfs een verbetering ten opzichte van de formele opzet. De evaluatie laat echter ook een aantal afwijkingen zien dat zich duidelijk negatief verhoudt tot de beginselen van het beoordelingskader. In de volgende paragraaf wordt deze conclusie verder toegelicht en, daar waar van toepassing, wordt de afwijking beoordeeld met de criteria uit het voornoemde kader.

8.4 Conclusies per onderzoeksvraag

In deze paragraaf worden per onderzoeksvraag de conclusies gegeven. Bij een aantal vragen was het, vanwege de onder paragraaf 8.2 genoemde beperkingen van het onderzoek, niet mogelijk een systematisch antwoord te geven. Wanneer daarvan sprake is zal dat in onderstaande tekst worden opgemerkt.

VRAGEN OVER INSTRUMENTARIUM

1.1 Zijn de onderscheiden modules voldoende toegesneden op de beslissing waar de modules voor bedoeld zijn?

De inzet van het LIJ is bij de initiële opzet opgehangen aan een aantal zogenaamde spoorbeslissingen uit het Landelijk Kader Jeugdstrafrechtketen (zie hoofdstuk 4). In de praktijk blijkt de diagnostiek die het LIJ oplevert niet van nut bij alle spoorbeslissingen. De redenen hiervoor lopen uiteen. Ten eerste is voor de start van de pilots door de projectgroep beslist dat het spoorbesluit van de politie een proces-verbaal op te maken dan wel door te verwijzen naar Halt niet op basis van de uitkomsten van het LIJ genomen moet worden, maar dat hiervoor, net als in het verleden, de Halt-criteria leidend zijn (blijkt een jongere Haltwaardig dan wordt ongeacht eventueel geconstateerde achterliggende problematiek toch doorverwezen naar Bureau Halt).

In de tweede plaats blijken regionale werkafspraken tussen de ketenpartners (en onduidelijkheden daarover) soms een volledige navolging van het LIJ te verhinderen. Zo bestaat nog steeds onduidelijkheid over de taakverdeling tussen de Raad voor de Kinderbescherming en de jeugdreclassering over wie wanneer onderzoek verricht bij de jongere en wie op welk moment advies uitbrengt aan de rechterlijke macht.

In de derde plaats is de manier waarop de Raad zijn werkproces heeft ingericht van invloed op het gebruik van het LIJ bij de verschillende spoorbeslissingen. Zo blijkt uit de evaluatie dat de raadkamer gevangenhouding lang niet altijd kan beschikken over een Raadsrapportage en dat meer dan eens een dergelijk rapport bij de gewone zittingen van de rechtbank ontbreekt. De problematiek van de tijdigheid is overigens

niet voorbehouden aan LIJ zaken maar speelt bij alle raadsonderzoeken een rol.

In zoverre de rapportages wel tijdig beschikbaar zijn wordt door de veldpartijen geoordeeld dat ze voldoende zijn toegesneden op de beslissing waarvoor de module bedoeld is.

1.2 In hoeverre wordt in de praktijk gewerkt volgens de instructies en procedures van het landelijk instrumentarium?

De richtlijnen van het LIJ krijgen grotendeels navolging. De uitzonderingen hierop zijn vaak goed gemotiveerd. Daar waar wel sprake was van afwijking bleek de achterliggende reden vaak goed te verdedigen. Zo wordt bijvoorbeeld afgezien van een onderzoek wanneer de Officier van Justitie besluit tot het seponeren van de zaak of een transactie aanbiedt waardoor geen verdere bemoeienis van de Raad meer nodig is. Soms wordt echter juist wel onderzoek gedaan terwijl de beslisregels dit niet voorschrijven. Het gaat dan bijvoorbeeld om de situatie dat een jongere in werkelijkheid meer antecedenten heeft dan in de preselectie zijn meegewogen. Dit doet zich bijvoorbeeld voor indien voor een jongere één proces-verbaal werd opgemaakt dat betrekking had op meerdere feiten.

Afwijkingen van het LIJ worden verder verklaard door het feit dat bepaalde werkafspraken worden herzien. (Zo zijn besprekingen gaande over de taakverdeling tussen Raad en Jeugdreclassering).

Enkele afwijkingen zijn minder verdedigbaar en hangen samen met de beschikbare capaciteit. Zo blijkt de Raad voor wat betreft de weekeinden niet consequent het LIJ af te nemen (maar gebruik te maken van de BARO omdat hij (nog) niet alle piketmedewerkers heeft opgeleid in het werken met het LIJ). Bovendien vindt de voorgeschreven afname van de SDQ/SPsy niet plaats bij vroeghulp omdat de tijd ontbreekt.

De afwijkingen in de praktijk ten opzichte van de formele opzet van het LIJ zijn ten dele wel en ten dele niet in overeenstemming met de criteria van het beoordelingskader. De keuze om bij geseponeerde zaken geen (vervolg)onderzoek te laten verrichten lijkt in overeenstemming met de doelen van het LIJ en behoeft daarom weinig motivatie. Daar waar de afwijking in de praktijk leidt tot een vertraagde oplevering van de gevraagde rapportages is echter sprake van een onwenselijke situatie. Niet alleen kan de betrouwbaarheid van het onderzoek dat verder in de keten wordt verricht afnemen, maar kan deze gang van zaken ook de tijdigheid van de zaak negatief beïnvloeden.

1.3 In hoeverre stellen de verschillende modules van het landelijk instrumentarium eisen aan (de professionaliteit van) de toepassers?

Naar eigen zeggen van de geïnterviewde medewerkers van de ketenpartners stelt het LIJ geen andere eisen aan de (professionaliteit van) de toepassers dan voorheen. Wel is opgemerkt dat met name bij de Raad het LIJ een cultuuromslag vereist is, waarbij de raadsonderzoeker

minder op zijn of haar intuïtie moet gaan varen en vertrouwen moet krijgen dat het LIJ alle relevante risicofactoren onderzoekt. Ook bij de jeugdreclassering raakt het LIJ aan diep ingesleten werkprocessen en methoden van dataverzameling die horen bij de organisatiecultuur.

1.4 Zijn degenen die de verschillende modules afnemen de beoogde personen?

Met uitzondering van de politie wordt het LIJ afgenomen door de personen die in de formele opzet beoogd zijn. Bij de politie werden tijdens de looptijd van het veldwerk van de evaluatie de kerndelen preselectie ingevoerd door de jeugdcoördinator. Dit tot grote tevredenheid van de opvolgende ketenpartners die van mening waren dat daarmee de tijdigheid van het kerndeel preselectie gewaarborgd werd.

1.5 In hoeverre sluit het deskundigheidsniveau van de toepassers aan bij de eisen die het landelijk instrumentarium stelt?

Door de geïnterviewden van de verschillende ketenpartners is verteld dat het deskundigheidsniveau van de (beoogde) toepassers volstaat. Bij de politie oordeelt men dat de kwaliteitsfunctionaris mogelijk zelfs overgekwalificeerd is en een lagere gekwalificeerde medewerker in staat zou zijn het kerndeel preselectie toe te passen.

De gebruikers van het LIJ zijn getraind in het uitvoeren van de instrumenten. Ook hebben regelmatig intervisiebijeenkomsten plaatsgevonden om de gebruikers bij te scholen. Deze voorbereiding en begeleiding wordt positief beoordeeld en beschouwd als een adequate voorbereiding op het gebruik van het LIJ.

1.6 Is er sprake van overlap tussen de verschillende modules? In welk opzicht?

Op papier is overlap tussen 2A en 2B modules. Omdat de modules volgens de formele opzet volgtijdelijk worden afgenomen en de informatie van het eerdere afgenomen instrument wordt overgenomen in het vervolginstrument, wordt in de praktijk echter geen dubbel onderzoek verricht.

Naast overlap tussen de LIJ modules kan ook overlap bestaan met andere risicotaxatie-instrumenten die binnen de strafrechtketen wordt gehanteerd. Van een dergelijke overlap lijkt sprake bij 2B en de SAVRY. De SAVRY is bedoeld als hulpmiddel voor professionele beoordelaars bij het inschatten van (en het doen van uitspraken over) het geweldsrisico bij jongeren en wordt afgenomen in justitiële jeugdinrichtingen wanneer een jongere daar langer dan 6 weken verblijft. Volgens de formele opzet van het LIJ wordt bij ontslag uit de justitiële jeugdinrichting, na een verblijf van langer dan 6 weken, ook het instrument 2B door de justitiële jeugdinrichting geactualiseerd. In een dergelijke situatie zou eveneens de SAVRY zijn afgenomen. Omdat beide instrumenten ten dele dezelfde onderwerpen kennen, ten dele eenzelfde doel beogen en

niet noodzakelijkerwijs volgtijdelijk worden afgenomen lijkt hier sprake van feitelijke overlap.

Ook bestaat een overlap tussen hetgeen door de Raad wordt afgenomen in het kader van 2A en 2B (SDQ/SPsy) en datgene wat door de justitiële jeugdinrichting in het kader van de intake/screening wordt afgenomen (MAYSI-2 en de SDQ). Van de zijde van de justitiële jeugdinrichting is opgemerkt dat als de Raad de SDQ/SPsy afneemt, zij niet alsnog de SDQ hoeft af te nemen mogelijk zelfs de MAYSI-2 achterwege kan blijven. Dit levert echter wel problemen op met de afspraken die in het kader van YOUTURN zijn gemaakt, dat voor alle jongeren die binnenkomen deze instrumenten worden afgenomen. Hierover moeten goede afspraken gemaakt worden.

Hoe de overdracht van de informatie (SDQ/SPsy) van de Raad naar de justitiële jeugdinrichting plaatsvindt, zijn geen afspraken over gemaakt. Dit zal volgens een respondent uit de justitiële jeugdinrichting door middel van de gebruikelijke digitale systemen gebeuren: de LIJ applicatie en JD online en via de fax.

Maar ook omgekeerd kan de raadsonderzoeker (items van) de SDQ en MAYSI-2 gebruiken voor het invoeren van 2B. Voor de raadsonderzoekers is al een overzicht beschikbaar waarin wordt aangegeven welke items van de MAYSI-2 en SDQ op welke plaats in het LIJ kunnen worden ingevuld.

1.7 Is er sprake van hiaten in het landelijk instrumentarium? Zo ja, wat ontbreekt?

Het LIJ kent nog een aantal gebreken. De belangrijkste daarvan zijn het ontbreken van een interbeoordelaarsbetrouwbaarheids toets en onduidelijkheden rondom de taakafbakening tussen de Raad en de jeugdreclassering. Aan beide knelpunten wordt inmiddels gewerkt, enerzijds door een onderzoek naar de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van het LIJ, anderzijds door besprekingen tussen de Raad en jeugdreclassering over taakstelling. Zie voor een systematische opsomming van alle overige hiaten hoofdstuk 7 van deze rapportage.

VRAGEN OVER DE SAMENWERKING

2.1 Vindt informatieoverdracht tussen de ketenpartners plaats op de wijze zoals door het landelijk instrumentarium wordt beoogd?

De overdracht vindt grotendeels plaats zoals bedoeld.

2.2 In hoeverre draagt de informatieoverdracht bij aan de samenwerking tussen de ketenpartners?

Volgens de geïnterviewden heeft het LIJ de toch al goede samenwerking niet verder verbeterd. Uitzondering hierop is de samenwerking tussen de politie en de Raad in de pilotregio Utrecht die volgens opgave van geïnterviewde vertegenwoordigers van beide organisaties duidelijk geïntensiveerd is.

Wordt onder samenwerking ook informatieoverdracht verstaan dan heeft het LIJ duidelijk wel tot een verbetering geleid aangezien thans binnen de pilot een heldere systematiek beschikbaar is waarmee diagnostische informatie binnen de keten gedeeld en doorgegeven wordt.

2.3 Zijn voor de informatie-uitwisseling informatiesystemen ontwikkeld?

Voor de politie voor het kerndeel preselectie is binnen het JCO support systeem een aparte module ontwikkeld (JCO preselect). Voor de Raad, de jeugdreclassering en de justitiële jeugdinrichtingen is een apart LIJ systeem ontwikkeld. In dit systeem worden de selectie-instrumenten ingevoerd en hebben de genoemde ketenpartners toegang tot elkaars rapportages. Bureau Halt moet het vooralsnog zonder digitaal systeem doen.

2.4 Dragen deze systemen bij tot de informatie-uitwisseling tussen de ketenpartners?

De systemen dragen bij tot een goede informatie-uitwisseling tussen een deel van de ketenpartners, in de zin dat in beginsel de Raad, de Jeugdreclassering en de justitiële jeugdinrichtingen toegang hebben tot informatie die met het LIJ verzameld is. Bureau Halt krijgt wel inzage in de uitkomsten van het kerndeel preselectie (per fax) maar haar gegevens zijn niet toegankelijk voor de rest van de keten (m.u.v. 'mislukte' zaken).

VRAGEN BETREFFENDE DE DOELGROEP

3.1 Wordt de volledige doelgroep met het landelijk instrumentarium bereikt?

Binnen de pilots wordt geen van de leden van de beoogde doelgroep systematisch uitgesloten. Bij uitzondering worden jongeren niet bereikt. Het gaat daarbij vooral om jongeren bij wie vroeghulp moet worden verleend of die in bewaring zijn gesteld buiten de pilotregio. Bij hen wordt in plaats van het LIJ de Baro afgenomen.

De overige categorieën jongeren in de pilot (en dat is in aantal de overgrote meerderheid van de zaken) worden wel bereikt met het LIJ.

3.2 Worden bij de bereikte jongeren alle modules toegepast die het landelijk instrumentarium voorschrijft?

Bij de jongere die worden bereikt met het LIJ wordt in ongeveer een kwart van de zaken een andere module afgenomen dan de uitkomsten van het dynamisch risicoprofiel voorschrijven. De afwijkingen zijn doorgaans goed gemotiveerd en dragen bij aan de doelmatigheid en/of rechtsgelijkheid van het LIJ. In dit hoofdstuk werden de argumenten om af te wijken beschreven bij de conclusies onder onderzoeksvraag 1.2 en 3.1.

In aanvulling op deze gegronde redenen blijken soms ook slordigheden debet te zijn aan het niet consequent opvolgen van de richtlijnen van het LIJ. Voor deze afwijkingen is geen rechtvaardigingsgrond aanwezig. Het gaat daarbij vooral om situaties waarin een raadsmedewerker door haast niet opmerkt dat de jongere behoort tot de doelgroep van de pilot en om die reden een reguliere BARO afneemt.

3.3 Treedt uitval op? Zo ja, bij wie, in welk stadium? Wat is daarvan de reden?

Tijdens de evaluatie is geen uitval geconstateerd, in de zin dat bij een jongere in strijd met wet- en regelgeving geen onderzoek werd verricht. Wel blijkt soms ten onrechte geen LIJ te zijn toegepast terwijl de betreffende jongere daarvoor wel in aanmerking kwam. In die situaties is echter gewoon gebruik gemaakt van andere diagnostische instrumenten (BARO).

VRAGEN BETREFFENDE DE TIJDSINVESTERING

4.1 Hoeveel tijd kost het werken volgens de nieuwe landelijke aanpak in vergelijking met voorheen?

De tijdsinvestering verschilt per ketenpartner en per module. De politie was ten tijde van de pilot ca. 8'55 minuten kwijt aan het kerndeel preselectie. Vooral het ontbreken van het PVM/LOF kostte veel tijd. De tijdsinvestering is netto extra omdat het kerndeel preselectie geen andere activiteit vervangt en zodoende volledig als meerwerk moet worden beschouwd.

De tijdsinvestering van de Raad wisselt per module. De (oude) module 2A vergt rond de zes en een half uur, terwijl de (oude) module 2B bijna elf uur vereist. De aanpassingen aan het instrument in de tweede pilot, maakten de tijdsinvestering van instrument 2A enigszins groter en van instrument 2B kleiner dan met de oude modules. Ten opzichte van de situatie dat de BARO wordt gebruikt levert 2A vermoedelijk geen tijds-winst op. Voor 2B kon niet op basis van tijdschrijven worden vastgesteld of sprake is van een veranderde tijdsinvestering omdat geen tijdschrijfregistraties voor USO heeft plaatsgevonden. In die situaties waar in het verleden echter volstaan werd met een BARO en nu een 2B moet worden afgenomen is duidelijk wel sprake van een vergroting van de tijdsinvestering. Deze situatie doet zich voor wanneer de Raad een rapport moet opstellen voor de raadkamerzitting gevangenhouding. Binnen het LIJ wordt standaard 2B afgenomen terwijl in het verleden voor een raadkamer Zitting ook vaak volstaan werd met de afname van een reguliere BARO.

De tijdsinvestering van Bureau Halt in de afname van het Halt-signaleringsinstrument bedraagt ongeveer een half uur. Door de Halt-medewerkers wordt deze investering niet als een zware belasting beschouwd.

De tijdsinvestering van de jeugdreclassering is binnen deze evaluatie vanwege het geringe aantal zaken niet vastgesteld met behulp van tijdschrijf-

registratie. In de interviews hebben de jeugdreclasseerder echter naar voren gebracht dat de module 2B een forse tijdsinvestering zou vergen.

VRAGEN BETREFFENDE DE ERVARINGEN

5.1 In hoeverre ervaren de diverse ketenpartners het werken met landelijk instrumentarium als een ondersteuning bij het primair proces?

De ervaring verschilt per ketenpartner en soms ook per ketenpartner per pilotregio. In algemene zin blijkt echter dat de politie het LIJ niet ervaart als een ondersteuning van haar primair proces maar wel de meerwaarde voor de ketensamenwerking onderkent. De Raad oordeelt overwegend positief over het LIJ terwijl de jeugdreclassering sterk wisselend oordeelt. Bureau Halt oordeelt gemiddeld genomen positief over het Halt-signaleringsinstrument. De justitiële jeugdinrichtingen en het NIFP gebruikt de uitkomsten van het LIJ als een van hun informatiebronnen en beschouwen deze over het algemeen als bruikbaar.

Het oordeel van het OM verschilt per pilotregio waarbij het oordeel in Rotterdam beduidend minder positief is dan in Utrecht. Met name de overkoepelende doelstelling van het LIJ (terugdringen recidive) wordt door het OM in eerstgenoemde pilotregio te ambitieus bevonden.

Van de zijde van jeugdrechters wordt neutraal tot positief geoordeeld. De rapportages die het LIJ opleveren worden geschikt bevonden voor de afdoeningbeslissing. Of het LIJ ook daadwerkelijk een verbetering is ten opzichte van de oude situatie zou volgens de geïnterviewde rechters moeten blijken uit de effecten die met het LIJ in de toekomst behaald worden op gebied van recidivevermindering.

5.2 Welke wijzigingen lijken aangewezen alvorens de pilot te verbreden?

De procesevaluatie heeft een aantal verbeterpunten opgeleverd die in hoofdstuk 7 van deze rapportage staan verwoord.

VRAGEN BETREFFENDE DE KWALITEIT VAN DE ADVIEZEN EN BESLUITEN

6.1 Is de informatie in de verschillende fasen van het strafproces voor de ketenpartners voldoende om als basis voor een beslissing te kunnen dienen?

De ketenpartners bij wie de verantwoordelijkheid voor besluitvorming ligt (OM, rechtbank) zijn van mening dat het LIJ voldoende informatie verschaft voor de te nemen beslissingen. Knelpunt is echter nog dat niet in alle fasen van het ketenproces de informatie van het LIJ gebruikt wordt voor deze besluitvorming. Zo wordt de uitkomst van de preselectie door het OM niet gebruikt voor het nemen van een beslissing over al dan niet vervolgen of afdoening door middel van OTP of

transactie. Hierdoor wordt het LIJ nog niet volledig benut. Ook voor het JCO kan men in de meeste gevallen niet beschikken over de informatie uit het kerndeel selectie. Overigens is de vraag of de informatie voldoende is een andere vraag dan of de informatie beter dan in het verleden dienstbaar is aan de te nemen spoorbesluiten. Het antwoord op de vraag is niet systematisch binnen deze evaluatie beantwoord.

6.2 Zijn de adviezen en beslissingen meer dan voorheen (wetenschappelijk)onderbouwd met behulp van informatie over schade-kansen, criminogene factoren, motivatie en zorgbehoefte van de betrokken jongeren?

De ketenpartners zijn overwegend van mening dat het LIJ in beginsel leidt tot adviezen en beslissingen die meer wetenschappelijk onderbouwd zijn. De ketenpartners die een onderzoek- en adviesrol spelen (Raad en jeugdreclassering) vinden het LIJ hierin duidelijk een verbetering ten opzichte van de oude werkwijzen, waarbij dient te worden opgemerkt dat de jeugdreclassering nog niet onverdeeld de meerwaarde van het LIJ ervaart. De beslissende ketenpartners (OM en rechtbank) ervaren deze meerwaarde ook, maar benadrukken dat nog zal moeten blijken of de adviezen en beslissingen daadwerkelijk beter onderbouwd zijn en de recidive zullen verminderen. Vooral in Rotterdam is het OM niet onverdeeld positief over het LIJ en geeft men aan dat het LIJ niet zorgt voor beter onderbouwde adviezen. De rechtbank Utrecht oordeelt op haar beurt dat het rapportageformat weinig gebruiksvriendelijk is en veel vergt van de rechters.

6.3 In hoeverre worden adviezen opgevolgd?

Van slechts een heel beperkt deel van de adviezen is bekend welke opvolging zij hebben gekregen. Van de 12 OTP/TOM zaken waarvan het bekend is, bleken 8 adviezen opgevolgd. Van de 14 voorgeleidingen waarvan dit bekend is, bleek de helft van de adviezen opgevolgd. Het advies tot 'niet schorsen' werd vaker opgevolgd dan het advies tot 'schorsen'. Ter zitting bij de kinderrechter werden 2 van de 4 adviezen opgevolgd. Hoe deze cijfers zich verhouden tot de Baro adviezen en de oude jeugdreclasserings adviezen is niet onderzocht.

VRAGEN TEN AANZIEN VAN VERANDERINGEN

7.1 Leidt het gebruik van het landelijk instrumentarium tot andere (onverwachte) veranderingen? Worden er bijvoorbeeld door het consciëntieuzer registreren meer jongeren naar Halt gestuurd dan voorheen?

De pilot LIJ heeft als bijvangst duidelijk gemaakt dat verschillende werkprocessen binnen de jeugdstrafrechtketen onderling niet goed afgestemd zijn. Sommige daarvan worden op dit moment opgepakt, andere blijken lastiger te wijzigen en kunnen uitsluitend via commitment van de hoogste bestuurslaag worden bijgesteld.

Een ander bijkomend effect van de pilots van het LIJ is betere controle van de ketenpartners op hun interne werkproces. Als gevolg van het invullen van de LIJ monitor ontstaat beter zicht op wat intern gebeurt met

de afhandeling van zaken.

Hoewel niet systematisch onderzocht is de ervaring van de Raad en het OM in Rotterdam dat de laatste periode minder leerstraffen en trainingen worden geadviseerd. Het LIJ zou hierin een rol spelen omdat het instrument voor trainingen en interventies expliciet de motivatie van de jongere vraagt. De projectleiding van het LIJ geeft echter aan deze tendens niet terug te zien in haar administratie.

Bijlagen

Bijlage 1 Kerndeel preselectie

Invullen vraag 1 'Culturele Achtergrond'

- Indien bekend in de database van JCO-Support, worden het geboorteland van de jongere en de ouders geautomatiseerd gevuld. Indien niet bekend: vul dit onderdeel dan in aan de hand van het GBA.

Invullen vraag 2 'Totaal aantal politiecontacten in de rol verdachte'

- Het antwoord op deze vraag wordt zo mogelijk geautomatiseerd gegenereerd door een uitvraging in de database van JCO-support. Indien het antwoord niet aan bepaalde criteria voldoet, wordt aan de politiefunctienaris gevraagd ter verificatie een controle te doen van het antwoord in het bronsysteem BVH. Dit leidt mogelijk, maar niet per se, tot een aanvullend antwoord. In de navolgende situaties wordt de functionaris gevraagd een extra controle te doen:

Invullen vraag 3 'Totaal aantal politiecontacten overige rollen'

- Het antwoord op deze vraag wordt zo mogelijk geautomatiseerd gegenereerd door een uitvraging in de database van JCO-support.

Invullen vraag 4 'Gegevens Halt/Stop'

- Het antwoord op deze vraag wordt zo mogelijk geautomatiseerd gegenereerd door een uitvraging in de database van JCO-support. Indien er geen aantekening in de database van JCO-support voorkomt over een eerdere Halt-afdoening, wordt aan de invuller gevraagd ter verificatie een controle te doen van het antwoord in HKS.

Invullen vragen 5 en 6 'Gegevens eerdere delicten'

- Raadpleeg hiervoor HKS. Zie de bijlage waarin een lijst met wetsartikelen is opgenomen, die worden gerekend tot de geweldsdelicten, respectievelijk openbare orde delicten.

Invullen vraag 7 'Verwijzing naar Halt'

- Vul aan de hand van informatie uit het PVM in of de jongere waarvoor nu een preselectie wordt opgemaakt, is verwezen naar Halt.

Berekenen recidiverisico (algemeen recidiverisico plus geweld tegen personen)

- Door de button 'Berekenen' aan te klikken, wordt het algemeen recidiverisico en het risico op geweld tegen personen berekend. Deze worden op het scherm getoond. Indien niet alle verplichte vragen voor de berekening zijn beantwoord, kan het recidiverisico niet worden berekend, en verschijnt een melding bij het ontbrekende antwoord.

Opslaan en definitief maken formulier

- Tussentijds opslaan is te allen tijde mogelijk. Zolang het hokje 'definitief' niet is aangevinkt, kan verder worden gewerkt aan de vragenlijst. De vragenlijst kan worden opgevraagd via het menu 'vragenlijst invullen' aan de hand van de uniek identificerende gegevens.
- Nadat het hokje 'definitief' is aangevinkt, kan er niets meer gewijzigd worden.
- Het formulier wordt opgeslagen in de database van JCO-preselectie.

Bijlage 2 Kerndeel selectie

In deze bijlage wordt het rapportageformat beschreven zoals die in de applicatie van IFM wordt vervaardigd. Het beschreven format is opgesteld t.b.v. de rapportages 2A en 2B.

Leeswijzer

De condities voor elke weergave van een passage zijn bij de desbetreffende passages [tussen haakjes] weergegeven. Vrije tekstvelden worden als volgt afgebeeld:

--

Rapport [2A/2B]

CASUSGEGEVENS

Achternaam	
Voornamen	
Voorletters	
Voorvoegsel	
Roepnaam	
Geboortedatum	
BSN/GBA nummer	

Pleegdatum	
2 ^e pleegdatum	
3 ^e pleegdatum	
Pleegperiode	van... tot ...
Datum in verzekeringstelling	
Delict	
Wetsartikel	
Recidive	<i>jeugdige is [niet] eerder met Justitie in aanraking geweest wegens het plegen van [eenzelfde type delict / een ander type delict / eenzelfde en een ander type delict]</i>
Parketnummer	
2 ^e parketnummer	
3 ^e parketnummer	
Kinddossiënummer	
Kindzaaknummer	

Organisatie	
Regio/locatie	
Ingevuld door	
Functie	
Naam leidinggevende	

Leidinggevende functie	
Naam gedragsdeskundige	
Naam coördinator taakstraffen	
Naam juridisch deskundige	
Datum rapport	
<i>[Alleen bij 2b:]</i> Betreft vervolg op rapport d.d.	
<i>[Alleen bij 2b:]</i> Naar aanleiding van	

[Nieuwe pagina]

Persoonsgegevens

Jeugdige

Geslacht	[man/vrouw]	
Telefoonnummer vast		
Telefoonnummer mobiel		
Geboorteland		
	Verblijfadres	Woonadres volgens GBA
Straatnaam		
Huisnummer		
Huisnummertoevoeging		
Postcode		
Plaats		
Land		

Naam gezagsdrager	Relatie tot Jeugdige

	Moeder	Vader
Voorletters		
Voornamen		
Voorvoegsel		
Achternaam		
Geboortedatum		
Geboorteland		
<i>[indien van toepassing]</i> Datum overlijden		
Telefoonnummer vast		
Telefoonnummer mobiel		
Ouderschap	<i>[biologisch/ juridisch]</i>	<i>[biologisch/ juridisch]</i>
Burgerlijke staat		
Straatnaam		
Huisnummer		
Huisnummertoevoeging		
Postcode		
Plaats		
Land		

ONDERZOEK

1 Aanleiding voor het onderzoek

[Indien 2a en geen IVS]

De ontvangst van het procesverbaal minderjarigen, opgemaakt tegen [VOORNA(A)M(EN) VOORVOEGSEL en ACHTERNAAAM JEUGDIGE] ([ROEPNAAAM]) vanwege verdenking van het plegen van een delict, is voor de Raad voor de Kinderbescherming aanleiding om onderzoek te doen naar de omstandigheden van het delict en naar de achtergronden van [ROEPNAAAM JEUGDIGE].

[Indien 2a bij IVS]

De in verzekeringstelling van [VOORNA(A)M(EN) VOORVOEGSEL en ACHTERNAAAM JEUGDIGE] ([ROEPNAAAM]) is voor de Raad voor de Kinderbescherming aanleiding om onderzoek te doen naar de omstandigheden van het delict en de achtergronden van [ROEPNAAAM JEUGDIGE].

[Indien 2b na 2a]

De Raad voor de Kinderbescherming doet een vervolgonderzoek naar de omstandigheden van het delict waarvan [VOORNA(A)M(EN) VOORVOEGSEL en ACHTERNAAAM JEUGDIGE] ([ROEPNAAAM]) wordt verdacht en naar de achtergronden van [ROEPNAAAM JEUGDIGE]. De gegevens uit het eerdere onderzoek d.d. [DATUM 2a] zijn hierin meegenomen. Informatie uit dit eerdere onderzoek is in deze rapportage overgenomen en zonodig geactualiseerd. De rapportage is aangevuld met gegevens uit het huidige onderzoek.

[alleen bij 2a en bij een eerste 2b]

Waar wordt [ROEPNAAAM JEUGDIGE] van verdacht?

[bij een 2e 2b]

Wat was de grond voor het oorspronkelijke onderzoek?

2 Werkwijze

[alleen bij 2a en een eerste 2b]

Het onderzoek beoogt antwoord te geven op de volgende onderzoeksvragen:

- 1) Wat heeft de jeugdige nodig om recidive te voorkomen en welk strafadvies past daarbij?
- 2) Is nader onderzoek of verwijzing naar hulpverlening nodig?

Om deze vragen te beantwoorden, wordt het volgende in overweging genomen.

Ter beantwoording van de eerste vraag:

- a Wat is het risico dat de jeugdige opnieuw in aanraking komt met politie en justitie vanwege het plegen van een delict? (Algemeen RecidiveRisiko)
- b Wat is het risico op geweld door de jeugdige tegen personen (Risico op Geweld tegen Personen)?
- c Wat is de inschatting van het risico bij de veranderbare factoren die samenhangen met de kans op recidive? (Dynamisch RisicoProfiel)
- d Wat is van kritisch en doorslaggevend belang en moet als eerste worden aangepakt?
- e *[Alleen bij 2b]* Welke (gedrags)interventie(s) en welk juridisch kader worden geadviseerd? In hoeverre is de jeugdige in staat om hiervan te profiteren en zijn jeugdige en ouder(s) bereid om deel te nemen?

Ter beantwoording van de tweede vraag:

- f Wat zijn overige zorgen met betrekking tot de jeugdige?
- g Zijn de zorgen over de ontwikkeling van de jeugdige zodanig dat (aanvullende) hulp nodig is?
- h Zijn de jeugdige en ouder(s) bereid om (aanvullende) hulp te ontvangen en in staat om ervan te profiteren?

[Altijd]

In de gesprekken met de jeugdige en de ouder(s)/verzorger(s) en eventuele andere informanten wordt gebruik gemaakt van gestandaardiseerde vragenlijsten van het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen. Op basis van de verzamelde informatie en met behulp van het instrumentarium wordt gerapporteerd over de situatie van de jeugdige, de aanwezigheid van beschermende en risicofactoren en eventuele zorgen over de ontwikkeling van de jeugdige.

Dit onderzoek is uitgevoerd door een raadsonderzoeker, onder eindverantwoordelijkheid van een teamleider.

[alleen indien van toepassing, dus zin vervalt als niemand geconsulteerd is]
Geconsulteerd *[is/zijn]* een gedragsdeskundige *[,en]* een juridisch deskundige *[en]* een coördinator taakstraffen

[indien van toepassing]

De antwoorden op de onderzoeksvragen zijn vastgesteld in multidisciplinair overleg.

3 Beschikbare informatie over de jeugdige

Eerdere contacten met politie, justitie en Raad voor de Kinderbescherming

--

Strafrechtelijke of jeugdreclasseringsmaatregel

[Indien 'nee' op de vraag 'strafrechtelijke of jeugdreclasseringsmaatregel']

Er is op dit moment geen sprake van een strafrechtelijke of jeugdreclasseringsmaatregel.

[Indien 'onbekend' op de vraag 'strafrechtelijke of jeugdreclasseringsmaatregel']

Het is niet bekend of er op dit moment sprake is van een strafrechtelijke of jeugdreclasseringsmaatregel.

[Indien 'ja' op de vraag 'strafrechtelijke of jeugdreclasseringsmaatregel']

Er is op dit moment sprake van een

Voorts is de volgende informatie over **[ROEPNAAM JEUGDIGE]** beschikbaar

4 Verloop van het onderzoek

Voor dit onderzoek is naast de jeugdige gesproken met:

dd

aanvullende gegevens

[Naam contact]

[datum]

[indien met niemand: 'Geen informatie beschikbaar']

Verloop van de contacten

5 Situatie van de jeugdige

Woonsituatie

Dagbesteding (school/werk)

Vrijtijdsbesteding en vrienden

Belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen in het verleden van **[ROEPNAAM JEUGDIGE]**

6 Bespreking van het delict

Hoe ziet **[ROEPNAAM JEUGDIGE]** [zijn/haar] aandeel in het delict?

Wat waren volgens **[ROEPNAAM JEUGDIGE]** externe aanleidingen (situatie, gebeurtenissen, omstandigheden)?

Wat waren volgens **[ROEPNAAM JEUGDIGE]** interne aanleidingen (gedachten, gevoelens)? Wat waren motieven van **[ROEPNAAM JEUGDIGE]**?

In hoeverre heeft **[ROEPNAAM JEUGDIGE]** spijt van wat **[hij/zij]** heeft gedaan?

Wat is de motivatie van **[ROEPNAAM JEUGDIGE]** om herhaling te voorkomen?

[alleen bij antwoord 'ja' op de vraag 'Is jeugdige eerder met Justitie in aanraking geweest wegens het plegen van een delict?']

Hoe komt het volgens **[ROEPNAAM JEUGDIGE]** dat **[hij/zij]** opnieuw met de politie in aanraking is gekomen?

[altijd]

Wat vindt/vinden ouder(s) van hetgeen **[ROEPNAAM JEUGDIGE]** heeft gedaan?

Wat heeft/hebben ouder(s) ondernomen na aanhouding van **[ROEPNAAM JEUGDIGE]** door de politie?

Hoe staan **[ROEPNAAM JEUGDIGE]** en ouder(s) tegenover excuus aanbieden, schadeherstel en/of een slachtoffer-dadergesprek?

Wat verwachten **[ROEPNAAM JEUGDIGE]** en ouder(s) van het (strafrechtelijke) vervolg?

7 Inschatting risico

7.1 Recidiverisico

[altijd]

Eerdere inschattingen:

Uit de preselectie door de politie kwamen de volgende uitkomsten naar voren:

Algemeen recidiverisico is *[Laag / Midden / Hoog]*.

Risico op geweld tegen personen is *[Laag / Midden / Hoog]*.

[ingeval 2b en indien een voorgaand rapport 2a of 2b:]

Het algemeen recidiverisico op basis van het onderzoek d.d. *[DATUM laatste rapport]* was *[Laag / Midden / Hoog]*.

Het risico op geweld tegen personen op basis van het onderzoek d.d. *[DATUM laatste rapport]* was *[Laag / Midden / Hoog]*.

[Indien 2a of eerste 2b:]

Huidige inschatting:

Het algemeen recidiverisico en het risico op geweld tegen personen zijn herberekend op basis van de aanvullende informatie uit het huidige onder-

zoek.

Het algemeen recidiverisico op basis van het huidige onderzoek is [Laag / Midden / Hoog].

Het risico op geweld tegen personen op basis van het huidige onderzoek is [Laag / Midden / Hoog].

[Altijd:]

7.2 Dynamisch risicoprofiel

In het onderzoek is gekeken naar beschermende en risicofactoren. Welke veranderbare factoren zijn van belang voor het voorkomen van recidive?

[Indien 2a]

Het dynamisch risicoprofiel van [ROEPNAAM JEUGDIGE] is [Laag / Midden / Hoog].

Niet elk domein weegt even zwaar. Daar is in de totaalscore rekening meegehouden.

	Laag	Midden	Hoog
Totaal dynamisch risicoprofiel			

Het onderzoek levert het volgende beeld op voor risicofactoren:

Domein	Risicofactoren		
	Laag	Midden	Hoog
School *			
Werk			
Gezin			
Vrije tijd			
Relaties			
Alcohol- en drugsgebruik			
Geestelijke gezondheid			
Attitude *			
Agressie			
Vaardigheden			

[Indien één of meer keren het antwoord 'onbekend' bij een domein is aangekruist het betreffende domein hierboven markeren met * en hier (onderaan tabel) vermelden:]

* Let op: Bij dit domein is de antwoordmogelijkheid 'onbekend' één of meer keren aangekruist. De score op het domein is hierdoor mogelijk onbetrouwbaar.

Toelichting

Een score *laag* bij risicofactoren geeft aan dat er op dit domein weinig of geen problemen zijn die de kans op recidive vergroten. Een score *hoog* betekent juist dat er veel problemen zijn.

In het onderzoek zijn de volgende beschermende en risicofactoren naar voren gekomen:

Daar waar het betreffende domein niet is afgenomen, wordt ipv de score de tekst 'Domein niet afgenomen in 2B' getoond]

Beschermdende factoren			Domein	Risicofactoren		
Hoog	Midden	Laag		Laag	Midden	Hoog
		[bar]	School *	[bar]		
			Werk			
	[bar]		Gezin *	[bar]		
			Vrije tijd	[bar]		
		[bar]	Relaties *	[bar]		
Domein kent geen beschermende factoren			Alcohol- en drugsgebruik en gokken	[bar]		
Domein kent geen beschermende factoren			Geestelijke gezondheid	[bar]		
		[bar]	Attitude *	[bar]		
			Agressie *	[bar]		
		[bar]	Vaardigheden	[bar]		

[Indien één of meer keren het antwoord 'onbekend' bij een domein is aangekruist het betreffende domein hierboven markeren met * en hier (onderaan tabel) vermelden:]

* Let op: bij dit domein is de antwoordmogelijkheid 'onbekend' één of meer keren aangekruist. De score op het domein is hierdoor mogelijk onbetrouwbaar.

Toelichting

Een score *hoog* bij beschermende factoren geeft aan dat er op dit domein veel sterke punten zijn die de jeugdige kunnen helpen recidive te voorkomen. Een score *laag* betekent juist dat er weinig of geen sterke punten zijn. Een score *laag* bij risicofactoren geeft aan dat er op dit domein weinig of geen problemen zijn die de kans op recidive vergroten. Een score *hoog* betekent juist dat er veel problemen zijn.

In het onderzoek zijn de volgende beschermende en risicofactoren naar voren gekomen:

[Alle domeinen weergeven. Achter het domein indien van toepassing vermelden:]

(Dit domein is niet afgenomen in het huidige onderzoek. Onderstaande beschermende en risicofactoren en de score zijn vastgesteld bij het onderzoek d.d. [DATUM 2a].)

Domein 1: School [Indien van toepassing vermelden ...]

Beschermdende factoren:

- [uit het instrument de aangekruiste beschermende antwoorden]

Score: [Laag / Midden / Hoog]

Risicofactoren:

- [uit het instrument de aangekruiste risico-antwoorden]

Score: [Laag / Midden / Hoog]

[Indien van toepassing:] *Let op: Bij dit domein is de antwoordmogelijkheid 'onbekend' [...] keer aangekruist. De score op het domein is hierdoor mogelijk onbetrouwbaar

Relevantie voor de kans op recidive:

[en zo verder voor de andere domeinen]

In het onderzoek zijn de volgende beschermende en risicofactoren naar voren gekomen:

[Alle domeinen weergeven].

Domein 1: School

Beschermende factoren:

- [uit het instrument de aangekruiste beschermende antwoorden]

Score: [Laag / Midden / Hoog]

Risicofactoren:

- [uit het instrument de aangekruiste risico-antwoorden]

Score: [Laag / Midden / Hoog]

[Indien van toepassing:] *Let op: Bij dit domein is de antwoordmogelijkheid 'onbekend' [...] keer aangekruist. De score op het domein is hierdoor mogelijk onbetrouwbaar.

Relevantie voor de kans op recidive:

[en zo verder voor de andere domeinen]

8 Zorgen over de ontwikkeling

[Indien geen SDQ en SPsy afgenomen is]

In het onderzoek is geen vragenlijst naar aanwezigheid van psychische problemen ingevuld. Reden:

[Indien SDQ/SPsy afgenomen is]

In het onderzoek [is een vragenlijst/zijn vragenlijsten] naar aanwezigheid van signalen van psychische problemen ingevuld. Daaruit komt het volgende beeld naar voren:

Signalen psychische problemen	op basis van invulling door	
	jeugdige	Ouder(s)
SDQ (Sterke kanten en Moeilijkheden)		
Emotionele problemen	*	*
Gedragsproblemen	*	*
Hyperactiviteit/Aandachtstekort	*	*
Sociale problemen	*	*
Totaalscore problemen	**	**
Prosociaal gedrag	*	*
Invloed moeilijkheden op omgeving en/of dagelijks leven jeugdige	***	***

Aanvulling SPsy (Screeningsinstrument Psychische stoornissen)		
Problemen met alcohol	*	*
Problemen met drugs	*	*
Eetstoornissen	*	*
Zelfdestructief gedrag	*	*
Psychotische kenmerken	*	*

[* hier genereert de computer 'geen/nauwelijks', 'enige' of 'veel', afhankelijk van invulling in 2a. Indien alleen de SDQ is ingevuld, komen de laatste vijf rijen te vervallen

** hier genereert de applicatie 'geen/weinig problemen', 'enige problemen' of 'veel problemen',

*** hier genereert de applicatie 'gering', 'matig' of 'groot']

In het huidige onderzoek is het volgende naar voren gekomen:

- Er zijn [geen/enige/veel/zeer veel] [uitkomst op basis van uitkomst tabel 'weging van zorg' → de eindscore van de vraag onder de tabel] zorgen over de psychosociale situatie van [ROEPNAAM JEUGDIGE], of
- De psychosociale situatie is niet gewogen.
- Er is geen/enige/veel/zeer [Op basis van uitkomst op item 'risico op zichzelf schade toebrengen' uit tabel weging van zorg.] veel risico op schade aan zichzelf, of
- De kans op schade aan zichzelf is niet gewogen.

Toelichting

9 Hulpverlening en begeleiding

[op basis van antwoord op vraag 1a bij hulpverlening en responsiviteit]

Er is geen contact met hulpverlening geweest. óf

Er is in het verleden contact met hulpverlening geweest. óf

Er is nu contact met hulpverlening.

Het contact [[Indien bij 1a 'In het verleden, nu niet meer':] betreft / [Indien bij 1a 'Ja, contact loopt nog':] betreft]: [op basis van antwoord op vraag 1b bij hulpverlening en responsiviteit, mits niet 'onbekend' ingevuld] [ROEPNAAM JEUGDIGE] [,/en] ouder(s) [,/en] andere in het gezin verblijvende kinderen

De hulp [[Indien bij 1a 'In het verleden, nu niet meer':] betreft / [Indien bij 1a 'Ja, contact loopt nog':] betreft]: [op basis van antwoord op vraag 1c bij hulpverlening en responsiviteit]

Ambulante hulp [,/en] Dagbehandeling [ROEPNAAM JEUGDIGE] [,/en] Residentiële behandeling [ROEPNAAM JEUGDIGE] [,/en] [Anders] ....

Indien 'onbekend' bij vraag 1c bij hulpverlening en responsiviteit:

Het soort hulp is onbekend.

Naam instelling:	Naam contactpersoon:
[ingevulde tekst invoegen]	[ingevulde tekst invoegen]

[zo vaak herhalen als nodig]

Toelichting:

[Indien 'nee' bij vraag 2 én 'nee' of 'onbekend' bij vraag 1a bij hulpverlening en responsiviteit:]

[ROEPNAAM JEUGDIGE] vindt niet dat hulp nodig is.

[Indien 'nee' bij vraag 2 én 'in het verleden, nu niet meer' of 'ja, contact loopt nog' bij vraag 1a bij hulpverlening en responsiviteit:]

[ROEPNAAM JEUGDIGE] vindt niet dat aanvullende hulp nodig is.

[Indien 'ja' bij vraag 2 én 'nee' of 'onbekend' bij vraag 1a bij hulpverlening en responsiviteit:]

[ROEPNAAM JEUGDIGE] vindt dat hulp nodig is:

[indien 'ja, voor de jeugdige':] Hulp voor de jeugdige, namelijk [ingevulde tekst vraag 2 invoegen]

[indien 'ja, voor ouder(s) /gezin':] Hulp voor ouder(s) / gezin, namelijk [ingevulde tekst vraag 2 invoegen]

[Indien 'ja' bij vraag 2 én 'in het verleden, nu niet meer' of 'ja, contact loopt nog' bij vraag 1a bij hulpverlening en responsiviteit:]

[ROEPNAAM JEUGDIGE] vindt dat aanvullende hulp nodig is:

[indien 'ja, voor de jeugdige':] Hulp voor de jeugdige, namelijk [ingevulde tekst vraag 2 invoegen]

[indien 'ja, voor ouder(s) /gezin':] Hulp voor ouder(s) / gezin, namelijk [ingevulde tekst vraag 2 invoegen]

[Indien 'nee' bij vraag 3 én 'nee' of 'onbekend' bij vraag 1a bij hulpverlening en responsiviteit:]

Ouder(s) *[vindt/vinden]* niet dat hulp nodig is.

[Indien 'nee' bij vraag 3 én 'in het verleden, nu niet meer' of 'ja, contact loopt nog' bij vraag 1a bij hulpverlening en responsiviteit:]

Ouder(s) *[vindt/vinden]* niet dat aanvullende hulp nodig is.

[Indien 'ja' bij vraag 3 én 'nee' of 'onbekend' bij vraag 1a bij hulpverlening en responsiviteit:]

Ouder(s) *[vindt/vinden]* dat hulp nodig is:

[indien 'ja, voor de jeugdige':] Hulp voor de jeugdige, namelijk [ingevulde tekst vraag 3 invoegen]

[indien 'ja, voor ouder(s) /gezin':] Hulp voor ouder(s) / gezin, namelijk [ingevulde tekst vraag 3 invoegen]

[Indien 'ja' bij vraag 3 én 'in het verleden, nu niet meer' of 'ja, contact loopt nog' bij vraag 1a bij hulpverlening en responsiviteit:]

Ouder(s) *[vindt/vinden]* dat aanvullende hulp nodig is:

[indien 'ja, voor de jeugdige':] Hulp voor de jeugdige, namelijk [ingevulde tekst vraag 3 invoegen]

[indien 'ja, voor ouder(s) /gezin':] Hulp voor ouder(s) / gezin, namelijk [ingevulde tekst vraag 3 invoegen]

Wat de *[ROEPNAAM JEUGDIGE]* wil veranderen:

[ingevulde tekst vraag 4 invoegen]

Wat de ouder(s) *[wil/willen]* veranderen:

[ingevulde tekst vraag 5 invoegen]

[Alleen bij 2b:]

10 Keuze gedragsinterventie(s)

[Indien systematiek advisering en indicatiestelling gedragsinterventies niet aan de orde]

Er is niet gezocht naar mogelijke gedragsinterventies vanwege de volgende reden:

[Ingevulde tekst bij 'Het zoeken van gedragsinterventies is niet aan de orde omdat' invoegen]

[Indien systematiek advisering en indicatiestelling gedragsinterventies wel aan de orde]

Uitgangspunt ten aanzien van ambulante of residentiële uitvoering ten tijde van het opstellen van het advies is *[Ambulante uitvoering / Residentiële uitvoering / nog onbekend]*.

Gekozen interventie(s)

[Naam interventie(s)]

Gescoorde domeinen: - *[opsomming domeinen]*

Niet gescoorde domeinen: - *[opsomming domeinen]*

[Als er geen gedragsinterventie gevonden is, vermelden:] Er is geen geschikte interventie gevonden.

[Als er wel een of meerdere gedragsinterventie gevonden zij maar geen gekozen, vermelden:]

Reden dat er geen gedragsinterventie is geselecteerd *[Ingevulde tekst invoegen]*

CONCLUSIE & ADVIES

Onderzoeksvraag I: Wat heeft *[ROEPNAAM JEUGDIGE]* nodig om recidive te voorkomen en welk strafadvies past daarbij?

De Raad voor de Kinderbescherming baseert de beantwoording van deze vraag op de volgende overwegingen:

[Altijd indien 2a of eerste 2b]

a) Algemeen recidiverisico: het risico dat *[ROEPNAAM JEUGDIGE]* opnieuw in aanraking komt met politie en justitie vanwege het plegen van een delict is *[Laag / Midden / Hoog]*. *[Vermeld de score uit huidig onderzoek!]*

b) Het risico op geweld tegen personen door *[ROEPNAAM JEUGDIGE]* is *[Laag / Midden / Hoog]*. *[Vermeld de score uit huidig onderzoek]*

c)

[Indien 2a:]

Dynamisch RisicoProfiel: de inschatting van het risico bij de veranderbare factoren die samenhangen met de kans op recidive voor *[ROEPNAAM JEUGDIGE]* is *[Laag / Midden / Hoog]*.

[Indien 2b:]

Dynamisch RisicoProfiel (factoren die samenhangen met de kans op recidive):

De score risicofactoren is *midden* op de volgende domeinen: *[vermelden domeinen waarvoor dit geldt]*

De score risicofactoren is *hoog* op de volgende domeinen: *[vermelden domeinen waarvoor dit geldt]*

Sluiten bovenstaande uitkomsten van het instrument aan bij het beeld over de jeugdige en diens omgeving dat in het onderzoek naar voren is gekomen?

[Altijd:]

d) Wat is van kritisch en doorslaggevend belang? Wat moet als eerste worden aangepakt?

e) [Alleen bij 2b:] De volgende (gedrags)interventie(s) en/of juridische kaders worden geadviseerd:

Argumentatie:

[Indien één of meerdere interventies:]

De mate waarin [ROEPNAAM JEUGDIGE] in staat is om hiervan te profiteren en [ROEPNAAM JEUGDIGE] en ouder(s) bereid zijn om deel te nemen is:

[Altijd]

ADVIES

Bovenstaande afwegingen leiden tot het volgende advies:

Onderzoeksvraag II: Is nader onderzoek of verwijzing naar hulpverlening nodig?

a) Wat zijn overige zorgen met betrekking tot de jeugdige?

In het huidige onderzoek is het volgende naar voren gekomen:

- Er zijn [geen/enige/veel/zeer veel] [uitkomst op basis van uitkomst tabel 'weging van zorg' → de eindscore van de vraag onder de tabel] zorgen over de psychosociale situatie van [ROEPNAAM JEUGDIGE], of
- De psychosociale situatie is niet gewogen.
- Er is geen/enige/veel/zeer [op basis van uitkomst op item 'risico op zichzelf schade toebrengen' uit tabel weging van zorg] veel risico op schade aan zichzelf, of

De kans op schade aan zichzelf is niet gewogen.

b) Zijn de zorgen over de ontwikkeling van [ROEPNAAM JEUGDIGE] zodanig dat (aanvullende) hulp nodig is?

c) Zijn [ROEPNAAM JEUGDIGE] en ouder(s) bereid om (aanvullende) hulp te ontvangen en in staat om ervan te profiteren?

BESLUIT

Op grond van bovenstaande overwegingen komt de Raad voor de Kinderbescherming tot het volgende besluit:

[indien geen doorverwijzing:] Geen doorverwijzing naar jeugdzorg of andere hulpverlening

[indien wel doorverwijzing:] Doorverwijzing naar *[invoegen ingevulde tekst bij deze vraag]*

[Indien uitbreiding beschermingsonderzoek:] uitbreiding naar beschermingsonderzoek

[Indien geen uitbreiding beschermingsonderzoek:] *[niets invullen]*

Consultatie

De antwoorden op de onderzoeksvragen zijn vastgesteld in multidisciplinair overleg. *[zin alleen tonen alleen indien van toepassing]*

Geconsulteerd *[is/zijn]*

[indien van toepassing] gedragsdeskundige: *[Naam]*

[indien van toepassing] juridisch deskundige: *[Naam]*

[indien van toepassing] coördinator taakstraffen] *[Naam]*

[Altijd:]

Inzage en afgifte

Dit rapport kan alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor het is opge maakt en heeft een maximale geldigheid van zes maanden.

Ondertekening

Voor het rapport

Onder verantwoordelijkheid van